

הכנס השנתי של האגודה הישראלית למדע המדינה, תשע"ז – 2017

מבלפור לאונסקו: הפוליטיקה הישראלית בין לאומיות, ריבונות ומשברי לגיטימציה

יום חמישי, 18 במאי 2017
באקדמית תל אביב-יפו

ספר הכנס

הכנה ועריכה: אריה קרמפף

3.....	דבר יו"ר האגודה, יו"ר הכנס ומנהל הכנס
4.....	חברי הוועדה המדעית (על פי סדר א-ב')
4.....	חברי הוועדה המארגנת
5.....	אודות פרופסור גדעון דורון ז"ל (1945-2011)
6.....	אודות ד"ר יונתן פיין ז"ל (2015-1958)
7.....	דברים לזכרו של יצחק קורן ז"ל (1994-1911)
8.....	רשימת הזוכים בפרסי האגודה לשנת 2017
10.....	דרכי הגעה לכנס
11.....	תכנית הכנס : שעות המושבים ומיקומם
12.....	סדר היום : פירוט המושבים, המשתתפים וכותרות ההרצאות
18.....	תקצירי הרצאות
52.....	רשימת משתתפים

דבר יו"ר האגודה, יו"ר הכנס ומנהל הכנס

לחברי האגודה שלום רב,

השנה אנו מציינים 100 שנה להכרזת בלפור אשר סיפקה הכרה בינלאומית בארץ ישראל כ"בית לאומי של העם היהודי". הצהרה זו הייתה אבן דרך בהיסטוריה של היחסים בין הקהילה היהודית והערבית בארץ ישראל ובסכסוך המתמשך בין העמים. השנה אנו גם מציינים 50 שנה למלחמת ששת הימים אשר "טרפה את הקלפים" ויצרה מערכת פוליטית, חברתית וכלכלית חדשה בישראל שנדמה כי לא מצליחה למצוא את ליבתה הערכית והחוקתית. הוויכוח סביב חוק ההסדרה, והמאבק בין הכנסת ובית המשפט העליון בסוגיית זהות שופטי בית המשפט העליון מלמדות כי השבטיות הישראלית מתקשה לאחות את שסעיה התוצאה היא מעין "מלחמת הכול בכל". החלטת הוועד המנהל של אונסק"ו לאמץ את ההצעה הפלסטינית המטילה ספק בזיקה היהודית להר הבית ולכותל המערבי בירושלים עוררה סערה ציבורית והעלתה שוב את סוגיית הסכסוך הישראלי-פלסטיני למרכז סדר יומה של מדינת ישראל והחברה הישראלית, כמו גם את הלגיטימיות של ריבונותה. נדמה כי על ישראל להתמודד בפני שינויים גלובליים המקדמים סדר מדיני חדש המתאפיין בביקורת בינלאומית נוקבת. התמורות הבינלאומיות שזורות בתמורות העוברות על המזרח התיכון והמעמידות את הסדר הליברלי והישראלי בפני אתגרים חדשים.

כנס האגודה למדע המדינה 2017 מבקש לעסוק באתגרי היסוד עמם מתמודדת הפוליטיקה הישראלית על רבדיה ומרכיביה בהקשרים היסטוריים, פוליטיים, אזוריים ובינלאומיים. חברי האגודה יציגו מחקרים הבוחנים הזדמנויות הנפתחות לפני ישראל וסיכונים הנמצאים לפתחה, צעדי מדיניות מתבקשים ושינויים גלובליים והשפעתם על ישראל. סוגיות אלה ואחרות יעמדו במרכז סדר היום של הכנס השנתי.

תוכנית הכנס מגוונת ועשירה ואנו מצפים לכנס מעניין ומפורה.

בברכה,

פרופ' אלכס מינץ, יושב ראש האגודה הישראלית למדע המדינה

פרופ' אסף מידני, יושב ראש הכנס

ד"ר אריה קרמפף, חבר הוועדה המארגנת, מנהל הכנס

חברי הוועדה המדעית (על פי סדר א-ב')

פרופ' דן אבנון (האוניברסיטה העברית)
ד"ר מתן אורם (המכללה האקדמית תל-אביב יפו)
ד"ר ג'ניפר אושר (אוניברסיטת בן גוריון)
ד"ר איתי בארי (אוניברסיטת חיפה)
פרופ' גיא בן פורת (אוניברסיטת בן גוריון בנגב)
ד"ר סיגל בן רפאל גלנטי (המכללה האקדמית בית ברל)
פרופ' גד ברזילי (אוניברסיטת חיפה)
ד"ר אריה גרוניק (האוניברסיטה הפתוחה)
ד"ר טל דינגוט-אלכופר (האוניברסיטה העברית בירושלים)
פרופ' אברהם דיסקין (המרכז האקדמי שערי מדע ומשפט)
ד"ר הני זובידה (המכללה האקדמית עמק יזרעאל)
ד"ר אייל חוברס (אוניברסיטת תל אביב)
ד"ר ליהיא להט (המכללה האקדמית ספיר)
פרופ' דוד לוי-פאור (האוניברסיטה העברית)
פרופ' שלמה מזרחי (אוניברסיטת בן גוריון)
ד"ר ליזה סבן (המרכז הבינתחומי הרצליה)
ד"ר אסנת עקירב (המכללה האקדמית גליל מערבי)
פרופ' הלל פריש (אוניברסיטת בר אילן)
ד"ר רנן קופרמן (אוניברסיטת חיפה)
ד"ר אפרת קנולר (המכללה האקדמית צפת)
ד"ר מעוז רוזנטל (המרכז הבינתחומי הרצליה)
ד"ר דורון שולצינר (המכללה האקדמית הדסה ירושלים)
ד"ר יעל שומר (אוניברסיטת תל-אביב)
ד"ר עומרי שמיר (המכללה האקדמית אשקלון)
ד"ר אתי שריג (האוניברסיטה הפתוחה)

חברי הוועדה המארגנת

פרופ' אלכס מינץ - יו"ר האגודה, הבינתחומי הרצליה
פרופ' אסף מידני - סגן יו"ר האגודה, המכללה האקדמית של תל - אביב יפו, יו"ר הכנס
ד"ר אריה קרמפף - המכללה האקדמית של תל - אביב יפו, מנהל הכנס
ד"ר נורית השמשוני-יפה - המכללה האקדמית של תל-אביב יפו
ד"ר ניסים ערקובי - מנכ"ל האגודה
מר יוסי גנאל - מזכיר האגודה

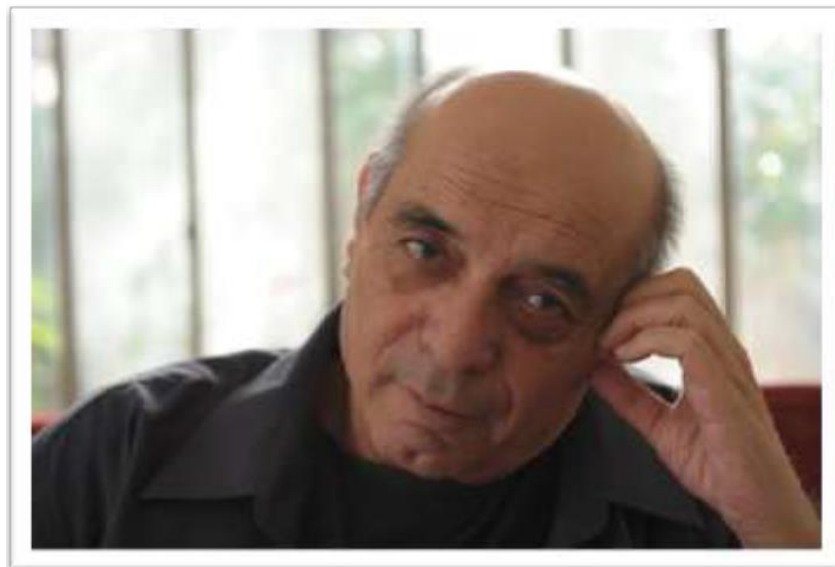
אודות פרופסור גדעון דורון ז"ל (1945-2011)

פרס לספר מצטיין יוענק השנה לאמיר לופביץ וציון לשבח יוענק לוואיל אבו עוקסה לזכרו של פרופ' גדעון דורון ז"ל

פרופסור גדעון דורון נולד בתל-אביב בשנת 1945. בוגר ומוסמך האוניברסיטה העברית בירושלים ובעל תואר דוקטור מאוניברסיטת רוציסטר בהדרכתו של ויליאם רייקר, אבי תורת המניפולציה ויישומי תורת המשחקים בחקר הפוליטיקה. הוא פרסם 20 ספרים בעברית ובאנגלית ועשרות רבות של מאמרים אקדמיים בנושאי אסטרטגיה וכלכלה פוליטית, שיטות בחירה, מדיניות ומינהל ציבורי, תקשורת ומניפולציה פוליטית ותורת המשחקים. יזם את הקמת החוג למדיניות ציבורית באוניברסיטת תל אביב והיה יועץ ויו"ר אקדמי למחלקה למינהל ומדיניות ציבורית באוניברסיטת בן-גוריון בשלבי הקמתה. כמו כן עמד בראש החוג למדע המדינה במכללת עמק יזרעאל, והיה אחד ממייסדי המרכז להעצמת האזרח והדמות האקדמית המרכזית בפעולתו, האחראי האקדמי וממפתחי מדד החוסן הלאומי, הכולל בתוכו את מדד השחיתות, המתפרסם בכל שנה בכנס שדרות, ובנוסף היה פעיל בצוות הבינלאומי המודד את השחיתות הציבורית במדינות העולם.

פרופסור דורון מילא שורה של תפקידים ציבוריים ובהם יושב ראש הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, חבר בצוות ההיגוי של ועדת נשיא המדינה לעניין שיטת הממשל בישראל, יועץ לראשי ממשלה ולשרים, חבר הוועדה לבחירת נושא המינויים בשירות הציבורי, חבר הצוות לביטחון לאומי, המועצה הישראלית לקולנוע והוועדה לקביעת גבולות מוניציפאליים.

האגודה הישראלית למדע המדינה חבה, במידה רבה, את עצם קיומה לגדעון דורון, ממחדשיה של האגודה והיושב ראש שלה לשעבר. בין השאר יזם את הקמת הוצאת הספרים של האגודה ועמד בראש המערכת המדעית שלה, ובשנות התשעים של המאה העשרים היה חבר בהנהלת האגודה הבינלאומית למדע המדינה.

אודות ד"ר יונתן פיין ז"ל (1958-2015)

פרס לעבודת תזה מצטיינת יוענק השנה למוחמד חלא'ילה לזכרו של ד"ר יונתן פיין ז"ל.

ד"ר יונתן פיין, בן 57 במותו, היה מרצה וחבר סגל אהוב בבית ספר לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה, במרכז הבינתחומי, הרצליה. יונתן היה חוקר מחונן שהקדיש את זמנו לחקר אידיאולוגיות של ארגוני טרור, אלימות פוליטית דתית השוואתית ומדיניות ארה"ב ואירופה.

יונתן, בן למשפחת משוררים - נכדו של המשורר אלכסנדר פן, בנה של המשוררת זרובבלה ששונקין, היה איש אשכולות שחתום גם על ספרי עיון ורומנים שכתב. הוא היה איש שיחה ומרצה מרתק בעל תחומי עניין מגוונים. מעל הכל יונתן היה דמות אהובה ודומיננטית בקרב הסטודנטים בביה"ס לממשל. הוא ראה בתפקידו כיועץ אקדמי שליחות והיה שם בשביל הסטודנטים בכל דבר שביקשו.

הוא חסר מאוד לכולנו.

יהי זכרו ברוך.

דברים לזכרו של יצחק קורן ז"ל (1911-1994)

פרס למאמר מצטיין בעברית יוענק השנה לד"ר גל לוי לזכרו של יצחק קורן ז"ל.

יצחק קורן נולד ב-1911 בקישינב בירת הרפובליקה של מולדובה. הוא למד משפטים באוניברסיטת יאסי במקביל לפעילות ציונית. ב-1940 עלה לישראל עם אשתו קלרה (לבית טלמצקי). בשנים 1944-1961 שימש יצחק קורן בתפקיד מזכיר תנועת המושבים ובזמנו עלו לקרקע מאות יישובים חדשים, כולל יישובי עולים, בכל רחבי הארץ. יצחק קורן החל לשרת בכנסת החל משנת 1959 בסיעת מפא"י ובשנת 1962 מונה לסגן שר האוצר לוי אשכול בממשלתו של דוד בן גוריון. במסגרת תפקידיו הציבוריים היה יצחק קורן במשך שנים רבות יו"ר תנועת העבודה הציונית, יו"ר הסניף הישראלי של הקונגרס היהודי העולמי, יו"ר המועצה העולמית לתרבות יידיש, יו"ר התאחדות עולי רומניה ונשיא האיגוד העולמי של יהודי בסרביה. יצחק קורן כתב 11 ספרים ומאמרים רבים שפורסמו בארץ ובעולם. ספריו עוסקים בנושאי התיישבות, התנועה הציונית, תרבות יידיש ויהדות רומניה ובסרביה. בתו רות נשואה לשר לשעבר משה נסים ובנו הוא ד"ר דן קורן. יצחק קורן נפטר בתל אביב בשנת 1994 והוא בן 83.

רשימת הזוכים בפרסי האגודה לשנת 2017

פרס מפעל חיים

פרס מפעל חיים יוענק לפרופ' (אמריטוס) עירא שרקנסקי, האוניברסיטה העברית בירושלים.
פרופ' שרקנסקי הוא מחלוצי החוקרים שעסקו בתיאוריה הביהוויוריסטית בתחום של יישום מדיניות. במחקריו הוא זיהה וניסח את מרכיב האילתור בקביעת מדיניות, הציג את האילתור כאמצעי להתגברות על הרציונאליות המוגבלת, תוך שהוא אינו מתעלם מן המגבלות שבאילתור ומן הסיכונים שבהסתמכות עליו. הוא אף איבחן את ההבדל בין רציונאליות פוליטית ל"רציונאליות אובייקטיבית". פרופ' שרקנסקי היה מן הראשונים לשלב את מדעי המדיניות בתוך מדע המדינה וכתב על הקשר שבין מדיניות ציבורית ומדע המדינה. תרומתו הרבה של פרופ' שרקנסקי למדעי המדיניות וחשיבותה זוכים להכרה מיוחדת. בשנת 1975 עלה לארץ והיה לפרופסור מן המניין באוניברסיטה העברית, בה הוא משמש עד היום כפרופסור אמריטוס. במהלך הקריירה ארוכת השנים שלו לימד וממשיך פרופ' שרקנסקי ללמד אלפי סטודנטים.

פרס משרת ציבור מוביל

פרס משרת ציבור מוביל יוענק לבעז הירש - מנכ"ל שירות התעסוקה
עולם העבודה בישראל עבר תהפוכות רבות בשנים האחרונות; החל מכניסת שחקנים פרטיים עסקיים, פלטפורמות אינטרנטיות ורשתות חברתיות לצד שינוי תרבותי בצרכי הלקוחות. שינויים אלו ונוספים, הובילו את שירות התעסוקה למצב של דעיכה מוחלטת וחוסר רלוונטיות. לתוך אקלים זה, באפריל 2012 מונה מר בעז הירש, למנכ"ל שירות התעסוקה. מתוקף הבנת חשיבותו של שירות התעסוקה כארגון חברתי, פרואקטיבי, הנותן שירות בעל ערך במשק הישראלי, החל הירש בביצוע שינוי מהותי בזהות הארגון: מיפוי השינויים בסביבה העסקית, בצרכי הלקוחות, בתחרות ובהרגלי חיפוש עבודה, ובמקביל זיהוי הנכסים המובנים של השירות כארגון ממשלתי. בעז הירש הגדיר חזון, יעדים ומדדים רלוונטיים, אשר התמקדו בשילוב בין אחריותו הציבורית של שירות התעסוקה לבין פיתוח המוצרים והשירותים שבידלו אותו ממתחריו בסביבה העסקית. נכון להיום, מצוי שירות התעסוקה בתנופה משמעותית, הניכרת במדדים ובתוצאות ובעיקר ברמת השירות הניתנת בסניפים עצמם. השינוי שהוביל בעז בשירות התעסוקה מהווה הוכחה לכך שניתן לבצע שינוי מקיף ועמוק בגופים ציבוריים הנתפסים ארכאיים ובירוקרטיים, תוך הטמעת דפוסי עבודה ותרבות ארגונית חדשנית. דוגמא זו ראויה ללמידה והטמעה גם בזירות אחרות בשירות הציבורי, ועל כך תרומתו הייחודית.

פרס משרת ציבור מוביל יוענק לציפי נחשון-גליק מנהלת האגף לנוער, צעירים וצעירות (נוצ"ץ) במשרד הרווחה (לטיפול בנוער, צעירות וצעירים, הנמצאים בדרגות שונות של ניתוק מהחברה)
ציפי נחשון-גליק פועלת שנים ארוכות בשדה הרווחה, ועברה מסלול ארוך מהשטח אל הניהול, מבלי לאבד את הקשר והמעורבות היומיומית בחייהם של הנערים/ות והצעירים/ות. היכרותה העמוקה ורבת השנים עם אוכלוסיית היעד והצרכים הייחודיים שלה, יחד עם נחישותה ואומץ ליבה, הביאו את נחשון-גליק לזיום ולתכנון מהלך מקיף להקמת תכנית לאומית לצעירים וצעירות במצבי סיכון, שתיתן מענה לאוכלוסייה שעד כה לא זכתה להכרה ממשלתית רשמית בצרכיה. התכנית, אשר זכתה לאישור הממשלה באוקטובר 2016, הינה תכנית פורצת דרך ברמת המדיניות בשל היותה בין משרדית ובין מגזרית, המשלבת כוחות בין משרדי ממשלה, ארגוני מגזר שלישי ופילנתרופיה, זוהי התכנית הלאומית הראשונה בה המגזר השלישי הוא שותף מלא בכל תהליכי התכנון והבנייה. זאת על אף שהמימון לתכנית הוא ממשלתי. ציפי מדגימה בפעילותה שילוב נדיר שבין ניסיון רב שנים לבין חדשנות ויוזמה, ומבטאת נחישות ויצירתיות בתחומים מורכבים ורבי-פנים.

פרס הספר ע"ש פרופ' גדעון דורון

פרס הספר המצטיין יוענק לד"ר אמיר לופוביץ עבור ספרו:
Lupovici, Amir. *The Power of Deterrence: Emotions, Identity and American and Israeli Wars of Resolve* (Cambridge, United Kingdom: Cambridge University Press, 2016)

הספר מציג דיון רחב בשאלת ההרתעה שמשמשים בה מדינות מול אויבים חיצוניים והשינויים שעבר המושג והפרקטיקה מול אויבים בהקשרים שונים – במיוחד בהקשר הישראלי (והאמריקאי). הספר מציב שאלת מחקר: מדוע מדינות משתמשות בכוח בפועל על מנת לשקם את ההרתעה שלהן, בעוד אחרות לא עושות זאת? משם הוא יוצר לסקירה רחבה של המושג והשימוש בו, בהקשרים תיאורטיים והשוואתיים רחבים. הספר מציג סקירה רחבה וממצה של הספרות בתחום, מפתח טיעונים מדעיים בצורה טובה ובוחר אותם באופן אמפירי. הספר תורם באופן משמעותי לידע המדעי בתחום.

רשימת הזוכים בפרסי האגודה לשנת 2017 (המשך)

ציון לשבח יוענק לד"ר וא'ל אבו עוקסה עבור ספרו:

Abu-'Uksa, Wael. *Freedom in the Arab World: Concepts and Ideologies in Arabic Thought in the Nineteenth Century* (Cambridge, United Kingdom: Cambridge University Press, 2016)

זהו ספר חלוצי ומאלף בתוכנו. המחבר עוקב אחרי המפגש בין רעיונות "מערביים" לארצות דוברות ערבית תחת האימפריה העותמאנית במאה ה-19. הוא מתמקד בשיח אודות מושג החרות – אלחוריה – ומתעמק בהקשר ההיסטורי של התפתחות השיח אודות החרות כמושג שנוי במחלוקת. אחת התרומות העיקריות בספר הינו האיתור של הגיוון הרב והנבדל במשמעות המילה חירות בקונטקסט הערבי. שדה המחקר הינו היסטורי, מדעי חברה, ומדע הלשון/השפה. הדיון עושה אינטגרציה בין שלושת השדות המדעיים ומייצר תמונה נהירה לקורא על נושא מורכב ועל תקופה המלאה בתהפוכות במזרח התיכון ובקשריו עם המערב.

פרס עבודת הדוקטורט (Ph.D.) המצטיינת ע"ש נדיר צור

פרס עבודת הדוקטורט המצטיינת יוענק לד"ר עינת גדליה לביא עבור עבודתה:

The puzzles of Gender and Politics: Voting and Media Framing in Israel 1969-2013

עבודתה של עינת גדליה לביא עוסקת בקשרי הגומלין המורכבים שבין פמיניזם, מסגור תקשורתי של נשים בפוליטיקה והפער המגדרי בהצבעה, בין השנים 1969-2013 בישראל. העבודה כתובה בצורה קולחת ובנויה היטב. היא מקשרת בין המקרה הישראלי להקשרים כלליים, תוך התייחסות להקשרים היסטוריים ותיאורטיים. העיסוק ביחסי הגומלין שבין פמיניזם ובחירות בחברה הישראלית הוא נדבך נוסף חשוב גם הוא. התרשמו מהניתוח המעמיק, מההתייחסות התיאורטית המקיפה כמו גם מההתייחסות לממצאים שלא תמיד עמדו בציפיות החוקרת. השימוש במתודולוגיה כמותנית והשילוב בין ניתוח כמותני וניתוח איכותני יושמו בעבודה ואכן איפשרו להציג תמונת מצב כוללת כמו גם תרומות אמפיריות. תרומת עבודתה של עינת למדע המדינה ולחקר הפוליטיקה הישראלית בפרט אינה מוטלת בספק, ואנו תקווה שאכן מחקרי המשך ימשיכו בכיוון זה ויעסקו ביחסי הגומלין שבית התפתחות הפמיניזם לזירה הפוליטית, בישראל ובכלל.

פרס עבודת המוסמך (M.A.) המצטיינת ע"ש יונתן פיין

פרס עבודת המוסמך המצטיינת תוענק למוחמד ח'לאילה עבור עבודתו:

דעיכת כוחן של המפלגות הפוליטיות בבחירות המקומיות בחברה הערבית הפלסטינית במדינת ישראל.

המחקר מזהה תופעה חשובה בחברה הישראלית ומעלה שאלת מחקר אשר הקשרים בין מרכיביה הובהרו היטב. בסיס הידע התאורטי מוצע בצורה רחבה ומעמיקה. העבודה מאופיינת במקוריות, חדשנות וביקורתיות. המחקר מציע מגוון מחקרי המשך לחקר התופעה של היחלשות כוחן של המפלגות הפוליטיות בבחירות המוניציפאליות ביישובים הערביים.

ציון לשבח על עבודת מוסמך יוענק לאופיר חדד עבור עבודתו:

The Immigration Policy of Israel and the Threatened Palestinians

התיזה מציגה רקע היסטורי ותיאורטי רחב ורלוונטי. הנושא הנבחר מאתגר מבחינה מתודולוגית משום שהוא עוסק בסוגיה ביטחונית, אולם הכותב מצליח להציג מתודולוגיה אשר מתמודדת עם קשיים מחקרניים. המחקר המוצג קורא ומזמין מחקרי המשך, הן בסוגיית התופעה הרחבה של שיקולי ביטחון במדיניות ההגירה הישראלית ובעיקר אולי במדיניות ההגירה של מדינות דמוקרטיות אחרות אשר משתמשות בסוכנים ובמודיעים שנחשפו.

פרס המאמר המצטיין בעברית ע"ש יצחק קורן

פרס המאמר המצטיין בעברית יוענק לד"ר גל לוי עבור מאמרו:

"לנער את העץ או לנענע את הסירה: לא נחמדים-לא נחמדות — מחאה ודמוקרטיה רדיקלית בישראל".

המאמר המרתק של ד"ר גל לוי המצייר את תמונת המחאה שלאחר המחאה ומבחין בבירור בין ההגמונים שקולם נשמע לבין הכפיפים הממשיכים במחאה עד היום אך קולם כמעט ואינו משתקף בציבוריות ובסיקור התקשורתי. לוי משרטט את גבולות הדיפרנציאציה בין שתי הקבוצות ומציין כי במחאה הגדולה של 2011 ההגמונים מחו על היעדר ייצוגם היחסי בסדר הניאו ליברלי החדש על אף יכולת גישה חלקית למוקדי הכוח בעוד הכפיפים הנמצאים ממילא בשולי החברה ניסו להשתלב במחאה מתוך תפיסת עולם שונה של אי שוויון המתקיים לאורך זמן ובמרחב מאופיין אתנית. שתי המחאות אכן צעדו ברחובות נפרדים, גם אם לעתים מקבילים. ההגמונים והכפיפים נגעו מאותו סדר הגמוני אך הפגיעה בהם לא הייתה שווה או אפילו דומה. הפער בין שתי נקודות המבט היה ברור ללא נחמדות עוד בזמן המחאה, וכמוהו גם הפער בייצוגן בתקשורת. לוי מנצל את האבחנה בין שתי הקבוצות על מנת לתאר ולהמחיש את תיאוריית הדמוקרטיה הרדיקלית כקונספציה חלופית לתפיסת המציאות הפוליטית העכשווית.

דרכי הגעה לכנס

■ תחבורה ציבורית:

האקדמית תל אביב יפו ממוקמת מדרום לאצטדיון בלומפילד. בתחבורה ציבורית ניתן להגיע באמצעות כל אוטובוס העובר בשדרות ירושלים ביפו. להלן קווי אוטובוס מתחנות הרכבת בתל אביב:

מתחנת רכבת ההגנה בתל אביב:

1, 41, 42, 83 (אגד), 142.

מתחנה מרכזית תל אביב:

1, 25, 40, 41, 125, 142, 240.

מרכבת מרכז (סבידור):

1, 18, 40, 42, 83, 240.

■ חניונים

למגיעים עם רכב פרטי מומלץ לחנות בחניון בלומפילד הנמצא במרחק כ-15 דקות הליכה מן המכללה האקדמית של תל אביב יפו. עלות החניה 20 ש"ח למשך כל היום. בנוסף, ניתן לחנות בחניון מרכזים או חניון אבולעפיה:

1. חניון בלומפילד, התחיה 11 תל-אביב יפו.

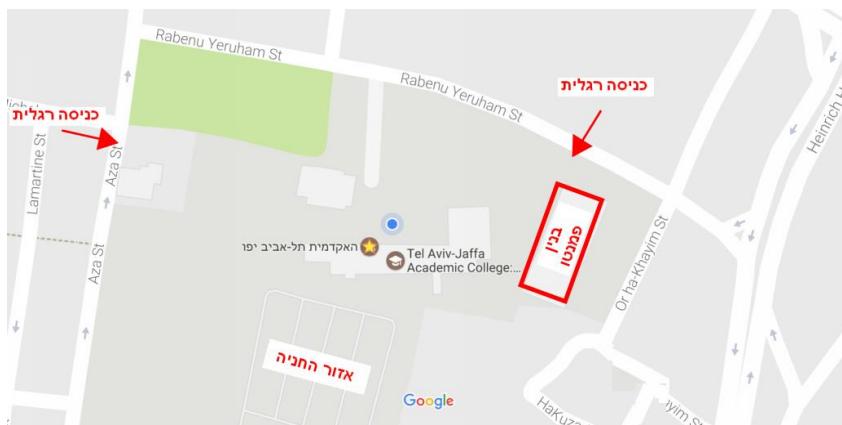
2. חניון מרכזים: הזרם 12 תל-אביב יפו.

3. חניון אבולעפיה: קבוץ גלויות 36 תל-אביב יפו.

■ מפת הקמפוס

הכנס יתקיים בבניין פומנטו בקמפוס של המכללה האקדמית של תל אביב יפו. כניסה רגלית לקמפוס דרך רח' עזה ורח' רבינו ירוחם. כניסה לחניון דרך רח' חבר העמים (מספר חניות מוגבל. ראו לעיל).

תכנית הכנס: שעות המושבים ומיקומם

התכנסות והרשמה: בניין פומנטו קומת קרקע						9:00-9:45
204	104	102	213	103	אודיטוריום פומנטו	חדר
ביטחון, זהות וחברה בפרספקטיבה היסטורית	דמוקרטיה והשתתפות: היבטים מוסדיים ותרבותיים	פוליטיקה של מוסדות פרלמנטריים	משפט ומדינה	יחסים בינלאומיים: סוגיות ביטחון	שלטון מקומי בישראל – ריבונות ומשברי לגיטימציה	9:45-11:15
הפסקה: כיבוד קל ליד אודיטוריום פומנטו						11:15-11:30
204	104	102	213	103	אודיטוריום פומנטו	חדר
לגיטימציה בינלאומי מדיניות חוץ	היה משבר? על המאמצים לביסוס מחדש של הלגיטימציה למודל הניאו-ליברלי	דמוקרטיה ולאומיות	"מחזירים את אפריקה למפה"	מדיניות ציבורית ורגולציה	קבלת החלטות בממשל ופוליטיקה	11:30-13:00
הפסקת צהריים: בניין ווסטון, קומת קרקע, לובי אודיטוריום תחתון (ליד הקפיטריה)						13:00-13:45
<p align="center">אסיפה כללית – אודיטוריום פומנטו Keynote speaker: Prof. Patrick James President-elect of the International Studies Association (ISA)</p>						13:45-15:15
הפסקה: כיבוד קל ליד אודיטוריום פומנטו						15:15 – 15:30
204	104	102	213	103	אודיטוריום פומנטו	חדר
זיכרון קולקטיבי וההבניה של זהות משותפת-לאומית	דת ואזרחות	תקשורת פוליטיקה ומרחב ציבורי בעת החדשה	משפט ופוליטיקה - אתגרים חדשים	פוליטיקה של פיתוח באפריקה: עבר והווה	מעמדו של המיעוט הערבי בישראל	15:30-17:00
הפסקה: כיבוד קל ליד אודיטוריום פומנטו						17:00-17:10
204	104	102	213	103	אודיטוריום פומנטו	חדר
	סוגיות בפוליטיקה ישראלית	צבא, בטחון וחברה בישראל	גישות דמוקרטיות ומעורבות פוליטית בישראל		ביטחון לאומי בעידן פוסט- גלובליזציה	17:10-18:40

סדר היום: מושבים והרצאות

09:00 - 09:45: התכנסות והרשמה (אודיטוריום פומנטו)

09:45 - 11:15: מושבים מקבילים

שלטון מקומי בישראל – ריבונות ומשברי לגיטימציה (אודיטוריום פומנטו)

יו"ר: ניסים ערקובי

אלעד כהן ואסף מידני: סל שירותים מוניציפלי בראי המשפט - ישראל במבט השוואתי
אמיר הורקין: ניהול משברים ובחירה-מחדש בקונטקסט של גל השריפות בנובמבר 2016: הדוגמן
והמקצוען באש ובעשן

אופיר פז פינס: השחיתות בשלטון המקומי גזירת גורל או מצב הניתן לתיקון?

רועי ברזילי: שחיתות קונסטרוקטיבית בשלטון המקומי

ניסים ערקובי: שינוי מוסדי בשלטון המקומי בישראל: מקרה בוחן, שינוי פקודת העיריות בתחום
החברות העירוניות 1987, 2004

דוד שורץ: חברות עירוניות כלכליות ברשויות המקומיות - ביישוב ובמדינה

יחסים בינלאומיים: סוגיות ביטחון (103)

יו"ר: טל דינגוט-אלקופר

פנינה שוקר: תפיסת החברה כרגישה לנפגעים בראי הריאליזם הניאו קלאסי

עילי רטיג: Ethical Considerations in Israel's Oil Import Policy

אהוד גולן: wars without end? the influence of war weariness on asymmetric war termination

יורם עברון: התמודדותה של ישראל עם עליית סין וכניסתה למזה"ת: מאבק בין גישות שונות
ומשמעויותיו

טובי גרין: Convictions versus public opinion in foreign policy leadership: The case of Blair and the Second Lebanon War

משפט ומדינה (213)

יו"ר: אילן סבן

אילן סבן: תגובת הנגד הפוליטית למהפכה החוקתית

שני מור: A Theory of Representation: Popular sovereignty expressed by law creation in representative assembly

רעות פינגר דסברג ואמל ג'מאל: לדבר או להנחות את השינוי החברתי

פוליטיקה של מוסדות פרלמנטריים (102)

יו"ר: פני יובל

אמנון כוורי ורן רינקר: Political Priorities, Policy Preferences and Voting in Israel

דגנית אופק: "שניים או חזין", פתרון הגרעינון בהרכבת קואליציות ויצבותן

קניג עופר: כסף לשווא? הוצאות והצלחה של מועמדים במפלגות הפריימריז הישראליות

דמוקרטיה והשתתפות: היבטים מוסדיים ותרבותיים (104)

יו"ר: דוד נחמיאס

שרון חלבה-עמיר: שימוש ביישומי מדיה חברתיים בקרב מפלגות ומועמדים במסגרת קמפיין הבחירות לכנסת ה-20

Cultivating deliberative attitudes among Israeli students: עידית מנוסביץ

Constructive Vote of No-Confidence in Israel: Factors and Circumstances: טל לנטו

אביב קדרון וחדווה וינסקי פרץ: פוליטיקה ארגונית ברשויות המקומיות בתקופת טרום בחירות

The Polarizing Effects of Religious Institutions on Voting in Israel: מיכאל פרידמן

ביטחון, זהות וחברה בפרספקטיבה היסטורית (204)

יו"ר: יורם פרי

שמואל עירית: מגן עדן למרכז טרור: תורכיה כיעד תיירות בדמיון הגיאוגרפי הישראלי -2014
2000

איתן ברק: חיבוק מפתיע: ישראל, כוחות שמירת שלום, ו"אירוח" כוח משקיפי האו"ם ברמת הגולן – אינדיקציה לגישה חדשה?

אדם הופמן: בין ג'יהאדיזם מקומי לשבירת גבולות: מודלים של פוליטיקה ג'יהאדית מאז "האביב הערבי"

China peacemaker in Afghanistan a new model for intervention in the Middle East: A Neoclassical Realist Analysis: מרדכי חזיזה

13:00-11:30: מושבים מקבילים

קבלת החלטות בממשל ופוליטיקה (אודיטוריום פומנטו)

יו"ר: אלכס מינץ

אלכס מינץ ושאול שי: האדפטציה כרכיב חמישי בתפיסת הביטחון של ישראל

אמנון סופרין: מודל דו שלבי של קבלת החלטות קבוצתית

אלדד טל-שיר ואלכס מינץ: התאוריה הפוליוריסטית לקבלת החלטות בממשל: החלטות פוטיין בנוגע לפרוק סוריה מנשק כימי

מדיניות ציבורית ורגולציה (103)

יו"ר: עמרי שמיר

Street Level Bureaucrats, Modes of Local Governance and Policy: נעמי פריש אבירם
Entrepreneurs: The Case of Waste Separation in Israel

דניאלה שנקר: האם רגולציה יכולה לשמש כמנוף ליצירתיות? לקחים מהכשרת המורים בישראל

More Laws, More Regulations? A Comparative Longitudinal Analysis: ניר קוסטי

מוטי בונה: הרפורמות בפנסיה בישראל – תוכנית סדורה או תוצאה של אינטרסים?

ליהיא להט ודגנית אופק: רווחה נפשית בקרב עובדי המגזר הציבורי: בחינה השוואתית

"מחזירים את אפריקה למפה" (213)

יו"ר: נורית השמשוני - יפה

מגיבה: נעמי חזן

עדי קראוט-אדלר: אפריקה מבעד לעדשת התקשורת

דניאל שלם: בין אנלוגיה לאנטיתזה: תפקיד הציונות בשיח הפן-אפריקני

רותם גלעדי: ישראל ושאלת האפרטהייד בדיוני האו"ם, 1952-1949

נורית השמשוני - יפה: עובדים אפריקאים בשוק העבודה הישראלי- "עבודה שחורה"

דמוקרטיה ולאומיות (102)

יו"ר: אסף מלאך

ירדן ניב: נרטיבים לאומיים ככלי לחיזוק הדמוקרטיה

עידית מנוסביץ ומיכל מנגר: מעגלי שיח כאמצעי להוראת סוגיות באזרחות

גל אריאלי: המיתוס(?) של הדמוקרטיה בישראל – פרספקטיבות תיאורטיות

אסף מלאך: רפובליקניזם ומדינת לאום - קווים מקבילים או רעיונות משלימים?

היה משבר? על המאמצים לביסוס מחדש של הלגיטימציה למודל הניאו-ליברלי (104)

יו"ר: דורון נבות

רונו מנדלקרן: רעיונות כלכליים ושינוי המשכיות במדיניות הכלכלית של ישראל אחרי המשבר הכלכלי של 2008-2009

תומר שדמי: מעבר לזכויות וחובות: עליית האחריות כמושג יסודי להסדרת יחסי כוח

אמית אביגור-אשל: זו לא הבעיה, זה הפתרון: ביסוס מחדש של הלגיטימציה למדיניות של ליברליזציה כלכלית בישראל

אריה קרמפף: The New Normal of Central Banking and Liberal-Democratic Governing Principles: Can the Trade-Off be overcome

לגיטימציה בינלאומית ומדיניות חוץ (204)

יו"ר: אמנון כוורי

יוסי לונדין: משפט העמים ורצון האל-על שאלת הלגיטימציה הבינלאומית בהגות הציונית דתית

אמנון כוורי ויניב ולינסקי: Assessing the Roots of American Public Support for Israel

גיא פרידמן: Measuring the American Public Mood toward Israel

עפר מדם פרידמן: הרכבה של לגיטימציה בינלאומית ואיתגור: מדיפלומטיה ציונית לדה-לגיטימציה

ג'ראלד שטיינברג ובקה ורטמן: State Funding to Political NGOs, National Sovereignty, and the Balfour Apology Campaign

**13:00-13:45: ארוחת צהריים - בניין ווסטון, קומת קרקע,
לובי אודיטוריום תחתון (ליד הקפיטריה)**

15:15-13:45 : אסיפה כללית והרצאה מרכזית

(אודיטוריום פומנטו)

אסיפה כללית – אודיטוריום פומנטו

Keynote speaker: Prof. Patrick James

**President-elect of the International Studies Association
(ISA)**

15.30-15.15 : הפסקה

17.00-15.30 : מושבים מקבילים

מעמדו של המיעוט הערבי בישראל (אודיטוריום פומנטו)

יו"ר: מוחמד ח'לאילה

אמל ג'מאל: זכויות מיעוטים ילידים במדינת לאום: המקרה של הפלסטינים בישראל

דורון נבות: המדיניות הכלכלית של ממשלת ישראל כלפי האזרחים הערבים

סאמר סויד: השפעת הרשימה המשותפת על המנהיגות הערבית בישראל

אמיר פאח'ורי: מחאה המכוננת זהות או זהות שמכתיבה מחאה: על משמעות הזהות הפלסטינית

פוליטיקה של פיתוח באפריקה: עבר והווה (103)

יו"ר: לין שלר ונורית השמשוני-יפה

איתמר דובינסקי: Political Influences on Ghanaian Football Academies

אורנית אבידר: Institutional Evolution and Change in Kenya's Water Governance

אביבה שמש: The Impact of Savings and Credit Cooperative Organizations on Poverty Reduction in Tanzania

לין שלר: The Long Shadow of a Failed Idea: A History of Israeli Development Schemes in Zambia, 1964-1974

משפט ופוליטיקה - אתגרים חדשים (213)

יו"ר: גדי ברזילי

מעוז רוזנטל, גדי ברזילי, ואסף מיזני: "אקטיביזם שיפוטי בבתי משפט חוקתיים: בית המשפט העליון הישראלי בשבתו כבג"ץ 1995 – 2016"

מנחם הופנונג: קביעת מדיניות באמצעות הימנעות מהחלטות מחייבות: הסדרת מעמד "מאוימים" פלסטינים בהליכי בג"ץ

קרן וינשל: Judging Judicial Workloads: Measuring Judicial Workloads and its Consequences

תקשורת פוליטיקה ומרחב ציבורי בעת החדשה (102)

יו"ר: נועה לביא

אלון צויזנר : Inside Their Minds: How Politicians' Attitudes and Goals Moderate Political Agenda-Setting

מוזנה עוייד-בשארה ודליה גבריאל-נורי : A Promoting an "Ecological discourse": critical approach in EFL teaching

יואב אדלר ושרון חליבה אמיר : מ JeSuisCharlie ועד #יותר_מבוכריס : סלקטיביזם ככלי מחאה אקטיביסטי

כלילה מגן ואסתר כהן-רינסקי : תקשורת משברית ומגדר בראי הפוליטיקה בישראל

אורי מלכין, תיקי בלס ויריב בן אליעזר : The Lady in the Frame: The Representation of Prime Ministers' Wives in the Israeli Media

דת ואזרחות (104)

יו"ר: גיא בן פורת

רגב בן דוד : מעבר למפגשי דתיים-חילונים

תהילה קלעגי : חרדים אקדמאים במשק הישראלי : סקירה והמלצות למדיניות

איל לוי : מדינת ישראל בצבת מאבק הדתות האזרחיות

זיכרון קולקטיבי וההבניה של זהות משותפת-לאומית(204)

יו"ר: בקי קוק

בקי קוק : ניתוח פרפורמטיבי של זיכרוןבסלון? ".איפה אתם עושים את יום השואה"

גל אריאלי : השפעת יום הזיכרון על זהות לאומית : עדויות ממחקר פאנל

לירז יפה : מי הוא גיבור? מי היא גיבורה? גבורת האימהות בשיח השואה בעשורים הראשונים למדינת ישראל

מתן סנדלר : הלוחם היהודי : נרטיבים לאומיים בעידן קוסמופוליטי

17:10-17:00 : הפסקה

17:10-18:40 : מושבים מקבילים

ביטחון לאומי בעידן פוסט-גלובליזציה (אודיטוריום פומנטו)

יו"ר: יותם רוזנר

עדי קנטור ויותם רוזנר : 'חירויות הפרט וביטחון המדינה- הילכו שניהם יחדיו?'

ענבר צדוק : 'אתגרים בזירה המשפטית – הבינלאומית'

עידו סיוון-סביליה : תעדוף סיכונים במרחב הדיגיטאלי

לירן אופק : 'ישראל והרשות הפלסטינית : ניהול סיכונים בסכסוך מתמשך'

אביעד מנדלבאום : הטרור הגלובאלי – סיכון בהתעצמות

גישות דמוקרטיות ומעורבות פוליטית בישראל (213)

יו"ר : יצחק גל-נור

מגיבים : נעמי חזן וגייל טלשיר

Organizing Dissent in Israel: The Influence of Militarist Culture on Social : איה שושן :
Protests

(In)Security during formative years: Long-term cohort effects on political : לירן הרסגור :
attitudes

Low democratic expectations among young Israelis: Comparing : גניפר אושר :
democratic ideals and political behavior in Israel to 28 contemporary democracies

צבא, בטחון וחברה בישראל (102)

יו"ר : יורם פרי

יורם פרי : כיצד השפיעה מלחמת ששת הימים על יחסי חברה-צבא בישראל

The Dialectics of Occupation Normalization and : אלי פרידמן ודליה גבריאלי נורי :
Estrangement: The Current Israeli West Bank Political Discourse

הדס כהן : בוגדים ישראלים - זהות לאומית במבחן

How did we get here? Israel's asylum regime from a historical perspective : שי טגנר

סוגיות בפוליטיקה ישראלית (104)

יו"ר : אפרת קנולר

אבי שילון : מדוע המעיט בן-גוריון בחשיבותם של הגבולות

Deus ex Machina: The Metaphors Underlying Ze'ev Jabotinsky's : אלירן זרד :
Conception of the Jewish Nation

יעל שמריהו-ישורון : מדיניות ההתיישבות בפריפריה : גנטריפיקציה אדיאולוגית ממשלתית

מרדכי לוי : השלכות פוליטיות לחשיבה חברתית חדשה : תוצר הלוואי של הפרטת הקיבוצים

הנרייט דהאן קלב : שיח שואה מסדר שני

תקצירי הרצאות

09:45 - 11:15 : מושבים מקבילים

שלטון מקומי בישראל – ריבונות ומשברי לגיטימציה (אודיטוריום פמנטו) יו"ר: ניסים ערקובי

אלעד כהן ואסף מיזני: סל שירותים מוניציפלי בראי המשפט - ישראל במבט השוואתי

בישראל אין הגדרה ברורה ומחייבת של סל שירותים שהרשות מחויבת לספק לתושביה לרבות הגדרה ואמות מידה לאיכותם (למעט בתחום המים והביוב), כל שכן טרם הוגדר סל שירותים נורמטיבי הכולל אף מדדי ביצוע של הרשויות המקומיות. חובות הרשויות אינם מרוכזים בקודקס רשמי אחד והן פזורות למעשה על פני דברי חקיקה רבים ואף חוזרים והנחיות מנהלתיות, דבר המקשה עוד יותר על בחינת השאלה אילו שירותים הרשות מחויבת לתת ומהן אמות המידה המחייבות לכך. בעוד מדינות רבות בעולם הקדישו חשיבה ועיצבו מדיניות ציבורית בנושא סל שירותים מוניציפליים, הגדרתו ואופן מדידת רמת השירותים, משרד הפנים שהוא הגוף הממשלתי המפקד על האסדרה של השלטון המקומי בישראל מזה כמה עשורים בוחן את האפשרות להגדיר סל שירותים נורמטיבי ולקבוע מדדי ביצוע ברשויות מקומיות, אולם עד כה הוא נמנע מכך. קריאתו של מבקר המדינה למשרד הפנים לעשות כן בדו"ח שפרסם בשנת 2012 טרם נענתה. גם בחלוף כ-5 שנים מאז קריאת המבקר טרם הוגדר סל שירותים נורמטיבי בישראל ועל כך אף עמד מבקר המדינה גם בדו"ח ביקורת שפורסם אך לאחרונה. על רקע זה החלו חלק מהרשויות בשנים האחרונות להגדיר לעצמן סל שירותים, אשר הן רואות כבסיסי ומחייב והחלו גם בהטמעת מדדי ביצוע במטרה לשפר את ניהולן ואת השירות לתושב, אולם מדובר ביוזמות מקומיות שאינן נחלת כלל הרשויות, ברי הוא כי יוזמות מקומיות אלה אינן יכולות להוות תחליף ראוי לקביעת סל שירותים מחייב. (*עבודת מחקר זו הינה חלק מעבודת מחקר רחבת היקף בנושא סל שירותים מוניציפליים. הרינו להודות לגילה מנחם, יורם עידה ואמיר חפץ על הערות מועילות).

אמיר הורקין: ניהול משברים ובחירה-מחדש בקונטקסט של גל השריפות בנובמבר 2016: הדוגמן והמקצוען באש ובעשן

הספרות העוסקת בתחרות בין אסכולת הרציונליות האובייקטיבית והביצועים האובייקטיביים (המקצוען) לבין אסכולת הרציונליות המתוחמת והביצועים הנתפסים (הדוגמן) ובשאלה מי מהן מספקת הסבר טוב יותר לבחירתו-מחדש/החלפתו של המכהן, עוסקת על-פי רוב במצבי שגרה, בהם נמצא כי הדוגמן מנצח את המקצוען. תפקידה העיקרי של הרשות המקומית בניהול מצבי משבר הוא להקטין את השפעתם של מצבים אלה על התושבים. ראש רשות מכהן בישראל נדרש, באופן סטטוטורי, להוביל את ועדת ביטחון וחירום ואת ועדת מלי"ח (משק לשעת חירום). ועדות אלו מבחינות בין שני סוגים של מצבי משבר: מצבי מלחמה ומצבי אסונות טבע. לתושבים יש ציפיות בנוגע לתפקוד מכהנים במצבי משבר (Cohen, Eimicke & Horan, 2002) לפיהן המכהן נדרש להביא למינימום את ההשפעה הכוללת של המשבר (Wolensky & Miller, 1981). תושבי הרשות המקומית נוטים לשפוט את המכהן לפי הקריטריון של מידת המוכנות (וההתמודדות בפועל) של הרשות בניהול משברים ובהתאם לכך מייחסים לו תפקוד טוב או גרוע. במקרים בהם התושבים מאמינים כי הרשות המקומית הייתה יכולה לעשות יותר כדי למנוע את הנזקים שנגרמו מניהול המשבר, הם נוטים לייחס למכהן את האחריות לכך ולהענישו בהחלפתו בבחירות. במקרים בהם תושבי הרשות מאמינים כי הרשות עשתה את כל הנדרש כדי למנוע את הנזק, הם נוטים לתת למכהן קרדיט על העשייה ולתגמלו בבחירה-מחדש. (Aachen & Bartle's 2004; Arceneaux & Stein 2006). מחקרים קודמים שבחנו את התחרות בין שתי האסכולות דלעיל בארץ, ואת השפעת יכולת ניהול המשבר במצב מלחמה בעורף, על בחירה-מחדש של מכהנים, בקרב מכהנים מצפון הארץ במלחמת לבנון השנייה ב-2006, ובקרב מכהנים מדרום הארץ במבצע עמוד ענן בעזה ב-2012 ובמבצע צוק איתן ב-2014 (הורקין, כ"ץ ומבורך, 2009, 2014, 2015). מלמדים על ניצחון הדוגמן על המקצוען. המחקר הנוכחי הולך צעד אחד קדימה ובוחר במחקר חלוצי ולראשונה בארץ את התחרות לעיל בקונטקסט של ניהול משבר מסוג שאיננו מלחמה בעורף אלא אסון טבע ובאופן ספציפי גל השריפות שאירע בנובמבר 2016 ברחבי הארץ. זאת בשתי רמות ניתוח: ברמת המיקרו, תיבחן התחרות בין הביצועים הנתפסים של המכהן במצב שגרה (בתחומים כמו חינוך, תשתיות וניקיון) לבין ביצועיו בניהול משבר (תפקוד בגל השריפות), ותיבדק השאלה איזה מהם מספק הסבר טוב יותר לכוונות בחירה-מחדש/החלפת המכהן? הממצאים מראים בהקשר זה כי לתפקוד הנתפס של המכהן בניהול משבר מסוג מלחמה בעורף יש השפעה חזקה יותר על כוונות בחירה-מחדש בו מאשר לתפקודו במצב שגרה (הורקין, כ"ץ ומבורך, 2015). ברמת

המאקרו, תיבחנה השפעות הביצועים האובייקטיביים (בתחומי החינוך, התשתיות, הבנייה והניהול הכספי) והביצועים הנתפסים של המכהן בגל השריפות ב-2016 על בחירתו מחדש/החלפתו בבחירות המקומיות שיתקיימו ב-2018, האם ממצאי המחקר בקרב מכהנים בהקשר של ניהול משברים שנגרמו מאסון טבע כמו שריפות יעלו בקנה אחד עם ממצאי המחקרים בהקשר של ניהול משברים שנגרמו עקב מלחמה בעורף האזרחי (מלחמת לבנון השנייה, עמוד ענן וצוק איתן)? בהקשר לציפיות התושבים מראש הרשות המכהן, המחקר יבחן, לראשונה, גם את חלוקת האחריות הנתפסת בין הרשות המקומית לבין הממשלה בטיפול במצבי משבר שונים (מלחמה בעורף, אירועי טרור, אסונות טבע ואסונות טכנולוגיים/אקולוגיים) בקרב התושבים. בהקשר זה ניתן להעלות שלוש השערות חלופיות: הראשונה אחריות הרשות המקומית גדולה יותר משום שהיא קרובה יותר לתושב. השנייה, אחריות הממשלה גדולה יותר שכן ישנם משברים שרק לממשלה יש את האמצעים המתאימים לטפל בהם (למשל כיפת ברזל או סופר טנקר) והאחרונה חלוקת האחריות תלויה בסוג ובאופי האירוע המשברי.

אופיר פז-פינס: השחיתות בשלטון המקומי: גזירת גורל או מצב הניתן לתיקון?

בישראל השתרשה תרבות של שחיתות ציבורית. היא קיימת בכל מקום ולא רק בשלטון המקומי. יחד עם כך, הדבר בולט בשלטון המקומי ומגיע לתהודה משמעותית באמצעי התקשורת בעיקר בהקשר לחשדות, מעצרים וכתבי אישום כנגד ראשי רשויות. התופעה קיימת גם בחו"ל ולא רק אופיינית לישראל. לראיה, שתי סדרות טלוויזיה אמריקאיות פופולאריות שעוסקות בכך: ה"סופראנוס" כנופיית עולם תחתון ש"התפרנסה" ו"זכתה" במכרזים תפורים בתחום האשפה בעירייה... ו"הבוס" על ראש עיריית שיקגו והשחיתות שליוו את שלטונו חסר המעצורים.

הטענה שלי היא, שלמרות שהתופעה אוניברסאלית, יש פגמים מבניים בשיטה המוניציפאלית בישראל שניתן וצריך לתקנם. תיקונים יפחית משמעותית את היקפי השחיתות, להלן הצעותיי:

1. חיזוק שומרי הסף המוחלשים - שומרי הסף בשלטון המקומי מוחלשים בכוונת מכוון מאז כינון הרפורמה בשלטון המקומי בשנת 1975 (בחירה ישירה של ראש הרשות). הדבר במקור נועד להגברת המשילות אך התוצאה שהתקבלה הפוכה לכן מצב זה צריך להשתנות. לא זו אף זו, צריך לשבח חשב קבוע ובלתי תלוי, בכול רשות מקומית כמו שיש חשב מטעם החשב הכללי בכול משרד ממשלתי.
2. במצב היום קיימת א-נומליה משמעותית. ראש הרשות הוא הרשות עצמה. יותר מכך, אין הפרדה בין מקבלי ההחלטות ובין ביצוע ההחלטות. הכול מתחיל ונגמר בראש הרשות. כול ייתר בעלי התפקידים, למעט הסטאטוטוריים, הם במעמד של עוזרים. הדבר חייב להשתנות. יש להפריד בין מקבלי ההחלטות הפוליטיים לבין המנהלים המקצועיים שצריכים לבצע את ההחלטות.
3. הגבלת קדנציות לראש הרשות ולבעלי התפקידים הסטאטוטוריים. אני ממליץ על שתי קדנציות לכולם. אנחנו יודעים היטב שכוח מוגזם משחית ומסאב (לא את כולם כמובן).
4. שקיפות- המערכת חייבת לסגל לעצמה דפוסי שקיפות הנהוגים למשל ברשות לניירות ערך. אין ספק ששקיפות ברמות גבוהות מקשה מאוד על שחיתות.
5. החמרת הענישה. לא רק על מקבלי השוחד וטובות ההנאה אלא גם לאלה שמציעים, מפתים ונותנים בלא מורא...

רועי ברזילי: שחיתות קונסטרוקטיבית בשלטון המקומי

השלטון המקומי מהווה מרכז עשייה וזרוע ביצועית של השלטון המרכזי, ככזה הוא מחויב לשמור על התנהלות במסגרת החוק ולכללי מנהל תקין. בשנים האחרונות אנו עדים לתופעה של מעורבות ראשי רשויות מקומיות נבחרים במעשי שחיתות הנוגעים בעיקר בשני זרמים עיקריים: הונאה וקבלת שוחד על מנת לקדם אינטרסים הזרים למערכת המוניציפאלית ומעורבות בהטרדות מיניות ולעיתים זו מגיעה עד לכדי לאונס, תופעות אלה הולכות וגדלות וחשיפתן מערער את אמון הציבור במערכת הממסדית ובשלטון המקומי. אבקש להציע טענה כי השחיתות בשלטון המקומי איננה שחיתות ספורדית אלא שחיתות המובנת בתוך המערכות המוניציפליות, הנובעת מעוצמה גדולה מאוד מרוכזת בידי ראש העירייה (הרשות) וכוללות פעולות אכיפה וסמכויות שיפוט וכן הרחבת שיקול דעת פוליטי בהענקת זכויות כלכליות.

אציג את הליך הבחירה הישירה לראשות העיר לצד שינויים בחקיקה אשר הגבירו את מעמדו ועוצמתו של ראש העירייה (חוק התכנון והבנייה, מעמד "רשות איתנה") מצב אשר החמיר עד לבלי הכר את פוטנציאל השחיתות ברשות המקומית. עם המעבר לבחירה ישירה "השתחרר" ראש העירייה הנבחר מכבליה המוסריים והערכיים של המפלגה ומאותו הרגע הפך למלך מקומי. לצד אותם תנאים המקלים את קיומה של החריגה מנורמות מקובלות והמובילה באפשר לשחיתות ולצד התחזקותו של ראש העירייה נשחק מעמדם של שומרי הסף ברשות המקומי: היועץ המשפטי, המבקר, הגזבר והמהנדס, כאשר החיכוך בין אנשי המקצוע לפוליטיקאים ובייחוד לראש העירייה מתגבר (שכרם ומעמדם החברתי-תעסוקתי מוכתב על ידי ראש הרשות).

אתמקד בתפיסות עולם ערכיות המעצבות את המערכת הפוליטית המקומית אשר מחלישות את הממד המוסרי בפעולתם של נבחרי הציבור. לאור האמור, אטען כי כיום המשוואה אינה מאוזנת ובשונה ממערכות הבלמים והאיזונים הקיימים בשלטון המרכזי, השלטון המקומי סובל מריכוז עוצמה בלתי מבוקרת הנשלטת כמעט בלעדית על ידי ראש הרשות. בהתאם לכך ועל מנת לאזן את משוואת הכוחות, אציע לבטל את הבחירה הישירה לראש הרשות המקומית (דורש שינוי חקיקה) ואצג חלופה לחיזוק מעמדם של שומרי הסף והקטנת מוקדי החיכוך ובכלל זה חיזוק מעמדם של חברי המועצה.

ניסים ערקובי: שינוי מוסדי בשלטון המקומי בישראל: מקרה בוחן, שינוי פקודת העיריות בתחום החברות העירוניות 1987, 2004

שאלת מעמדו של השלטון המקומי מעסיקה את ישראל מאז הקמתה. כבר בדיוני הכנסת הראשונה ציינו שרים וחברי כנסת שהשלטון המקומי הוא שריד של השלטון המנדטורי, שפקודת העיריות המהווה כבסיס החוקי והעיקרי לשלטון המקומי מיושנת, ושאופיו הדמוקרטי של השלטון לא בא לידי ביטוי בממשל הישראלי (דברי הכנסת, כרך א', ישיבה מ"ה, 21 ביוני 1949). למעשה, לבד משינוי משמעותי אחד (המעבר לבחירה ישירה של ראש הרשות המקומית בשנות ה-70) וכמה שינויים משניים (כגון שינויים במערכת המיסוי), נותר מעמדו של השלטון המקומי בישראל דומה למדי למעמדו מאז ראשית המדינה. עד עצם היום הזה המבנה השלטוני בישראל ריכוזי מאוד ומעמדו של השלטון המקומי אינו מוגדר.

בחינת מערכות היחסים בין השלטון המרכזי לשלטון המקומי במדינות העולם מלמדת על רצף בין תלות מוחלטת של השלטון המקומי בשלטון המרכזי לבין עצמאות מוחלטת. מערכות יחסים אלו נבחנות במאפיינים כגון מידת הפיצול המוניציפאלי, רמת הביזור התפקודי, מידת האוטונומיה הפוליטית, אופן מימון הרשויות המקומיות ומידת הדמוקרטיה המקומית.

ככלל, כל מערכת שלטון מקומי, ובכלל זה המערכת בישראל, נתונה בבעיה מבנית הנובעת מכך שמקור הסמכות של הרשות המקומית הוא ציבור התושבים, אך מעל הרשות המקומית ניצב השלטון המרכזי. בעיה מבנית זו באה לידי ביטוי בכך שהרשויות המקומיות, אשר נבחרות על-ידי תושביהן ואמורות להיות אחראיות כלפיהם, מוגבלות בסמכויותיהן, אם משום שהשלטון המקומי לא העניק להן סמכויות נרחבות ואם משום שמימוןן הוא בסמכות השלטון המרכזי. בעיה מבנית נוספת שמאפיינת את השלטון המקומי בישראל היא ריכוזיות רבה בתהליכי קבלת החלטות של השלטון המרכזי. עקב בעיות אלו השלטון המקומי הוא שותף משני בלבד בעיצוב המדיניות הציבורית.

המחקר מציג תמונת מאקרו רחבה המסבירה את מכלול הגורמים והשחקנים המשתתפים בתהליכי גיבושם של שינויים מוסדיים בכלל, ובתחום השלטון המקומי בפרט. המחקר עוסק בשינוי מוסדי בשלטון המקומי, המהווה שינוי מוסדי פורמלי, קרי, שינוי מוסדי שעבר חקיקה ראשית ויצג את השינויים שחלו בפקודת העיריות בשנים 1987, 2004 בתחום החברות העירוניות. בשנת 1987 תוקנה פקודת העיריות והוסף סעיף 249 (30) על פיו עירייה מוסמכת לייסד חברה עירונית לכל מטרה שהיא בגדר סמכויות העירייה ותפקידיה. שינוי זה מהווה שינוי מוסדי בבחינת כלל רגולטורי בתוך המערכת הממשלית המקומית בישראל, קרי, כלל מסדר שני המכוון להסדיר את הפעולות וההתנהגויות של האורגנים בממשל המקומי (זאת בשונה מכלל פוליטי של המערכת הממשלית המכוון לשינוי ערכים מסדר ראשון). שינוי זה ביקש לקדם התנהלות אחרת של השלטון המקומי וחשיבה הידועה כניהול ציבורי חדש של אספקת השירותים הציבוריים לתושבים שבתחומי הרשות אך העיצוב של הסעיף נותר לקוני וחסר. סעיף זה אשר יושם בשלטון המקומי מהווה פריצת דרך לשינוי מוסדי, יחד עם סעיף 249 (30) הוסף סעיף 249 א' הקובע כי עירייה מוסמכת להקים תאגיד עירוני, אך חובת האמון שנושאי המשרה בתאגיד חבים עירייה לעולם תהיה עדיפה על חובתם כלפי התאגיד. בשנת 2004 חל שינוי מוסדי נוסף והוסף סעיף 249 ב' לפקודת העיריות על פי הסעיף שר הפנים רשאי ליזום ולאשר הקמת חברה עירונית שבשונה מתיקון 1987 חובת האמון של נציגי התאגיד ונושאי המשרה בה היא לחברה בלבד ולא לרשות המקומית, כלומר במצב של ניגוד עניין בין מטרות העירייה ובין מטרות החברה, חובת האמון של המכהנים בחברה היא לחברה. שינוי מוסדי זה אשר לא יושם במערכת השלטון המקומי הוא בבחינת שינוי של כלל פוליטי המבקש לשנות את מעגל התמריצים שבין האורגנים השונים בשלטון המקומי. מעמדו של השלטון המקומי והשינויים המוסדיים שחלו בו יוצגו בהרחבה בהרצאה.

* תקציר זה מבוסס על עבודת הדוקטורט שהוגשה בחוג למדע המדינה של אוניברסיטת תל-אביב.

דוד שוורץ: חברות עירוניות כלכליות ברשויות המקומיות - ביישוב ובמדינה

תחום החברות העירוניות-כלכליות בשלטון המקומי, מהווה למעשה תחום אינטרדיסציפלינרי המשלב בין תחומי המשפט, הכלכלה והמדיניות הציבוריות. חברות עירוניות קיימות מאז קום המדינה (וחלקן גם לפני כן), כאחד מכלי הביצוע של הרשויות ובעשור האחרון התרחב סקטור זה בצורה משמעותית. התרחבות זו, באה במקביל לדרישה של הממשלות להתייעלות ולהקטנת מעורבות ומימון הרשויות המקומיות בתחומים חברתיים וכלכליים כאחד (לדוגמא: שיכון ותעשייה, מוסדות לקשישים ועוד). כיום, רשומות בשלטון המקומי כ-360 חברות עירוניות (העוסקות בכ-50% פעילות מוניציפאלית), 80% מהן הינן חברות לפיתוח כלכלי אורבאני, והשאר פועלות בתחומים שונים, כמוגדר ברשות המקומית הייעודית. הרשויות המקומיות מגלות עניין רב בכלי זה כיוון שהחברות הללו פעילות בתחומי הבינוי והפיתוח, לאור הפיתוח

האורבאני המואץ והצורך במענה מהיר, יזמי, יצירתי, גמיש ופשוט מהמערך המקובל במסגרת עירונית ציבורית מסורתית. זאת בשילוב ההנחיות, הכללים והתפיסות המקובלות במסגרת מנגנונים ציבוריים. זה מכבר השתנתה התפיסה של הרשויות המקומיות ואין הן רואות את יעודן רק באספקת שירותים מוניציפאליים מתוקף החוק. בשנים האחרונות הצטברו לקחים המעידים על הצורך בבחינה וגיבוש של כללי משחק חדשים בסקטור החברות העירוניות, בהתאמה לאתגרים החדשים ולסביבה התחרותית שמציב המגזר העסקי. בדרך כלל הגישה האקטיבית של חברות עירוניות נתפסת כלגיטימית ורצויה על-ידי הממשל, אולם במקביל לכך קיימת ערנות לצורך בבקרה כדי להבטיח את שמירת המסגרות ואי שימוש לרעה במכשיר זה. חברות עירוניות הן בדרך כלל חברות בבעלות הרשות המקומית, הן מהוות "אישיות משפטית נפרדת מהרשות", אך הן זקוקות לאישור "הרגולטור" משרד הפנים לצורך הפעלתן. מכך למעשה המודל של "תאגיד", "חברה בע"מ" - תפס תאוצה בשלטון המקומי לתחומים רבים ומגוונים: חינוך ספורט, מפעלי תרבות, הפעלת צהרונים, בטחון ועוד, ולמעשה במרבית התחומים בו נדרשה גמישות ניהולית, שראשי הערים והמועצות מבקשים לקדם יזמות. ניהול תחום תאגידי המים, די דומה לחברה כלכלית עירונית, אך תאגידי המים פועלים לפי חוק שונה, אשר הממשלה קידמה והן פועלות תחת רגולטור שונה: "רשות המים". התפישה שחברות עירוניות הוא רעיון חדשני שגויה, כיוון שהקמת חברות קיימת מראשית הציונות, העיר תל-אביב הוקמה תחילה כתברה "אחוזת חוף" (פעילה עד ימינו בתחום חניונים עירוניים בתל אביב-יפו), על-ידי ראש העיר הראשון מאיר דיזינגוף. הוועד שהקים חילק את המגרשים לבנייה ולמשפרי הדיור באותה העת לבניית העיר העברית הראשונה. כך גם פעלו קרנות רבות בתקופת היישוב ולמעשה "ההון הפרטי" סייע לפיתוח בנוסף להון הפילנתרופי. תחילה היו אלו המפלגות האזרחיות: "הציונים הכלליים" אשר חרטו על דגלן את היוזמה הפרטית, וכך גם זאב ז'בוטינסקי, אשר שימש כנציג חברת הביטוח "יהודה" בארץ ישראל. המפלגות הסוציאליסטיות תמכו בפיתוח הערים, המשקים וב"קואופרטיבים" כמו: תנובה, אגד, דן וכדו'. אך במשך השנים ללא הבדל מפלגה כולם הצטרפו למגמה של הקמת מיוזמים כלכליים, בתחילה איגודי ערים, ואחר כך חברות עירוניות כלכליות, שעניינן הוא מיקסום הרווח והתועלת במסגרת מוניציפאלית.

יחסים בינלאומיים: סוגיות ביטחון (103)

יו"ר: טל דינגוט-אלקופר

פנינה שוקר: תפיסת החברה כרגישה לנפגעים בראי הריאליזם הניאו קלאסי

החל משלהי שנות התשעים של המאה הקודמת, צומחת ביחב"ל גישה חדשה להסבר תגובותיהן של מדינות לסביבתן הבינלאומית, המכונה ריאליזם ניאו-קלאסי. כמו תיאוריות ריאליסטיות אחרות, גם גישה זו רואה את המערכת הבינלאומית כאנרכית וסבורה כי מעמדה של מדינה במערכת הבינלאומית ויכולותיה המטריאליות מהווים את המשתנים הדומיננטיים בעיצוב החלטות ביטחון לאומי. עם זאת, לפי גישה זו, הקשר בין יכולות מטריאליות לבין התנהגות מדיניות חוץ אינו ישיר, מורכב ומתווך באמצעות גורמי פנים, דוגמת מבנה המדינה, פוליטיקה פנימית, יכולת גיוס משאבים ועוד, המשפיעים על האופן שבו מדינה מפרשת איומים בינלאומיים ומגיבה אליהם. אמנם, ישנה הסכמה בקרב חוקרי ריאליזם ניאו קלאסי כי תפיסות מקבלי החלטות בדבר לחצים בינלאומיים וחלוקת העוצמה במערכת הבינלאומית מהוות משתנה מתערב חשוב, אך בספרות אינה ניכרת התייחסות לתפיסות מקבלי החלטות בדבר מרכיבי עוצמתה הפנימית של המדינה. על כן, אציג משתנה מתערב שטרם זכה לדיון במסגרת הריאליזם הניאו קלאסי והוא – תפיסת החברה כרגישה לנפגעים, שלטענתי משפיע רבות על העדפתם של מקבלי החלטות בחברות דמוקרטיות להימנע ממלחמה ולדבוק בהעדפת אמצעים דיפלומטיים. אתייחס למשתנה זה כאל משתנה מתערב, מכיוון שבסופו של דבר, כאשר תפיסת האיום גוברת בחדות (לרוב באמצעות מאורע מכונן), היא מאפשרת את גיוס תמיכת החברה ליציאה למלחמה. כמו כן, אחת הסוגיות המרכזיות להן ריאליזם ניאו קלאסי שואף לספק מענה היא השאלה – כיצד מקבלי החלטות מגייסים משאבים בכדי להוציא לפועל את המדיניות בה הם בוחרים? אתייחס גם לסוגיה זו בכך שאבחן, כאמור, כיצד בעקבות מלחמת עבר טראומטית, סבורים מקבלי החלטות שללא הצדקה הולמת, יקשה עליהם לגייס את תמיכת החברה ליציאה למלחמה. בנוסף, אראה כי גם במהלך מלחמה, מאמצי הגיוס נמשכים ומקבלי החלטות חותרים כל העת לשימור התמיכה הציבורית. כמקרה מבחן תשמש עבורי מלחמת לבנון השנייה.

עילי רטיג: Ethical Considerations in Israel's Oil Import Policy

Is it ethical to purchase oil from a country that violates human rights? Is it moral to support a rebel organization by purchasing the oil it is illegally exporting? Should import-dependent countries such as Israel be at all concerned with such dilemmas as they struggle to secure the most important resource to their economy and military? Can the trade of oil become ethical,

and if so, are all countries required to be held to the same standards if not all of them are as free to trade as others?

This article discusses the role of ethical considerations in Israel's oil import policy since its inception, comparing it to that of the rest of the Western world. It begins by reviewing the development of global oil trade during the 20th century and the (mostly negligible) role that ethical considerations played in this process. It then provides a historical overview of Israel's efforts to ensure continuous oil imports to its economy from 1947 until 2016, detailing the crises, embargos, and moral dilemmas that Israeli leadership faced along the way. It will then discuss Israel's present ability to insert ethical considerations into its oil import policy when accounting for global and regional changes which significantly improved its energy security situation in the past two decades. A number of guidelines are provided as to how such considerations can now be further implemented. Finally, it analyzes whether or not Israel currently holds to these basic standards.

אהוד גולן: Wars without end? The influence of war weariness on asymmetric war termination

מלחמות א-סימטריות ובמיוחד כאשר הן חלק מסכסוך לאומי/אתני נתפסות כמלחמות ללא סוף, מלחמות ארוכות (נמשכות 10 שנים בממוצע) שקשה מאוד לסיימן. הספרות התיאורטית הקיימת מציגה גורמים רבים לסיום מלחמות ואין תיאוריה מגובשת ומפותחת בתחום. מספר משקיפים ציינו עייפות מלחמה כאחד הגורמים שהשפיעו על סיום מלחמות א-סימטריות שונות, אך אין הגדרה ברורה של המונח עייפות מלחמה ולא הבנה לגבי התנאים בו היא פועלת או המכניזם הסיבתי באמצעותו היא משפיעה על סיום המלחמה. שאלת המחקר היא: האם קיים קשר סיבתי בין עייפות מלחמה וסיום מלחמה בסכסוכים א-סימטריים, ואם כן – מה טיבו ובמה ייחודו/חדושו במחקר הוא פיתוח של המונח עייפות מלחמה וביסוס תיאורטי ואמפירי של הקשר הסיבתי בין עייפות מלחמה לסיום מלחמה א-סימטרית. תבחן השפעת המשתנה עייפות מלחמה על שני הצדדים, המדינה ובמיוחד על השחקן הלא מדינתי, אשר בדרך נתפס כגורם שנתון פחות להשפעת האוכלוסייה אם בכלל. המחקר טוען שעייפות מלחמה היא גורם מרכזי, אך לא יחיד לסיום מלחמה (תנאי הכרחי, אך לא מספיק). שיטת המחקר היא מחקר איכותני, השוואתי, מובנה, ממוקד. מערך המחקר יערוך השוואה בין חמישה מקרי בוחן: 1. האינתיפאדה הראשונה 2. האינתיפאדה השנייה 3. העימות בצפון אירלנד 4. העימות בין ספרד ל-ETA 5. העימות בין הפיליפינים ל-MNLF. בנוסף להשוואה בין המקרים תבוצע השוואה בתוך כל מקרה בין ניסיון לסיים את המלחמה שנכשל לניסיון לסיים את המלחמה שהצליח. שימוש במערך מחקר זה יאפשר לבדוד את המשתנה עייפות מלחמה ולבחון את השפעתו על סיום מלחמה א-סימטרית.

יורם עברון: התמודדותה של ישראל עם עליית סין וכניסתה למזה"ת: מאבק בין גישות שונות ומשמעויותיו

בשני העשורים האחרונים, וביתר שאת מאז ראשית העשור הנוכחי, הופכת סין לשחקן פעיל במזה"ת. הדבר ניכר באינטרסים הגוברים שלה בתחום האנרגיה, אך גם במעורבותה בפרויקטי תשתיות גדולים וביישוב משברים אזוריים כגון משבר הגרעין האיראני, מלחמת האזרחים בסוריה והמאבק בארגון המדינה האיסלאמית. בשל התפתחויות היסטוריות, יחסי ישראל-סין ידעו במהלך השנים עליות ומורדות, ורק בשנים האחרונות ישראל החלה להפנים את משמעות עלייתה של סין למעמד מעצמה עולמית ושחקן אזורי פעיל. מרגע שהבינה זאת, ובעקבות מאמץ סיני מרוכז לבסס את היחסים בין המדינות, ניכרת התלהבות רבה במעגלי פעילות שונים בארץ באשר לפוטנציאל הקשר עם סין והנכונות להוציאו אל הפועל. הכוחות והאינטרסים העומדים בבסיס מגמה זו הינם כלכליים, מדיניים, חברתיים ותרבותיים. מנגד, גורמים שונים מביעים הסתייגות מהתלהבות בלתי מרוסנת זו, כפי שהם רואים זאת, וקוראים לבחון את גיבוש היחסים עם סין באופן שיטתי וביקורתי. נכון לעתה, בפרספקטיבת קצרת-טווח של כחמש שנים, נראה שידם של תומכי ההתקרבות נמצאת על העליונה, למרות שטיעוני הגישה הזהירה נראים סבירים ושקולים לא פחות. הסבר אפשרי לכך הוא שילוב של התלכדות אינטרסים בקרב קבוצות עניין כלכליות, מדיניות וחברתיות מגוונות, ואהדה ציבורית בסיסית לסין המושתתת על תשתית ערכית נתונה. מקרה זה מספק הזדמנות נדירה לבחון את התמודדותה של ישראל עם הופעת שחקן משמעותי ובלתי מוכר בתחומי המדיניות, הכלכלה, החברה והתרבות. המקרה נתון עדיין בהתהוות, אולם כבר עתה ניתן להציג על בסיס תובנות ביניים משמעותיות ומרתקות באשר לאופן קבלת החלטות בישראל, התמודדותם של ממסדים שונים עם התפתחויות בלתי מוכרות בארץ ובעולם, והתנהלות הדיון הציבורי בארץ.

טובי גרין: Convictions versus public opinion in foreign policy leadership: The case of Blair and the Second Lebanon War

Morgenthau's classical realism describes an inevitable tension between the considerations of a statesman in conducting successful foreign policy, and the mood swings of the "popular mind," and calls on governments to be the "leader and not the slave of public opinion." However, widely tested theories of foreign policy decision making, such as Polyheuristic decision theory, suggest that politicians usually prioritize domestic political concerns in foreign policy decisions. Under what conditions will a decision maker act on the basis of their own judgment or convictions, when those diverge from popular opinion? This research takes Tony Blair's response to the 2006 Israel-Hezbollah conflict as a case study of a leader who stuck to an unpopular position despite knowing he was incurring mounting and potentially fatal domestic political costs. This case highlights the significance of personality factors, including whether the leader's style is orientated towards challenging constraints, or to believing in their ability to control events; which may be enhanced by hubris after a lengthy period in power. It also highlights environmental factors, including the absence of formal constraints, and the decision maker nearing the end of their term, which may reduce costs associated with erosion of their domestic position. Building on this case, the study opens up wider questions about whether leaders should shape or follow popular opinion, and how the relationship between foreign policy and domestic politics is changing due to factors including the role of social media, and declining trust in the judgments and truth-claims of political elites.

משפט ומדינה (213)

יו"ר אילן סבן

אילן סבן: תגובת הנגד הפוליטית למהפכה החוקתית

לפני מעט יותר משני עשורים התרחש שינוי במשטרה הפוליטי של ישראל. היא הפכה מדמוקרטיה פרלמנטרית הסמוכה ל"מודל ווסטמיניסטר" לדמוקרטיה חוקתית (דמוקרטיה חוקתית חלשה). התפתחות זו קרויה "המהפכה החוקתית". אציג אותה בתמצית אבל עיקר מטרתי אינו להציגה אלא לומר כמה דברים על תגובת הנגד הפוליטית כלפיה וכלפי בית המשפט העליון. אציג את טיבה ודמויותיה של תגובת הנגד, ואנסה גם לספק לה הסבר. מוקד ההסבר הוא זירת הנסיבות הגועשת של ישראל – הקיטוב הפנימי העמוק, והלחץ המתעצם לדה-קולוניזציה של השטחים. הרשויות הפוליטיות חייבות, בעיני עצמן, להרתיע את בית המשפט מלקבל החלטה לרעתן. מבחינתן אין הן יכולות להסתפק בכך שאם הוא, בית המשפט, יחליט החלטה לרעתן, הן יתגברו עליו באמצעות הפעלת "פסקת ההתגברות" (אבהיר במה מדובר בעת הצגת הדברים). אליטות שנתונות בביקורת בינלאומית עזה ומנהלות עימות פוליטי פנימי חריף, אינן יכולות להסתפק בנתיב עוקף בגי"ץ למול פסיקתו שתפסול אמצעים שהן נוקטות, למשל חוק האזרחות והכניסה לישראל או חוק החרם או חוק ועדות הקבלה או חוק הנכבה. פסיקה פוסלת שכזו – לו הופיעה – הייתה משמיעה מסר שלא ניתן למחותו באמצעות פעולה המצויה בזירה השלטונית לבדה; קרי, הפעלת פסקת ההתגברות. אשר על כן, את המוסד הזה (בית המשפט העליון) על יוקרתו החיצונית והפנימית יש לגייס, ואם לא ניתן לגייס, יש לפחות להרתיע. הוא "חייב" להבין, בעת שהוא דן בתוקפם החוקתי של חוקים רגישים, בעיקר כאלו הנוגעים לפלסטינים תחת הכיבוש ו/או לשסע היהודי-ערבי בישראל, שהוא צריך למוצאם בצד הטוב של קו פרשת המים החוקתית. ואכן, הרשויות הפוליטיות פועלות בנחרצות ובבוטות להשיג זאת. אראה גם כי הן מצליחות למדי בהשגת מטרתן. בית המשפט העליון מצמצם ממשית בשנים האחרונות את הגנתו על זכויות האדם.

שני מור: A Theory of Representation: Popular sovereignty expressed by law creation in representative assembly

This paper will be a concise version of chapters 4 and 5 of my six-chapter dissertation on representation. I propose a formal definition of "decision" as a mental state and then abstract from that to related concepts of "choice," "habit," "rule," "norm," and "law." I then look only at the forms of each that are political, in the sense of being authorized and linked to institutions of the state. From this, I establish the special status of the decision to create law and link it normatively to the 18th-century discourse of popular sovereignty and representation. Using classical categories of numbers (one, few, many, all, etc.) I derive a principle of law-creation!

By representative assembly. That is, I propose a theory of representation that is not derived from democratic principles but rather from a concept of law.

רעות פינגר דסברג ואמל ג'מאל: לדבר או להנחות את השינוי החברתי

כבר שנים שביט-המשפט העליון הישראלי (בשבתו כבג"צ) נתפס כמוסד מעורב בנושאים פוליטיים, שותף בעיצוב מדיניות ציבורית וערכים חברתיים. בהתאם לכך, מחקרים רבים בוחנים את היכולת של בית-המשפט להוביל "שינויים חברתיים", הן מבחינה תיאורטית והן מבחינה אמפירית. במאמר שלנו אנו מציעים לבחון את השאלה מכיוון נוסף, שטרם זכה לבחינה שיטתית ומקיפה, המתמקד באופן שבו בית-המשפט בוחר לקחת חלק בשינוי החברתי **כבר בשלב פסק-הדין**. זאת מתוך הנחה כי בית-המשפט לא רק בוחר באיזו סוגיה הוא רוצה לעסוק, אלא גם את האופן שבו הוא רוצה לקחת חלק בעתירה הקוראת לשינוי חברתי - "**בדיבור**" על השינוי או "**בהנחייתו**" בפועל. במסגרת המחקר אנו עומדים על האבחנה בין "דיבור" על שינוי ו"הנחייה" בפועל ומציעים מבחן **איכותני-טקסטואלי** המסייע להגדיר באמצעות מספר מדדים פשוטים כיצד בית-המשפט לוקח חלק בשינוי החברתי המבוקש בפסקי דין: (1) בית-המשפט **לא** נענה לאתגר ומייצר פסיקה הנוגעת למקרה הספציפי; (2) בית-המשפט מזהה בעתירה הזדמנות **להצהרה נורמטיבית** על הצורך בשינוי חברתי; (3) בית-המשפט לא מסתפק בהצהרה נורמטיבית, אלא מבקש **להנחות את השינוי בפועל**. תרומתו הפוטנציאלית של המחקר היא בשני תחומים מרכזיים: (1) מבחן זה יכול לסייע בשאלה האם בית-המשפט שותף או לא בהובלת שינויים חברתיים באופן השוואתי בין פסקי דין רבים. הנחת היסוד עליה נשענת האבחנה היא כי במידה ובית-המשפט נשאר בגדרי הסכסוך הפרטי או רק "מדבר" את השינוי החברתי באופן רטורי בלבד, או אז הוא **איננו** נכנס בהגדרה של מי שמוביל השינוי; (2) מבחן היוצר חלוקה שיטתית בין "דיבור" ו-"הנחייה" מזמן מספר שאלות עומק, ובראשן השאלה, האם ניתן להגדיר את התנאים בהם עולה הסיכוי שבית-המשפט לא רק "ידבר את השינוי", אלא "ינחה אותו בפועל".

פוליטיקה של מוסדות פרלמנטריים (102)

יו"ר: פני יובל

Political Priorities, Policy Preferences and Voting in Israel: אמנון כוורי ורן רינקר

Existing work on voting behavior in Israel have focused on policy preferences to explain political behavior - i.e., people vote for the party which represents their views. However, growing evidence in other democratic systems suggests that rather than policy preferences, policy priorities explains political behavior - i.e. people vote for the party which addresses what they believe is the most important problem on the public agenda. How do policy priorities and policy preferences influence one another, and how are the two associated with voting behavior in Israel? We examine these questions using individual-level data from the Israeli National Election Studies. We collect and code responses to the most important problem in each election survey from 1969 to 2015 and examine the association of these responses to policy and voting preferences. Our analyses demonstrate that policy preferences are correlated with policy priorities, yet these priorities provide a better prediction of voting behavior.

דגנית אופק: "שניים או חזין" פתרון הגרעינון בהרכבת קואליציות וציבותן

תהליך הרכבת הקואליציה הוא יסודי במשטרים דמוקרטים ופרלמנטרים כדוגמת ישראל. שלב זה מותנה במשא ומתן המתנהל בין המפלגות לשם קביעת מדיניות משותפת וחלוקת המשרות הממשלתיות כאשר ההנחה המרכזית המלווה את תהליך זה היא בנית קואליציה שתאריך ימים. המחקר הנוכחי מאמץ את פתרון "הגרעינון" (Nucleolus) הלקוח מתורת המשחקים השיתופיים ובוחן את יישומו על תהליך ההרכבה של הקואליציות ועל יציבותן. על פי תורת המשחקים הפתרון השכיח לניבוי יציבות קואליציות מכונה "ליבה", התנאי לקיומה שלא קיימת עמדה אחרת במרחב המסוגלת להביסה. אולם, במערכות פוליטיות רב-ממדיות ורב-שחקניות כדוגמת ישראל נדיר לקבל פתרון זה. בנוסף, מרכיב חשוב שעניינו התועלת שמפלגה מקבלת ביחס למה שמקבלות מפלגות אחרות אינו בא לידי ביטוי בפתרון זה. פתרון ה"גרעינון" מטפל בחסרונות אלה ולכן אומץ במחקר זה. פתרון הגרעינון נוסח לראשונה על ידי Schmeidler ב-1969. הגרעינון הוא פתרון נקודתי שמאפשר לקבל את התוצאה היציבה ביותר ממשחק קואליציוני. על מנת להגדיר את פתרון הגרעינון יש להגדיר שני מושגים. האחד, ערך עודף, המתייחס למידת אי שביעות הרצון של השחקנים בקואליציה מאופן חלוקת משאבי הקואליציה והשני, סדר לקסיקוגרפי מינימאלי המתייחס לסדרי העדיפויות של המפלגות כלומר, כל שחקן מגדיר לעצמו מינימום

תכונות שחייבות להתקיים אצל השותפות לקואליציה, אחרת לא יצטרף אליה. ששני מושגים עיקריים המתייחס ל"ערך עודף", שמשמעו אי שביעות הרצון של המפלגות מחלוקת משאבי הקואליציה ביניהם וסדר לקסיקוגרפי מינימאלי. פתרון תיאורטי זה מאפשר לנסח את שתי השערות המחקר: HI: ככל שעולה מידת אי שביעות הרצון של המפלגות מחלוקת משאבי הקואליציה ביחס למפלגות אחרות כך יטו המפלגות לפרקה; HII: ככל שמדיניות הקואליציה המוצהרת חופפת את סדר העדיפויות של המפלגות כך יציבות הקואליציה תעלה. על מנת לבחון את השערות המחקר נבנו מפות המתארות את פיזור עמדותיהן של המפלגות והממשלות בשני ממדים מרכזיים הקיימים בישראל: הביטחון והדת. להשלמת התמונה נאספו נתונים על מספר המנדטים שקיבלה כל מפלגה, גודל הקואליציה, חלוקת המשרות וזמן כהונתה של כל ממשלה. ההצגה תכלול הסבר על רציונל המחקר, השערות המחקר וממצאים ראשוניים.

קניג עופר: כסף לשווא? הוצאות והצלחה של מועמדים במפלגות הפריימריז הישראליות

הקשר בין כסף לפוליטיקה הוא חזק ורב-היבטים. בין היתר, כסף מעצב תפיסות עולם, מהווה גורם רב השפעה במסדרונות הכוח השלטוניים ומעניק יתרון לא מבוטל לאזרחים השואפים להיבחר לפרלמנט. יתרון זה נוגע במיוחד למועמדים במפלגות העורכות בחירות מקדימות כוללניות (שיטות פריימריז) לקביעת רשימות המועמדים שלהן. שיטות כאלה מחייבות את המועמד להגיע לעשרות אלפי בעלי זכות בחירה ומצריכות משאבים חומריים לא מבוטלים. מחקר זה מבקש לבחון האמנם קיים קשר חיובי בין סכום הכסף אותו מוציא מועמד לבין סיכוייו להיבחר לכנסת. הסכנה לפגיעה שוויון ההזדמנויות בין המועמדים הביאה את המחוקק להכניס שורה של מגבלות פיננסיות על בחירות מקדימות במפלגות. בין היתר נקבעה תקרה מירבית לקבלת תרומה ונקבעה תקרת הוצאות כוללת שאסור למועמד לחרוג ממנה. קביעת תקרת הוצאות מרבית מקטינה אמנם את הפגיעה בשוויון ההזדמנויות, אך רחוקה מלבטל אותה – גם במסגרת תקרת ההוצאות המותרת יש מועמדים המוציאים מאות אלפי שקלים לצד מועמדים המוציאים אלפי שקלים בלבד. השונות הזו בהיקף ההוצאות מאפשרת לבחון באיזו מידה קיים מתאם חיובי בין ההוצאה הכספית (ש"ח) לבין ההצלחה (מספר קולות) של מועמדים. בהסתמך על דוחות מבקר המדינה ועל תוצאות רשמיות של בחירות מקדימות אני בוחן 9 מערכות של בחירות מקדימות שנערכו לפני שלוש הבחירות האחרונות לכנסת: 2008 (קדימה, ליכוד ומפלגת העבודה), 2012 ו-2014-5 (ליכוד, מפלגת העבודה והבית היהודי). הממצאים מלמדים על קשר כללי חזק בין הוצאה להצלחה, אך שהעוצמה של הקשר נחלשת במידה ניכרת כאשר מנכים את חברי הכנסת המכהנים ומתמקדים במועמדים חדשים בלבד. באופן בולט, דווקא החכ"ים המכהנים – אלה שיש להן יתרון מובנה בהתמודדות – הם המועמדים שמוציאים את סכומי הכסף הגבוהים ביותר.

דמוקרטיה והשתתפות: היבטים מוסדיים ותרבותיים (104)

יו"ר: דוד נחמיאס

שרון חלבה-עמיר: שימוש ביישומי מדיה חברתיים בקרב מפלגות ומועמדים במסגרת קמפיין הבחירות לכנסת ה-20

אחת משאלות המפתח במחקר הפוליטיקה המקוונת היא האם האינטרנט מעניק עדיפות למפלגות ומועמדים מכהנים או שמא למפלגות ומועמדים חדשים (Farrell, 2012). השערות הנורמליזציה והשוויון עוסקות בהשפעת המרחב המקוון על הזירה הפוליטית. (Moe, 2014; & Vedel, 2013; Larsson&Lilleker, 2015; Southern, 2015&Gibson, 2015). הספרות המחקרית מגלה תמיכה משמעותית יותר בהשערת הנורמליזציה בהשוואה להשערת השוויון, עד כדי קונצנזוס. אולם השימוש ההולך וגובר במדיה חברתיים כפלטפורמות עכשוויות לניהול פעילות פוליטית מקוונת מפיתה תקוות חדשות לשוויון פוליטי במרחב המקוון. מחקרים ספורים אף העלו כי השימוש הפוליטי העיקרי בפייסבוק נעשה על ידי שחקנים שוליים (Schweitzer, 2011; Strandberg, 2013). על מנת לבחון לעומק האם פלטפורמות מדיה חברתיים מציעות תקווה חדשה להשערת השוויון, המחקר הנוכחי מנתח את הנוכחות המקוונת של מפלגות ומועמדים במסגרת מסע הבחירות לכנסת ה-20. מאחר וישראל נחשבת למדינה מובילה בכל הנוגע להיקף השימוש באינטרנט ובמדיה החברתיים (72.7% ו-59.9% מכלל האוכלוסייה, בהתאמה נכון ל-30.06.16)(www.internetworldstats.com) הממצאים עשויים להצביע על מגמות עתידיות בקמפיינים מקוונים במדינות בהן היקף השימוש באינטרנט ובמדיה החברתיים מצומצם יותר. המחקר מבקש לבחון האם קיימים הבדלים בין הנוכחות המקוונת של שחקנים פוליטיים דומיננטיים ושוליים הן ברמה המוסדית (מפלגות) והן ברמה האינדיבידואלית (מועמדי מפלגות): המחקר כלל 25 מפלגות ו-240 מועמדים בהתאם לנתונים הרשמיים של וועדת הבחירות המרכזית. נתוני הנוכחות במדיה החברתיים נאספו במהלך הקמפיין באמצעות אתרים ויישומי מדיה חברתיים כמו גם דרך הכיסוי התקשורתי של מערכת הבחירות. הנתונים נותחו הן אופקית (ברמה המוסדית והפרסונלית) והן אנכית (מספר המשתמשים בכל פלטפורמת מדיה חברתיים). ממצאים ברמה המפלגתית מעידים על שימוש כמעט אבסולוטי בפייסבוק (92%) ובאתרים (88%). הבדלים משמעותיים נמצאו בכל הנוגע לנוכחות במדיה

חברתיים אחרים כגון אינסטגרם וטוויטר. ברמה הפרסונלית, אפילו פייסבוק השלטת לא הצליחה לבטל את הבדלי הכוחות הפוליטיים ולהשוות בין השחקנים. 71% ממועמדי המפלגות הדומיננטיות תפעלו דפי פייסבוק בהשוואה ל 4% בלבד ממועמדי המפלגות השוליות. הפערים גדולים אף יותר בכל הנוגע לפלטפורמות מדיה חברתיים אחרות.

עידית מנוסביץ: Cultivating deliberative attitudes among Israeli students

Public deliberation endeavors are often regarded important means of promoting deliberative civic behavior. The argument is that deliberative public processes not only strengthen communities and perfect policy making, but also socialize citizens for deliberative citizenship by cultivating the skills and orientations necessary for pursuing democracy (Pincock, 2012). While most deliberation scholars regard such educative goals secondary to substantive goals associated with policy making (Pincock, 2012), the field of deliberative pedagogy puts political socialization goals at the forefront and focuses on ways by which academic programs may effectively educate students for deliberative civic engagement (Author, forthcoming). Cognitive psychology research defines attitudes as the mental representations of objects, where objects are conceived broadly as physical or abstract (McGuire, 1985; Zanna & Rempel, 1988). Scholars explain that attitudes are evaluative summaries of objects and thus build upon three types of information: cognitive information—an individual's knowledge and beliefs about the attitude object; affective information—one's feelings about the object, and behavioral information which is people's knowledge and beliefs regarding their interactions with the object. Taken together, deliberative pedagogy may be viewed as focused on developing academic processes that affect the three components of students' attitudes associated with the idea of deliberative citizenship. The ultimate goal is to cultivate deliberative orientations among students thereby promoting students' future behavior as engaged citizens. Thus, the field of deliberative pedagogy focuses on creating social learning processes (Reed et al., 2010) where students undergo changes in their political attitudes regarding the implications of democratic citizenship in their lives. My research discusses the theory and practice of the growing field of deliberative pedagogy (e.g., Carcasson, 2010; Diaz & Gilchrist, 2010; Drury, 2015; Longo, 2013) using an analysis of data collected during four years of experimentation with a deliberative pedagogy program implemented in a higher education institution in Israel.

טל לנטו: Constructive Vote of No-Confidence in Israel: Factors and Circumstances

One of the most important and crucial notions in the theory of democratic representation is that voters hold their elected officials accountable for their actions. No-confidence motions are the most extreme tool given to the legislature in order to hold the executive accountable for its policies and performance, as it gives the legislature the ability to bring down the executive. The academic literature distinguishes between two types of no-confidence votes: regular and constructive. Only seven countries have adopted the constructive vote of no-confidence, making it quite rare: Germany, Spain, Hungary, Slovenia, Poland, Belgium and Israel. Out of these countries Belgium and Israel are the only two established democratic states to adopt the constructive vote of no confidence without writing a new constitution or changing the type of their regimes. This research focus on Israel raising the question: What were the circumstances that brought about the adopting of the constructive vote of no-confidence in Israel? Five hypothesis are tested through an in-depth historically analytical research of Knesset protocols, position papers and books written and published by social movements and research institutions and a series of interviews that will be conducted. The first hypothesis concerns the external factors that advocated for a constructive vote of no-confidence, the second hypothesis is cultural concerning the memory of the "stinky trick", the third and fourth hypothesis are political explanations and the fifth hypothesis is institutional in nature. This research is a part of a large comparative research set to conceptually and empirically delineate the constructive vote of no-confidence and assess its impact and implications on parliamentary democracies. This research is a part of a big puzzle designed to investigate the constructive vote of no-confidence. My investigation of Israel will allow other researchers to conduct a comparative analysis of countries with a constructive vote of no-confidence.

אביב קדרון וחדווה וינרסקי פרץ: פוליטיקה ארגונית ברשויות המקומיות בתקופת טרום בחירות

המחקר מתמקד באקלים ארגוני פוליטי ומעורבות בהתנהגות פוליטית בקרב עובדי המגזר הציבורי בישראל בתקופת טרום בחירות. מחקר זה ניסה לענות על שתי שאלות מרכזיות: אחת, כיצד הפוליטיקה במהלך הבחירות הכלליות לכנסת מתורגמת לפוליטיקה פנים ארגונית של הרשויות המקומיות. שאלה זו נועדה לאמוד את ממדי השפעתה של תקופת טרום בחירות, המאופיינת בדיון ציבורי ופוליטי נרחב, על תפיסת האקלים הפוליטי ארגוני. השנייה, כיצד תפיסת הפרט את האקלים הארגוני כפוליטי מגבירה את מעורבותו בהתנהגויות פוליטיות בארגוני השלטון המקומי והאופן שבו היא מתורגמת לכדי פעולה בעבודתו. על פי מתודולוגיה המחקר איכותני, נערכו 16 ראיונות של מנהלים ועובדים ברשויות המקומיות בישראל סמוך למערכת הבחירות לכנסת ה-20 בשנת 2015. ניתוח הראיונות, על פי גישת 'תיאוריה מעוגנת בשדה', העלה כי בתקופת טרום בחירות האקלים הפוליטי מתעצם והעובדים קושרים בין הפוליטיקה הארצית לפוליטיקה הפנים ארגונית ברשות המקומית. האקלים הפוליטי המאפיין את ארגוני השלטון המקומי בימי שגרה, מתחזק ורבוני העמוקים יותר נחשפים בימי טרום בחירות. כמו כן, נמצא כי תפיסת אקלים ארגוני פוליטי מגבירה מעורבות במגוון התנהגויות פוליטיות בארגון. מעורבות העובדים בהתנהגות הפוליטית מופיעה בשיעורים שונים ומגוונים ותוצריה אמביוולנטיים. לפיכך, ניתן לשרטט את רמת המעורבות על קו רצף הכולל מעורבות לגיטימית עד לא לגיטימית. מחד, האקלים הפוליטי משפיע על אמון בין עמיתים ואמון בהנהלה. מאידך, המעורבות בהתנהגות פוליטית מצביעה על כך שהתנהגות זו היא בעלות פוטנציאל קונסטרוקטיבי ולא דווקא הרסני העשויה לתרום הן להשגת מטרות הארגון והן לפרט. מבחינה זו, הבנת הפוליטיקה הארגונית מסייעת להתקדם בנבכי הארגון, לצלוח בעיות שונות או לקדם את הארגון. לפיכך, פוליטיקה ארגונית משמשת כמנגנון אינהרנטי סמוי, אך חיוני לארגון ולחבריו.

מיכאל פרידמן: The Polarizing Effects of Religious Institutions on Voting in Israel

Religious leadership and communities are vital parts of political life in many countries. In this paper, I provide empirical evidence on the impact that religious institutions have on local voting behavior in Israel. I exploit temporal and spatial variation in the entry of new religious institutions into neighborhoods, and examine their impact on voting in national elections in Israel. I present a novel panel dataset of geolocated religious institutions and fine-grained election returns between 1977 and 2009. I document that localities which see an increase in the number of religious institutions experience higher voting rates for religious parties in national elections in Israel, including areas where the baseline level of religiosity is low. At the same time, I also find evidence of political backlash, where localities which experience an increase in religious institutions are more likely to support political parties with a secular left-wing political ideology. Overall, these results suggest that the entry of religious institutions politicizes religion as a local cleavage issue, fragmenting local communities between the two ends of the political ideology spectrum.

ביטחון, זהות וחברה בפרספקטיבה היסטורית (204)

יו"ר: יורם פרי

שמואל עירית: מגן עדן למרכז טרור: תורכיה כיעד תיירות בדמיון הגיאוגרפי הישראלי 2000-2014

מטרתו של המחקר לבחון את שינויי השיח של תורכיה דרך עיני הישראלים בעזרת המסגרת המושגית של "דמיון גיאוגרפי" (Harvey, 1990; Soja, 1990; Gregory, 1994; Harvey, 2009) ולנתח את השלכותיהם והשפעותיהם. המחקר מתמקד בניתוח שיח איכותני (גבריאל-נורי, 2012) של אחד ממקורות ההשפעה של הדמיון הגיאוגרפי - כתבות מסע וידיעות חדשותיות שהתפרסמו בעיתונות הישראלית הכתובה והמקוונת מתחילת שנות האלפיים ועד לשנת 2014. המקורות העיתונאיים מגוונים וכוללים עיתונים יומיים; מגזינים; ירחונים ואתרי אינטרנט חדשותיים. המחקר מראה כיצד השיח המופיע בעיתונות מצטמצם לשורה קומפקטית ודחוסה של נרטיבים החוזרים שוב ושוב ובכך מעצימים עצמם ומשפיעים על התפיסה של תורכיה כיעד תיירותי חיובי או לחלופין כמדינה המסכנת את ביטחון האישי של הישראלי ולכן יש להימנע מלהגיע אליה ואף לגנותה. לדוגמה, עד 'משט המרמרה' (Evans, 2012; & Polat, 2016; Cagaptay); תוארה תורכיה באופן חיובי כמדינה קוסמופוליטית (יערי, 2004; גלעד, 2007) מודרנית ומתקדמת (זומר, 2009) מחד ואותנטית ומסורתית מאידך (נאור, 2003; שלזינגר, 2008) שהתיר בה משרה תחושות של ניחוחות (גלעד, 2007), אושר (קבילי, 2003) שלוה ובטחון (גוטמן, 2008). לאחר המשט תיאוריה לוו בביטויים שליליים כגון "מפחיד" (Ynet, 2010); "חרס" (וידל, 2009) ו"עונש" (רוזנבלום, 2009). למעשה, ישראלים רבים הדירו את המדינה מרשימת אתרי הביקור

העתידיים שלהם והיא הפכה ל"מקום בלתי רצוי" מבחינתם. בחינת הנרטיבים והדמיונות הגיאוגרפיים המשתקפים מהעיתונות נעשית במישור המרחבי והכרונולוגי. חשיבותה של העבודה: תיאורטית, העבודה מעמיקה את החיבור בין גיאוגרפיה של התיירות לגיאוגרפיה קוגניטיבית-תפיסתית. מתודולוגית, העבודה עושה שימוש בניתוח שיח ביקורתי בהקשר של גיאוגרפיה של תיירות. אמפירית, העבודה מעמיקה את ההבנה על תהליכי ההבניה המורכבים של תורכיה כיעד תיירותי מנקודת מבט ישראלית ואת הנסיבות המשפיעות עליה. בנוסף, ניתן ללמוד מתוך המקרה הישראלי על יחסי הגומלין בין תיירות לדיפלומטיה, כיצד נוצרים יעדים תיירותיים מובילים ומה עלול לפגוע בהם.

איתן ברק: חיבוק מפתיע: ישראל, כוחות שמירת שלום, ו"אירוח" כוח משקיפי האו"ם ברמת הגולן – אינדיקציה לגישה חדשה?

לאחר קרוב ל-40 שנה, בספטמבר 2014, נסוג כוח משקיפי האו"ם לפיקוח על ההפרדה (להלן: "אונד"ף") אשר הוצב ברמת הגולן הסורית לתחומי ישראל. למעשה, למעט כוח מצומצם שנותר בעמדות שמצויות באזור הר חרמון – אזור שבשליטת כוחות המשטר הסורי – כמו גם מספר מצומצם של משקיפים שנותרו במפקדה אשר הועברה ממחנה פאחר למלון בדמשק, כל עמדותיו בשטח בסוריה ננטשו. הגם שבהמשך להודעת המזכ"ל לחברות מועה"ב ביוני 2016 כי הכוח מתכנן לחזור למפקדה הנטושה בתום עבודות מיגון נרחבות, חזרו אליה 127 חיילים (מתוך קרוב ל-800 משרתים) ב-15 בנובמבר 2016, ברור שבנסיבות אלו, בידי ישראל מצוי המפתח להישרדות הכוח. ברם, עד כה ישראל היתה יותר מתומכת בהישארות הכוח בעוד משקיפים שמסייעים לו מכוחות אונטס"ו שנמצאים בארץ ממשיכים, באופן אירוני במקצת, לבצע ביקורות דו שבועיות באשר לציוד והיקף כוחות ישראל באזורים המוגבלים בצד הישראלי של קו ההפרדה. לאור העובדה שבעת גיבוש כוח אונד"ף נקבעה סוריה כמדינה מארחת בהלימה להתנגדות הישראלית התקיפה להצבת כוחות שלום בשטחה, גישה מפתיעה זו למצב נטול האיזון מחייבת הסבר מעמיק. יתירה מכך, בצד ניתוח מפת האינטרסים הנוכחית של ישראל בהקשר הכוח, לאור המדיניות הישראלית ארוכת הימים של חשדנות וזהירות, בלשון המעטה, כלפי כוחות שמירת שלום מתעוררת שאלה חשובה יותר: האם עסקינן בחריג מבודד למדיניות רבת שנים או שמא מדובר באינדיקציה לגישה חדשה – שאלה אשר לצד ספרות ועיתונות המחקר חותר לענות עליה באמצעות בחינת הצהרות ישראליות וראיונות עם בכירים רלוונטיים במערכת הביטחונית.

אדם הופמן: בין ג'האדיזם מקומי לשבירת גבולות: מודלים של פוליטיקה ג'האדית מאז "האביב הערבי"

מחקר זה בוחן את השפעת אירועי "האביב הערבי" על האסטרטגיות הפוליטיות של תנועות אסלאמיות רדיקליות אלימות במזרח התיכון. התהפוכות שפרצו בעולם הערבי בדצמבר 2010 ובתחילת 2011 נחשבו, לפחות בטווח הקצר, בתור שעתן היפה של תנועות האסלאם הפוליטי: האחים המוסלמים זכו בבחירות במצרים, מפלגה סלפית זכתה אף היא באחוז משמעותי מהקולות ותנועת אל-נהצ'ה האסלאמיסטית זכתה בבחירות שנערכו בתוניסיה. אולם למרות שאירועי "האביב הערבי" הביאו את האחים המוסלמים ותנועות אסלאמיות אחרות לקדמת הבמה בפוליטיקה המזרח תיכונית, אירועים אלו השפיעו עמוקות גם על התנועות הג'האדיות, הרואות במאבק האלים אמצעי בלעדי לכינון חברה אסלאמית נכונה. השפעה זו ניכרת בשני מישורים עיקריים: התרחבות אזורית של פעילות תנועות אלה, ושינוי וגיוון האסטרטגיות הפוליטיות שלהן. על בסיס ניתוח איכותני של מקורות ראשוניים של אל-קאעדה, דאע"ש ותנועות ג'האדיות נוספות וזיהוי מוקדי הפעילות שלהן, הרצאה זו תבחן השפעה זו ותדון במודלים השונים של פוליטיקה ג'האדית שהתפתחו מאז "האביב הערבי" והשינויים האזוריים שהתרחשו בעקבותיו.

מרדכי חיזה: China peacemaker in Afghanistan a new model for intervention in the Middle East: A Neoclassical Realist Analysis

Following decades of non-intervention policy in the MENA region, China is now establishing a permanent military base in Djibouti. This study analyzes the motivation behind China's decision to establish a permanent naval presence in Djibouti, and whether it reflects a fundamental change in its non-interference policy in the MENA region. The findings show that China's non-intervention policy and propensity toward taking a mediator role in Afghanistan are determined by systemic factors, while simultaneously constrained by its domestic factors. However, China's role as mediator in Afghan internal affairs is currently limited, due to both economic and strategic constraints as well as its commitment to non-interference principles. As for Chinese involvement in the Middle East, it is at present mainly economic, which does not justify its becoming either a more active player or a peace broker.

Yet, China's success in the mediation efforts in Afghanistan may serve in the future as a new model for understanding its intervention or its role as peace broker in Middle East affairs.

30:11-00:13 : מושבים מקבילים

קבלת החלטות בממשל ופוליטיקה (אודיטוריום פומנטו)

יו"ר: אלכס מינץ

אלכס מינץ ושאלו שי: האדפטציה כרכיב חמישי בתפיסת הביטחון של ישראל

תפיסת הביטחון של ישראל מושתתת על שלושה רכיבים: הרתעה, התרעה, הכרעה. ועדת מרידור הוסיפה ב-2006 רכיב נוסף: התגוננות. בכנס הרצליה 2014 הוספנו את האדפטציה- הצורך בהתאמה לנסיבות משתנות, כרכיב חמישי בתפיסת הביטחון. במאמר זה אנו מפתחים את מונח האדפטציה, מציעים סוגי אדפטציה שונים, ומיישמים הקונצפט לזירת הסייבר, לזירה המדינית ולזירה הביטחונית.

אמנון סופרין: מבצע "צוק איתן" - קבלת החלטות במודל הדו-קבוצתי

מבצע "צוק איתן" החל ב-17.7.14 והסתיים ב-26.8.14 כ-50 ימים, ובמהלכו לחמו כוחות צה"ל ברצועת עזה, בעיקר בחמאס ובג'יהאד האסלאמי הפלסטיני (הגא"פ). במהלך המבצע התקיימו ישיבות רבות (19) של הקבינט המדיני- ביטחוני על מנת לדון ולאשר את המהלכים. הקבינט התנהל בדינמיקה של Polythink: בין חברי הקבינט היו חילוקי דעות מהותיים באשר למטרות המבצע, קבוצת השרים "המיליטנטים" (בעיקר שר החוץ, ליברמן ושר הכלכלה, בנט) תמכה בהפלת לטון החמאס בעזה וקבוצת השרים "המתונה", אשר כללה בעיקר את ראש הממשלה, נתניהו, שרהביטחון, יעלון, הרמטכ"ל, גנץ ובתמיכת שר האוצר (לפיד) ושרת המשפטים (לבני) הגדירה יעד צנועות: השבת השקט לאזור והרתעת החמאס. השרים "המיליטנטים" הדליפו מישיבות הקבינט והתראיינו באופן פומבי תוך הצהרת עמדותיהם השונות. תהליך קבלת ההחלטות במבצע התבסס על מודל ההחלטה הדו-קבוצתי: "קבוצת עיצוב ההחלטה" (Decision Design Group – DAG), אשר כללה את: ראש הממשלה, שר הביטחון, הרמטכ"ל, ראש המוסד, ראש השב"כ ועוזרי ראש הממשלה פעלה בדינמיקה של Groupthink וגיבשה יחד את עמדתה. הדיון ב"קבוצת אישור ההחלטה", (Decision Approval Group – DAG) היא הקבינט המדיני- ביטחוני התנהל בדינמיקה של Polythink תוך ויכוחים וחילוקי דעות רבים. בסיומם של הדיונים אלו הצליחו ראש הממשלה ושר הביטחון "להוביל" את הקבינט לאישור עמדתם במרבית המקרים.

אלדד טל-שיר ואלכס מינץ: התאוריה הפוליוריסטית לקבלת החלטות בממשל: המקרה של רוסיה בנוגע לפרוק סוריה מנשק כימי

התאוריה הפוליוריסטית נחשבת לאחת התאוריות החשובות לניתוח קבלת החלטות בממשל ופוליטיקה, כולל החלטות במדיניות חוץ, ביטחון ופנים. במאמר זה אנו בוחנים באמצעות התאוריה הפוליוריסטית (מינץ 2004), את ההחלטה של נשיא רוסיה, ולדימיר פוטין, בספטמבר 2013, לדרוש מסוריה התפרקות מנשק כימי, כתגובה לאיום הנשיא אובמה לתקוף את משטר אסד בסוריה. המאמר מדגים כיצד שני שלבי התאוריה הפוליוריסטית מסבירים את ההחלטה הרוסית.

מדיניות ציבורית ורגולציה (103)

נעמי פריש אבירם: Street Level Bureaucrats, Modes of Local Governance and Policy Entrepreneurs: The Case of Waste Separation in Israel

Public administration literature has analyzed the influence of both street level bureaucrats and policy entrepreneurs on policy outcomes from various perspectives and in various domains. While the former affect outcomes through implementation practices, policy entrepreneurs are considered players who influence outcomes by promoting desirable policies. The literature on policy entrepreneurs has focused mainly on high-level decision makers and ignored low and middle-level. However, in the last decade several articles have linked street level bureaucrats with policy entrepreneurs, resulting in a new category called street level bureaucrat policy entrepreneurs. This category highlights the fact that street level bureaucrats can adopt entrepreneurial strategies via implementation practices. These important efforts, however, focus on the policy implementation stage when a policy exists and street level bureaucrats must

convert it into action While most studies on policy entrepreneurs focus on the influence of individuals on policy outcomes many of them neglect the institutional context In this vein is a new institutional setting a window of opportunity that policy entrepreneurs can use If so how Examples of such institutional factors include the transition in modes of local governance from traditional hierarchical administration systems to governance systems We connect the theoretical concepts of street level bureaucrats policy entrepreneurs and the mode of local governance and present two theoretical arguments The first argument is that street level bureaucrats may act as policy entrepreneurs and affect policy making To discuss this claim we will analyse the motivations and strategies of street level bureaucrats acting as policy entrepreneurs The second argument assumes that the mode of local governance in which the street level bureaucrats act affects their ability to act as policy entrepreneurs.

דניאלה שונקר: האם רגולציה יכולה לשמש כמנוף ליצירתיות? לקחים מהכשרת המורים בישראל

בעידן הניאו-ליבראלי גוברת ההכרה בדבר חשיבותה של הכשרת המורים כאחד התנאים החשובים ליצירת מערכות חינוך טובות. בשני העשורים האחרונים בוצעו בישראל רפורמות רגולטוריות שונות בהכשרת המורים שביקשו לחזק את ההכשרה הפורמאלית של המורים באמצעות תהליכי אקדמיזציה מואצים לצד התנסות מעשית בבתי ספר בשדה. למרות האמור לעיל, החל משנות ה-90 של המאה העשרים ההכשרה המקצועית להוראה במדינות רבות בעולם המערבי ובהן גם ישראל, מצויה במשבר עמוק. (כפיר ואריאב, 2008). הכשרת המורים נאלצת בשנים האחרונות להתמודד עם שני קשיים מרכזיים; הקושי להכיר בהוראה כפרופסיה והקושי לבנות תוכניות לימודים מוסכמת להכשרת מורים. בעוד במדינות שונות בעולם כגון ארה"ב, אנגליה, ניו-זילנד ואוסטרליה בוצעו תהליכי דה-רגולציה בהכשרת המורים בישראל בוצעו שינויים רגולטוריים שהעמיקו את הרגולציה בתחום. תהליכי האקדמיזציה בהכשרת המורים יצרו משטר רגולציה מורכב וייחודי בהתאם לזהות המוסד האקדמי המכשיר מורים. כתוצאה במשך למעלה מעשור מצויות המכללות האקדמיות לחינוך במצב "לא-נורמאלי" (פויס וברק, 2016) שבו מרביתן כפופות לפיקוח תקציבי ומקצועי של משרד החינוך ולפיקוח אקדמי של מל"ג. בעוד בתי הספר לחינוך באוניברסיטאות כפופות לפיקוח תקציבי ואקדמי של המל"ג ולפיקוח מקצועי של משרד החינוך. הנחת המוצא במחקר היא שכדי להבין כיצד ניתן לחלץ את הכשרת המורים מהמשבר אליו נקלעה יש למקד את השיח המקצועי והאקדמי ברגולציה על הכשרת המורים. המחקר בוחן כיצד משמשת הרגולציה על הכשרת המורים כמנוף ליצירתיות ארגונית ופדגוגית. ממקרה בוחן זה ניתן ללמוד על תפקידה של הרגולציה לא רק להצבת גבולות ולפיקוח אלא גם כמנוף להתנעת יצירתיות ארגונית ומערכתית. בחינה מקרוב של משטר הרגולציה בהטמעת יצירתיות בתחום הכשרת המורים תתרום גם לדין כללי יותר באחריות המדינה לחילוץ מערכות ציבוריות המצויות במשבר.

ניר קוסטי: More Laws, More Regulations? A Comparative Longitudinal Analysis

Does the ratio between laws and regulations vary across countries and time? Using pioneering datasets of laws and regulations legislated in four countries (Australia, Israel, Ireland and the United Kingdom) over sixty-five years (1950-2015), this study traces regulations to their "parent" laws. The initial findings offer that countries have unique propensities to use law and regulation, and that more laws do not necessarily imply more regulations. The study also reveals how some laws breed more regulations than others, and how these relations differ across countries. Surprisingly, in contrast to my expectation, the dynamics of law do not mirror the dynamics of regulation. This is intriguing especially because the rule of law and hierarchies between different types of laws are core principles of contemporary democracies. The research calls for more scholarly attention regarding the relation between law and regulation and the hidden implications for democratic quality and good policy-making.

מוטי בונה: הרפורמות בפנסיה בישראל – תוכנית סדורה או תוצאה של אינטרסים?

גורמים דמוגרפיים וכלכליים, בהם העלייה בתוחלת החיים וירידה בקצב הצמיחה, הולידו במדינות העולם המערבי, בשלושת העשורים האחרונים, משברים במערכות הפנסיה. המשברים, שהצריכו ביצוע רפורמות, העלו את השאלה הבסיסית, הנוגעת למידת התערבות הממשלה במשק, בין השאר בדמות ביטוח סוציאלי. בישראל, הונהגו שלוש רפורמות מרכזיות בפנסיה ב-1995, ב-2003 וב-2008. בראשית הדרך, תפיסת העולם ראתה את המדינה כאחראית על רובד ההגנה הראשון, הבטחת הכנסה, לאוכלוסייה הבוגרת בלבד, בעוד שהרובד השני, רובד הפנסיה, קיבל מענה על ידי ההסתדרות הכללית. בהמשך, מדיניות ניאו ליברלית של אנשי האוצר יחד עם גירעונות אקטואריים בקרנות הפנסיה ההסתדרותיות, הולידו תהליך של הפרטת קרנות הפנסיה והעברתן מבעלות ההסתדרות, לבעלות חברות ביטוח. בפועל,

האחריות לקבלת החלטות באשר לחיסכון הפנסיוני הועברה מהמדינה והקרן אל הפרטים. האם המהלך הוא פרי תוכנית סדורה או תוצאה של אינטרסים של שחקנים מרכזיים במערכת?

ליהיא להט ודגנית אופק: רווחה נפשית בקרב עובדי המגזר הציבורי: בחינה השוואתית

מאז ומתמיד עובדי המגזר הציבורי עובדים בסביבה המאופיינת מצד אחד ביציבות מוסדית ומצד שני בתנאי אי-ודאות. רפורמות שננקטו לאחרונה בארגוני המנהל הציבורי, הובילו את העובדים בארגונים אלה לעבודה בסביבות עבודה פרדוקסליות. פעמים רבות נדרשים העובדים להתמודד עם דרישות שעשויות להיות סותרות. כך לדוגמה, להבטיח שיווניות במתן השירותים מחד גיסא, ולהתאים "חליפות אישיות" בהתאם לצורכי הפונים מאידך גיסא; לקצץ בעלויות מחד גיסא, ולתת שירותים איכותיים מאידך גיסא. דרישות אלה עשויות להציב את עובד הציבור בפני לחצים נפשיים ולייצר דילמות באשר לדרכי הפעולה האפשריות. המחקר הנוכחי מבקש לעסוק בשאלת הרווחה הנפשית של עובדי המגזר הציבורי. למרות שהשינויים בדרכי הפעולה של המנהל הציבורי התרחשו במרבית המדינות המערביות, חוקרים מצביעים על שונות באופנים בהם הם יושמו. לפיכך שאלת ההבדל ברווחה הנפשית של עובדי מגזר ציבורי במדינות שונות היא שאלה מעניינת. בחינה של הבדלים בין עובדים ממגזרים שונים נדונה בהקשרים דוגמת: אמון, מחויבות ומוטיבציה אך לא נדונה, למיטב ידיעתנו, בהקשר של רווחה נפשית. בשנים האחרונות, מושם יותר דגש על חקר היבטים רגשיים ופסיכולוגיים במנהל הציבורי, זאת מתוך ניסיון לפתח ממדים נוספים בהבנת דרכי הפעולה של עובדים אלה. המאמר הנוכחי מבקש להתמקד בשאלות הבאות: (1) האם ישנם הבדלים ברווחה הנפשית בין עובדי המגזר הציבורי לאלה שאינם עובדים במגזר הציבורי? (2) מה הם הגורמים המסבירים הבדלים אלה? (3) האם ניתן להבחין בהבדלים ברווחה הנפשית של עובדי המגזר הציבורי במדינות שונות בהם יושמו רפורמות במנהל הציבורי? המחקר יתבסס על ניתוח כמותי של נתונים מתוך הסקר האירופי החברתי (European Social Survey) סבב 6 שנערך ב-2012 ויתמקד בשמונה מדינות. ההרצאה תכלול את הצגת הרציונל, המתודולוגיה, שאלות המחקר וממצאים ראשוניים.

"מחזירים את אפריקה למפה" (213)

יו"ר: נורית השמשוני יפה

מגיבה: נעמי חזן

עדי קראוט: אפריקה מבעד לעדשת התקשורת

כלי התקשורת בעולם משקפים את נקודת המבט הפנימית שלהם כמו גם את השקפת העולם בסביבה הפוליטית, תרבותית, כלכלית בה הם הפועלים. המערב משקף בדרך כלל ערכים ליברליים וסין מנגד משקפת מודל יותר ריכוזי מאשר מבטא את נטיות השלטון. מתוך נקודת מוצא זו, ניתן להבין כי יבשת אפריקה וכמקרה בוחן יחסי סין- אפריקה מוצגים באופן שונה בכלי התקשורת המערביים, האפריקאים והסינים. בהרצאה זו אבקש להביא את האופנים השונים בהם יבשת אפריקה והיחסים המתהדקים בין סין לאפריקה מוצגים במערב, באפריקה ובסין. כמו גם לשאול מדוע קיימים פערים, אם בכלל, בנוגע לאופן הסיקור? למי פונה הסיקור ומה הוא משרת?

דניאל שלם: בין אנלוגיה לאנטיזה: תפקיד הציונות בשיח הפן אפריקני

מאז שנות ה-90 עם עלייתה של הגלובליזציה כקטגוריה מחקרית, מעורר השיח הפן אפריקני עניין מחודש בקרב חוקרים לאור מאפייניו כתנועה פוליטית טרנס לאומית. מגמה זו קשורה קשר ישיר לענין הגואה בלימודי 'תפוצות' בכלל, וחקר תופעות של אינטרנציונליזם שחור בפרט. במהלך השנים עמד המחקר על השימוש בציונות, על פני עשורים רבים, בשיח הפוליטי הפן- אפריקני, אולם שימוש זה תואר על פי רוב במונחים סטטיים, ללא התייחסות לתמורות שחלו בו במשך הזמן. אני מציע לא רק שחלו שינויים ניכרים בתפקיד הציונות בשיח הפן אפריקני, אלא גם שהם משמשים מקרה בוחן אפקטיבי להבנת שינויים משמעותיים ועמוקים יותר בתנועה ובהגות הפוליטית הפן- אפריקנית. לאורך זמן, ניתן להבחין בשתי פונקציות כלליות שמילאה הציונות בשיח הפן אפריקני. הפונקציה הראשונה עניינה יצירת קשר אנאלוגי בין שתי התנועות על בסיס ההכרה במציאות הגלותית המשותפת הן ליהודים הן לשחורים וכן אימוץ הלאומיות כפתרון לשוליות הפוליטית והחברתית בה היו נתונים בארצות פזורתם. טענות אנלוגיות אלה דומיננטיות בשיח הפן- אפריקני עד שנות השישים. הפונקציה השנייה של הציונות בשיח הפן- אפריקני היא יצירת קשר לעומתי בין הציונות לבין פן אפריקניזם. לפי גישה זו, שהושמעה ביתר שאת החל מסוף שנות השישים, הציונות היא כוח קולוניאלי וכלי שרת בידי האימפריאליזם המערבי ועל כן באה בסתירה לתכלית הפוליטית של התנועה הפן אפריקנית. בשני המקרים מילאה הציונות תפקיד בשיח הפן אפריקני, פעם על ידי העמדתם בקשרי אנלוגיה ופעם על ידי יצירת אנטיזה בין השניים מתוך הכרה בכך שתפקיד הציונות בשיח הפן אפריקני תלי בהקשרים היסטוריים משתנים ודינמיים, בכוונתי להסביר את הגלגולים

השונים בחלו בגבולות השיח הפן אפריקני ואת מעמדה המשתנה של הציונות בתוך גבולות אלה. לשם כך אתמקד במספר מגמות היסטוריות, תרבותיות וגאו פוליטיות מתוך התמות הבאות: 1. תהליך הזה קולוניזציה באפריקה. 2. המלחמה הקרה ואידאולוגיית העולם השלישי. 3. הסכסוך הישראלי-ערבי ומעמדה של מצרים הנאצריסטית במזרח התיכון ובאפריקה. 4. תפקיד של הדת בעיצוב זהות פן אפריקנית באפריקה ובתפוצה השחורה (הערות: הרצאותיהם של דניאל שלם ושל ד"ר רותם גלעדי מבוססות על מחקרים שנערכו במסגרת הפרויקט *Apartheid—The Global Itinerary: South African Cultural Formations in Transnational Circulation, 1948-1990* מהאוניברסיטה העברית)

רותם גלעדי: ישראל ושאלת האפרטהייד בדיוני האו"ם, 1949-1952

הספרות המקרית העוסקת במדיניותה המוקדמת של ישראל כלפי אפריקה 'השחורה' ובנפרד, זו המתמדת ביחסיה עם דרום אפריקה 'הלבנה', מייחסות לזהות היהודית תפקיד מפת בהתפתחות ישראל במאבק הבינלאומי נגד האפרטהייד. ההרצאה בוחנת טענה זו באופן ביקורתי. היא משחזרת את מעורבות ישראל בדיוני או"ם מנוקדמים בשאת המדיניות הגזעית בדרא"פ ומתחקה אחר התהוות העמדה הישראלית במשרד החוץ, לקראת הדיון במושב העצרת הכללית. היא גם מציגה את הצבעותיה של משלחת ישראל לאום במושב זה ומראה כיצד העמדה שנוסחה שנתיים קודם לכן, שימשה יסוד למדיניות הישראלית גם במושב של שנת 1952. אז נכללה שאלת האפרטהייד לראשונה במפורש בדר היום של העצרת הכללית. כנגד התפיסות המחקריות הקיימות טוענת ההרצאה, ראשית, כי בשאלות אפריקאיות הקדימה הדיפלומטיה הרב צדדית את הדיפלומטיה הדו צדדית: מדיניותה האפריקאית של ישראל צמחה לא בראשית שנות השישים אלא מיד עם קבלת ישראל לאום בשנת 1949. חברות ישראל בארגון הציבה בפני נציגיה צורך דחוף לשקול ולהכריע בסוגיות אפריקאיות וקולוניאליות, כולל בשאלת האפרטהייד. ההרצאה גם טוענת, שנית, כי בעניין האפרטהייד דיברה ישראל בשני קולות. נציגיה בזירת האו"ם גיבשו ופעלו על סמך נוסחה שאפשרה להם, במילותיהם שלהם, 'לאכול את העוגה ולהותירה שלמה'. ההרצאה גם מראה שלישיית, כיצד הזהות היהודית, שפורשה דרך הפריזמה של הציונות היא זו שאפשרה לנציגי ישראל לדבר בשני קולות. זהותה היהודית של המדינה, כפי שפורשה כך, הגדירה את הדילמה הישראלית בשאלת האפרטהייד מחד גיסא אך, בה בעת, מאידך גיסא, גם התוותה את התיב שחילץ את נציגי המדינה מן המיצר. הציונות, יחד עם ציווי מדיניות החוץ המוקדמת של ישראל, אפשרה לפרש את זהותה היהודית של ישראל באופן ששייך אותה הן למערב והן למזרח; להציגה כמדינה מפותחת אך גם מתפתחת, ויתיקה וחדשה, משתחררת אך בת-תרבות, שחורה אך לבנה. לסיום ההרצאה מראה כי תפיסה גמישה זו של הזהות היהודית בעצמה נתעצבה על ידי רגישויות וניסיון אותם רכשו נציגי ישראל בדרא"פ במפגשיהם האישיים, כיהודים, במדיניות הפרדה גזעית.

נורית השמשוני יפה: עובדים אפריקאים בשוק העבודה הישראלי - "עבודה שחורה"

אפריקאים בישראל המבקשים מקלט ופליטים על פי השקפתם שמעמדם לא הודר- חווים מכשולים מרובים בהצטרפותם לשוק העבודה בישראל. הכורח לעבוד על מנת להתפרנס ולהתקיים מחד, והמעמד האישי הלא מוסדר מאידך הופכים אותם 'טרף קל' כעובדים. עובדים אלו סובלים משורה של קשיים. מאמר זה טוען שמכשולים אלו הם תוצר בלתי מכוון של מדיניות ממשלתית. צעדי המדיניות שנועדו להסדרת מעמדם של מבקשי המקלט בישראל, ובהם צעדי החזרה ואי החזרה של פליטים לארצות מוצאם, התערבות במיקום מגוריהם של מבקשי המקלט וצעדים נוספים, נועדו למטרות הסדרה אך יצרו תהליכים חברתיים פוליטיים של שוליות והדרה. תהליכים אלו יוצרים לא רק מבקשי מקלט שאינם מוגנים אלא שהם טומנים בחובם השפעות החורגות מקהילת האפריקאים מבקשי המקלט בישראל. המקרה הישראלי מדגים השפעותיה מרחיקות הלכת של מדיניות אי ההכרה במבקשי מקלט על מדינת היעד, היא מדינת ישראל. באופן זה היגרת אפריקאים לישראל משפיעה על אופיה של החברה הישראלית.

דמוקרטיה ולאומיות (102)

יו"ר: אסף מלאך

ירדן ניב: נרטיבים לאומיים ככלי לחיזוק הדמוקרטיה

כיצד ניתן לקדם ולבסס דמוקרטיה משגשגת? כמו כן, האם לאומיות היא מכשול בדרך להשגתו של האידיאל הדמוקרטי או שמא היא דווקא בת בריתה הנאמנה וההיסטורית של הדמוקרטיה? רבות נכתב על שאלות אלה הן בשיח האקדמי והן בשיח הציבורי, ובפרט סביב שאלת היותה של מדינת ישראל מדינה יהודית ודמוקרטית. מטרתי במאמר זה היא לבחון את שאלות אלה מנקודת המבט של חקר הנרטיבים. טענתי המרכזית היא שהרעיונות הדמוקרטיים מופשטים מדי, ועל כן אין בידם כוח מספיק על מנת לשבות ולשכון בלבבות האזרחים. דרך מימושם של רעיונות אלה מחייבת הירתמות רגשית משמעותית, וזאת

ניתנת להשגה אך ורק על ידי הטמעתם של הרעיונות הדמוקרטיים האוניברסליים בתוך הקשרים פריטיקולריים. לאומיות, המתועלת דרך נרטיבים לאומיים, יכולה להיות כלי רב עוצמה לצורך הקונקרטיזציה והעצמה הרגשית של הערכים הדמוקרטיים. אמחיש את טענה זו על ידי בחינה של הנרטיבים הלאומיים של ישראל ושל ארצות-הברית כפי שהם באים לידי ביטוי בהכרזות העצמאות של שתי מדינות אלה. בעוד שהנרטיב האמריקאי מדגים כיצד ניתן לבצע שימוש בנרטיבים לאומיים לקידום הדמוקרטיה על ידי שזירת הערכים הדמוקרטיים בתוך הסיפור הלאומי, זה הישראלי מציג ניתוק בין השניים ובכך מאבד את הפוטנציאל הפסיכולוגי שטמון בנרטיבים לאומיים. ניתוק זה לא רק שאינו רותם את הנרטיב הלאומי למען הערכים הדמוקרטיים, אלא אף עשוי להבנות מתח פנימי ביניהם שמסכן את הדמוקרטיה. במובן זה, חקר השילוב של נרטיבים לאומיים עם רעיונות דמוקרטיים טומן בחובו פוטנציאל אמפירי ונורמטיבי כאחד: הן ככלי לניתוח המציאות הפוליטית הלאומית-דמוקרטית והן כאמצעי לקידום הערכים הדמוקרטיים.

עידית מנוסביץ ומיכל מנגר: מעגלי שיח כאמצעי להוראת סוגיות באזרחות

הוראת האזרחות בישראל מושתתת על התפיסה כי "החינוך לאזרחות הוא תהליך הכרחי בחברה דמוקרטית. הזיקה בין אזרחות לחינוך היא מהותית-ערכית, שכן היא מושתתת על תפיסת החינוך כאחד מערכי היסוד של הרעיון הדמוקרטי. רק באמצעות הוראה סדירה ומובנית, המשלבת תהליכים חינוכיים-התנסותיים פעילים, ניתן להקנות את המיומנויות הדרושות לחיים בחברה דמוקרטית ולטפח אדם ואזרח הרוצה לחיות בחברה זאת ולהתנהג על פי ערכיה ועקרונותיה" (אדן ואשכנזי, תשע"א). מכאן שתפקידם של המורים לאזרחות לשמש סוכני תרבות לתלמידים בתהליך הלימוד וההפנמה של ערכי הדמוקרטיה הישראלית ויישומם בהתמודדות עם סוגיות מחלוקת המרכזיות בחברה הישראלית. מחקרים מלמדים כי שילוב של הקניית ידע לצד התנסות מעשית מהווה דרך יעילה בתהליכי לימוד של נורמות וערכים (אבנון, 2013; דרמוני, 2011; נוביק ואח', 1991; יועז ואח', 2009). לפיכך, בהקשר של לימודי אזרחות על המורים לשלב ידע תיאורטי לצד התנסות מעשית בתהליכים המאפשרים הקניית ערכים, מיומנות, ונורמות הנחוצים ליישום תהליכים דמוקרטיים. המחקר הנוכחי עוסק בשילוב של מעגלי דיון כחלק מתהליך לימוד אזרחות. התהליכים מבוססים על התפיסה הדיונית של הדמוקרטיה, ועל מחקרים המלמדים כי התנסות בתהליכי דיון מהווה אמצעי חשוב לחיזוק חברתי וקהילתי ביכולת לפתור בעיות משותפות (Mathews, 2012; Nabatchi et al., 2012). המחקר הנוכחי מנתח את תפיסותיהם של תלמידים ומורים שהתנסו בהשתתפות במעגלי שיח כחלק מתהליך לימוד סוגיות מפתח בחברה הישראלית. מעגלי השיח התקיימו בבית ספר תיכון בישראל בשנה"ל תשע"ו ותשע"ז. מטרת המחקר לבחון כיצד תופסים מורים לאזרחות את השימוש באמצעי זה כחלק מתהליך פדגוגי שמיועד להקנות לתלמידים ערכים ומיומנויות לקיום דיון דמוקרטי מכליל ומיועד.

גל אריאלי: המיתוס (!) של הדמוקרטיה בישראל – פרספקטיבות תיאורטיות

מזה למעלה משני עשורים מתנהל דיון בשאלה כיצד יש לאפיין את המשטר בישראל. מצד אחד ניצבים אלו הטוענים שאין לאפיין את המשטר הישראלי כמשטר דמוקרטי אלא כ"דמוקרטיה של אדונים" או כ"אתנוקרטית". מן הצד השני ניצבים אלו המאפיינים את ישראל כ"דמוקרטיה ליברלית" או לפחות כ"כדמוקרטיה עם כתמים". בתווך בין הגישות הללו ניתן למצוא אפיונים של ישראל כ"דמוקרטיה אתנית" או "דמוקרטיה לא ליברלית" והגדרות נוספות המקבלות את האפיון של ישראל כדמוקרטיה, אך מציינות כי זוהי דמוקרטיה חלקית. מרבית הדיון עוסק למעשה בניסיון להציע קלסיפיקציה של ישראל. הגורמים המבניים המרכזיים לדמוקרטיזציה המוכרים בספרות הפוליטיקה השוואתית אינם חלק מהדיון. מטרת מאמר זה היא לבחון את המקרה הישראלי לנוכח הגורמים המבניים המרכזיים לדמוקרטיזציה ולאמוד באיזו מידה המקרה הישראלי עולה בקנה אחד עם התיאוריה או מהווה מקרה חריג. הגורמים אשר ייבחנו הם: פיתוח כלכלי-חברתי, מיסוד כללי משחק דמוקרטיים, קונפליקטים חיצוניים, דיפוזיה, שיסוע אתני, שיסוע דתי ותרבות פוליטית. מעבר לדיון במקרה הישראלי, ניתוח זה מאפשר לבחון כיוונים אפשריים לפיתוח תיאורטי של הגורמים המבניים לדמוקרטיזציה.

אסף מלאך: רפובליקניזם ומדינת לאום - קווים מקבילים או רעיונות משלימים?

בעשורים האחרונים אנו עדים לתחיה של שיח רפובליקני בהיסטוריוגרפיה ובמשפט האמריקאי, שיח שהעמיד את עצמו כחלופה לשיח ליברלי-אינדבידואליסטי. בהרצאה זו ברצוני לבחון את זיקותיו המורכבות של השיח הרפובליקני עם שיח לאומי-אתני במדינות לאום הכוללות קבוצות מיעוט. כך למשל, השיח הרפובליקני מציג את רעיון החירות כמתמשש באמצעות השתתפות שוויונית במרחב הפוליטי ומדגיש את חשיבות השוויון של כלל האזרחים בפני החוק. בכך הוא עומד בסתירה לרעיונות לאומיים-אתניים או במתח עימם. מאידך, הוא חותר למידה אזרחית טובה המבוססת על העדפת טובת הכלל ועל חובות היחיד כלפי המדינה, רעיונות שקל לבססם על נרטיב לאומי-אתני. בהרצאה אתיחם לשני מודלים

שונים של רפובליקניזם במחשבה הקלאסית (אריסטו, המציג דגם רפובליקני שאיננו מבוסס על זהות אתנית-היסטורית משותפת אלא על השותפות הפוליטית, מול מונטסקייה המדגיש בדגם הרפובליקני שהוא מציג את המסורות המקומיות וכיבודן כבסיס לאהבת המולדת), ולהתייחסויות שונות במחקר המודרני למתח שבין רפובליקניזם ולאומיות. ניתוח זה חיוני להבנת השיח בישראל בנושא חשיבות החיזוק של המימד הרפובליקני (מאוטנר, קידר), אל מול ביקורות על אופיה הרפובליקני-אתני של ישראל (פלד, יונה). הוא מאפשר גם להבין בצורה טובה יותר את ההיבטים השונים של שיח רפובליקני בישראל ואת השלכותיהם על הסוגיות הקשורות ביחסי יהודים-ערבים במדינת ישראל.

היה משבר? על המאמצים לביסוס מחדש של הלגיטימציה למודל הניאו-ליברלי (104)

יו"ר: דורון נבות

רונן מנדלקרן: רעיונות כלכליים ושינוי המשכיות במדיניות הכלכלית של ישראל אחרי המשבר הכלכלי של 2008-2009

המשבר הפיננסי העולמי של 2008 וה"מיתון הגדול" שהתרחש בעקבותיו הובילו למגמה מורכבת במדיניות הכלכלית של ישראל: מצד אחד, ניכרת נכונות גבוהה יותר של גופים מדינתיים להתערב בפעילות הכלכלית ולנטוש את המחויבות לליברליזציה כלכלית כוללת. מצד שני, בדומה למצב שהתקיים לפני המשבר, ההתערבות המחודשת בפעילות הכלכלית מנוהלת בעיקרה על-ידי גופים מקצועיים ומבוססת בעיקרה על היגיון א-פוליטי, שגם מכתוב את גבולותיה. אני טוען שביסודו של שינוי המדיניות המורכב שתואר לעיל עומדים "רעיונות כלכליים של ממשל", כלומר תיאוריות כלכליות שעוסקות במבנה הרצוי של מוסדות שלטון ותהליכי קבלת החלטות, ובייחוד התיאוריות הכלכליות שעוסקות בחשיבותה של "אמינות" בקביעת מדיניות כלכלית.

תומר שדמי: מעבר לזכויות וחובות: עליית האחריות כמושג יסודי להסדרת יחסי כוח

זכויות וחובות הן המסד ליחסי המדינה ואזרחיה, הן במחשבה הפוליטית הליברלית והן בפרקטיקה המשפטית המערבית. החל מהרגע המכונן והמדומיין של האמנה החברתית, דרך האופן בו מוסדרות ומדוברות פרקטיקות אזרחיות הנוגעות לחיים ביחד, ועד לשפה בה מתומללים משברים וקונפליקטים. במודל הזה לאזרחים יש זכויות יסודיות, ואילו על המדינה מוטלות החובות לכבד, להגן ולהבטיח זכויות אלו. בעשורים האחרונים, וביתר שאת מאז פרוץ המשברים הכלכליים, ניתן למצוא יותר ויותר התייחסויות למושג "אחריות" במקומות בהם נדרשנו בעבר למושג הזכות והחובה הנגדית לה. המאמר שואל מה מאפשר את עליית מושג האחריות כמושג מרכזי, מה המשא המושגי-פילוסופי שמושג האחריות נושא עימו, ומציע פרשנות לאופן בו נעשה שימוש במושג כיום. המאמר טוען כי האחריות מוצעת כיום כתגובה לזכות במקום החובה. התפתחות זאת היא הן ביטוי למאמצים "ניאו ליברליים", והן ביטוי לביקורת עליהם. על כן מושג האחריות עצמו הופך לזירת מאבק חשובה, שיכולה להשפיע על הנחות יסוד והסדרים פוליטיים ומשפטיים עתידיים.

אמית אביגור-אשל: זו לא הבעיה, זה הפתרון: ביסוס מחדש של הלגיטימציה למדיניות של ליברליזציה כלכלית בישראל

המחאה החברתית של 2011 השפיעה לרעה על קידום המדיניות של ליברליזציה כלכלית בישראל בשני אופנים מרכזיים. היא הכניסה את המדיניות הזו ללב הדיון הציבורי והיא ערערה על הלגיטימיות שלה. הנייר בוחן את התגובה השיחית למחאה מצד ההנהגה הפוליטית בישראל. עד המחאה, מדיניות הליברליזציה הכלכלית קודמה באמצעות פורומים מצומצמים למדי של מקבלי החלטות, שכללו פוליטיקאים ובעיקר כלכלנים-מומחים. הלגיטימציה לליברליזציה הכלכלית נבנתה בעיקר על המוניטין של אותם מומחים ועל ההנחה שכלכלה היא מדע, שחוקיו אינם נהירים לציבור הרחב. הפער בין ההישגים המקור-כלכליים של ישראל (לפי המדדים המקובלים) ובין המציאות של גידול באי שוויון ושחיקה בהכנסה הריאלית של חלקים רחבים מאוד בציבור יצרה שחיקה בלגיטימציה, שהמחאה ביטאה והאיצה. טענתי המרכזית היא שההנהגה הפוליטית אימצה טקטיקת שיח, שמצד אחד משלימה עם כך שהמדיניות הכלכלית היא נושא מרכזי בדיון הציבורי ומצד שני מבקשת לבסס מחדש את הלגיטימציה למדיניות הליברליזציה. טקטיקה זו מכונה כאן הכלה והיא כוללת שני מרכיבים. הראשון הוא יצירת גבולות רעיוניים ברורים, כך שרעיונות הקיימים מעבר להם מוגדרים כמסוכנים ולא לגיטימיים. המרכיב השני הוא פרשנות יצירתית של רעיונות קיימים, כך שאלה יוכלו להפוך לבסיס למתן פתרונות לבעיות שהועלו על-ידי המוחים.

אבחן את השימוש בטקטיקת ההכלה בנאומיו של ראש הממשלה, בדו"ח הסופי של ועדת טרכטנברג וברטוריקה של חברי הכנסת, כפי שבאה לידי ביטוי בהצעות חוק פרטיות שהגישו בעקבות המחאה. לצד זאת, אבחן גם את הניסיונות לאתגר את טקטיקת ההכלה בהצעות החוק הפרטיות.

אריה קרמפף: The New Normal of Central Banking and Liberal-Democratic Governing Principles: Can the Trade-Off be overcome

Since the sub-prime crisis, the Eurozone crisis and the global financial crisis we have watched a new paradigm of central banking emerge: central banks employed unconventional policy instruments to achieve new types of policy objectives. The new policy approach has been often referred to as a New Normal of central banking. Whereas the "old" paradigm prescribed that central banks should prioritize one objective—price stability—by using a single instrument—short-term interest rate—the New Normal prescribes that central banks should watch for a larger number of economic indicators which capture various aspects of financial stability. To maintain financial stability central banks are advised to employ unconventional policy instruments in order to provide liquidity to different segments of the financial system and to act as a de-facto Lender of Last Resort (LoLR). The use of unconventional policy instruments, I argue, is inconsistent with the liberal-democratic governing principles in three ways. Firstly, by using unconventional instruments—particularly purchasing of public asset with long repayment period—central banks penetrate into the turf of the fiscal authority. Secondly, unconventional instruments have massive distributional impact, and therefore central banks breach the principle of private property rights. Finally, unconventional instruments require very wide space of discretion on the part of the central bank. This fact is inconsistent the principle that non-elected state agencies must follow transparent rules. The analysis concludes that in the New Normal setting clear and transparent rules in central banks' mandates (ex-ante transparency) is not an effective way to guarantee the accountability of central banks. Rather, it is more effective to rely on ex-post transparency: to provide central banks a wide space of discretion—including the authority to prioritize policy objectives—but at the same time to set high standard for information flow from the central bank to the public (ex-post transparency).

לגיטימציה בינלאומי מדיניות חוץ (204)

יו"ר: אמנון כוורי

יוסי לונדין: משפט העמים ורצון האל-על שאלת הלגיטימציה הבינלאומית בהגות הציונית דתית

משפט העמים ורצון האל-על שאלת הלגיטימציה הבינלאומית בהגות הציונית דתית מאז ימיה הראשונים של הציונות המדינית תמכו ההוגים המרכזיים של הציונות הדתית במאמצים שנעשו מטעם הציונות ומנהיגיה למען השגת לגיטימציה בינלאומית להקמת המרכז הלאומי היהודי בארץ ישראל. תמיכה זו נבעה הן מטעמים פרקטיים וריאל פוליטיים, הן מתוך תחושת השוליות של הציונות הדתית שקיבלה על עצמה עד לשלהי המאה העשרים את ההנהגה הפוליטית של הציונות המדינית החילונית, והן מטעמים תיאולוגיים שבמסגרתם הוצדקה השיבה לציון, בתוקף "הסכמת האומות", גם כנגד המסורות ההלכתיות שאסרו על פעילות אקטיבית להבאת הגאולה המדינית. מאידך, מאז מלחמת ששת הימים, וביתר שאת מאז הסכמי קמפ דייוויד ב-1978 הובילו מנהיגיה הרוחניים והפוליטיים של הציונות הדתית קו אקטיביסטי בתחום המדיני, שבין השאר שלל בתוקף את הצורך בלגיטימציה בינלאומית למהלכי של מדינת ישראל, בעיקר בהקשר להתנהלות בסוגיית השטחים שנכבשו במהלך מלחמת ששת הימים. התנהלות זו הגיעה לעיתים אף להיבטים של זלזול וסלידה מהאוי"ם ומוסדותיו, מדעת הקהל הבינלאומית ואף מהברית האסטרטגית בין ישראל לארצות הברית. לאחר ארועי ההתנתקות בשנת 2005 השתנתה התמונה במידה רבה בקרב הציונות הדתית. הזלזול היחסי בשאלת הלגיטימציה הבינלאומית נמשך, אולם במקביל החלו מעצבי דעת קהל והמנהיגות הציונית דתית ליצור מערכת הסברה בינלאומית במקביל למערכת הממשלתית הממוסדת, כדי להעביר את מסריה של הציונות הדתית בתחום ההתיישבות לחוגים בעלי השפעה במערב ולזכות מחדש בלגיטימציה הפנימית והחיצונית לדרכה הפוליטית של תנועת ההתיישבות, זאת תוך הבנה והפנמה של חשיבות הלגיטימציה ומשמעותה. במסגרת ההרצאה אדון במאפיינים המרכזיים של שלושת התקופות הנ"ל, בהקשר יחסה של הציונות הדתית לשאלת הלגיטימציה הבינלאומית, מתוך התייחסות לזרמים מרכזיים בהגות ובפובליציסטיקה המגזריים, ואעמוד על משמעותיהם המגזריות, הכלל ישראליות והבינלאומיות של תמורות אלו.

Assessing the Roots of American Public Support for Israel : אמנון כוורי ויניב ולינסקי :

The special relations between Israel and the United States are unattainable without the overwhelming support of the American public toward Israel. Recent studies on American public opinion demonstrate empirically the strength of this support, yet indicate a growing variation among political and demographic groups. In this paper, we seek to assess further the strength and variation in American public support for Israel by examining the stated explanations for this support. That is, what reasons Americans offer to explain their support, and how those reasons vary between political and demographic groups and correlate with specific policy positions toward Israel. To answer these questions, we examine trends in public opinion regarding existing arguments used to explain personal opinion about Israel and views of the special relations between the United States and Israel. These include: shared strategic interests, shared religious (Judeo-Christian) values, shared democratic-liberal values, a view that Jews deserve a homeland and to be protected, and the effect of the Israel Lobby. We then test the relative impact of each explanation using a survey we administered in October 2016 among a general population in the United States. Our survey includes open-ended questions that allow respondents to voluntarily define why they support Israel, and a closed question asking respondents to state what they believe is the basis for this special relation between the two countries. Our findings suggest that support for Israel and views of the special relations are both rooted in a strategic alliance with Israel followed by religious sentiments. We use rigorous statistical testing to examine these two explanations further, and their relative effect on policy among different demographic and political groups in the United States.

Measuring the American Public Mood toward Israel : גיא פרידמן :

Research into American public opinion toward Israel generally finds a supportive American public, becoming even more supportive as time progresses. This research has usually focused on snapshots of data—single surveys containing many Israel-related questions—or longitudinal analyses of a select few questions. In this research I am interested in the underlying feature of these items: an American public mood toward Israel. To what extent is this mood—a general disposition Americans have toward Israel—reflected in survey items that relate to Israel? The goal of this research is to test whether such an underlying mood exists, to identify it and to provide a framework to measure it. Using a set of CFA models of over 40 surveys, I demonstrate the common preferences Americans express when asked for their opinion of Israel in various formats and uncover a multidimensional mood that survey items reflect. Measuring this mood includes a great deal of sensitivity to events and encompasses nearly all relevant public opinion items that are available. The American public mood demonstrates a generally supportive outlook on Israel, but also reveals instances in which, contrary to popular belief, Americans are less supportive of Israel. I believe this research advances our understanding of the underlying support for Israel in the American mind.

עפר מדם פרידמן : הרכבה של לגיטימציה בינלאומית ואיתגור : מדיפלומטיה ציונית לדה-לגיטימציה

מאמר זה מבקש לבחון את המנגנונים באמצעותם הרכבה הלגיטימציה הבינלאומית של התנועה הציונית עד לקום מדינת ישראל. מחקרים שונים הסבירו את השינויים בלגיטימציה הבינלאומית של התנועה הציונית באמצעות סיבות מגוונות: אינטרסים, רעיונות, מאזני כוחות ועוד. במקביל, התפתחה בשנים האחרונות ההבנה בתחומי המחקר של גיאופוליטיקה ומשפט בינלאומי כי לא נין עוד לדבר על מושג 'הלגיטימציה' הבינלאומית באופן בינארי כי אם על רמות שלו. עם זאת, הספרות הקיימת בתחומים אלה לא תיארה והסבירה באופן מספק את המנגנונים דרכם נבנית, מאותגרת (ואף מפורקת) לגיטימציה בינלאומית.

מחקר זה מציע כי המכניזם העומד בבסיס השינויים ברמות הלגיטימציה של שחקן בחברה הבינלאומית הוא הפרקטיקות הדיפלומטיות המבוצעות על ידו. במאמר אני טוענת כי הפרקטיקות הדיפלומטיות, של התנועה הציונית, אפשרו לתנועה להנכיח את עצמה במערכת הרעיונות והנורמות של החברה הבינלאומית באמצעות יחסים חברתיים, ולשכנע את השחקנים בה כי היא לא רק פועלת בהתאם אליהם אלא גם מקדמת אותם. בזמן הנכיחו הפרקטיקות הדיפלומטיות את התנועה הציונית כמי שיכולה לקדם את האינטרסים של השחקנים השונים בחברה. הפרקטיקות הדיפלומטיות הובילו להיווצרותן של אינטראקציות חברתיות עם שחקנים לגיטימיים ומוכרים בחברה (מדינות וארגונים בינלאומיים), אשר

אפשרו לאחרונים לחשוב על התנועה הציונית כבעלת ל גיטימציה וכמי שכשירה לפעול בחברה. בהתאם, השתנו וגדלו רמות הלגיטימי. ציה של התנועה הציונית עד לקבלתה כחברה מלאה בחברה הבינלאומית.

תרומתו של המחקר היא כפולה. ראשית, הטיעון אותו הוא מציג ביחס להיות הפרקטיקות הדיפלומטיות המכניזם העומד בבסיס תהליכי השינוי ברמות הלג יטימציה של שחקנים בחברה הבינלאומית, מהווה חידוש בחקר תהליכים אל ה והשפעותיהם. שנית, פיתוח ההבנה ביחס למנגנוני ההרכבה של לגיטימצי ה בינלאומית עשויה לקדם גם את ההבנה ביחס לתהליכי איתגורה ופירוקה של לגיטימציה של שחקנים מדינתיים מוכרים. הבנה זו היא בעלת משמעויות אופרטיביות להתמודדות בזמן אמת עם תהליכי דה- לגיטימציה, דוגמת אלו שתנועת ה-BDS מובילה נגד מדינת ישראל.

ג'ראלד שטיינברג ובה ורטמן: State Funding to Political NGOs, National Sovereignty, and the Balfour Apology Campaign

The role of non-governmental organizations (NGOs) in international relations has been explored by numerous scholars from different angles, ranging from the power of NGOs to affect international events (Keck and Sikkink, 1998) to aid agency corruption in conflict zones (Autesserre, 2014). Of major, but largely unexamined, significance is the issue of NGOs and sovereignty, and the degree to which the international legitimacy granted to these organizations enables officials to move relatively freely across borders and to impact on soft-power dimensions such as human rights, international law, and humanitarian assistance. Despite the perception that NGOs operate beyond the bounds of states, liberal pragmatists like Jack Snyder (2005) affirm that sovereignty is “the only effective institution in guaranteeing democracy, rule of law, and human rights...” In this context, NGOs are seen to erode sovereignty through the application of soft power – an issue that is particularly acute when the NGOs are funded by foreign governments. In a number of countries, including Israel (Herzberg, 2010), India (Jalali, 2008), and Ethiopia (Dupuy, Ron, and Prakash, 2014), the encroachment on sovereignty has led to regulations or restrictions on foreign government-funded NGOs. The case of NGOs and the Arab-Israel conflict highlights the importance of this issue, including the role of these organizations in the anti-Zionist Balfour Declaration campaign. This paper will thus begin to answer the question of why it is important to consider NGOs within the realms of the sovereign state system.

17.00-15.30: מושבים מקבילים

מעמדו של המיעוט הערבי בישראל (אודיטוריום פומנטו)

יו"ר: מוחמד ח'לאילה

אמל ג'מאל: זכויות מיעוטים ילידים במדינת לאוס: המקרה של הפלסטינים בישראל

עד השנים האחרונות הפוליטיקה הערבית בישראל התאפיינה באתגור המדיניות המפלה של מוסדות המדינה, במישור החלוקתי בעיקר. אבדן האמון הגובר באמצעים אלה והדה-לגיטימציה הגוברת לא רק של אמצעי המאבק של האוכלוסייה אלא שלה עצמה מצמיח מודעות אופוזיציונית חדשה. מודעות זו בולטת בדפוסי ההתנהגות של כלל האוכלוסייה הערבית, ובעיקר בקרב מנהיגים צעירים. בשנים האחרונות. דרכי הפעולה של ההנהגה הערבית מדגישים בבירור את זהותם הלאומית כעם מולדת, כיסוד מרכזי בתביעות הפוליטיות שלהם אל מול מדיניות המדינה והרוב היהודי. אוכלוסיית המיעוט הערבי עוברת תהליך מוביליזציה שאפשר לדמותו לדפוסי פעילותן של תנועות חברתיות, ומטרתן התגברות על מבנה ההזדמנויות שהמדינה כופה עליהם. הציבור הערבי בישראל, בעיקר הנהגתו ומנהיגי הדור הצעיר בו, שואף לפתרונות טרנספורמטיביים שמשלבים את כל מרכיבי האפליה נגדו למערך אחד.

דורון נבות: המדיניות הכלכלית של ממשלת ישראל כלפי האזרחים הערבים

התבססותו של המשטר הניאו-ליברלי בישראל באמצע שנות השמונים מציבה שאלות לגבי יחסה של המדינה כלפי האזרחים הערבים. משטרים ניאו-ליברלים מונחים על ידי "עקרון הרווח" שלכאורה "עיוור" לתכונות שיוכיות ועניינים לאומיים. על כן, לכאורה, אם המדינה מונחת על ידיו היא מן הסתם תפעל לחיזוק מעמד הערבים ולכל הפחות לא להתנגד להשתלבותם. אם, לעומת זאת, הקפיטליזם הישראלי נותר לאומי במהותו, אזי הניאו ליברליזם לא בהכרח מיטיב עם הערבים. לצד זאת עולה השאלה כיצד מתפתח מעמדם הפוליטי של הערבים לנוכח המדיניות הניאו ליברלית שמקדמות הממשלות. האם ליברליזם כלכלי מקדם ליברליזם פוליטי, כפי שסברו פלד ושפיר, או שמא הוא דווקא מקדם תגובה

הפוכה, כפי שהציע, למשל, אורי רם? מעבר לשאלות גדולות אלה, יש מקום לבחון סוגיה מתודולוגית לא פחות "כבדה": האם לסוכנים ואינדיבידואלים יש השפעה על האופן שבו המדיניות הכלכלית מוכרעת? באיזו מידה זהות "השחקנים" הספציפיים משפיעה על התגבשות המדיניות כלפי האזרחים הערבים, ובכלל! האם לסוכנים ערבים יש תפקיד, לסוכני מדינה, או שמא לסוכנים אחרים? ההרצאה שלי תעסוק בסוגיות הללו, תוך התמקדות בתכנית 922 שהתקבלה בשלהי 2015 ומיושמת במידה כזו או אחרת של הצלחה בשנה החולפת.

סאמר סויד: השפעת הרשימה המשותפת על המנהיגות הערבית בישראל

ההרצאה תתמקד בהשפעת הרשימה המשותפת על המנהיגות הערבית-פלסטינית בישראל. אשר כל לפי מחקר שעשיתי ניכר שינוי במנהיגות הפלסטינית בישראל, כנגזרת של תהליכים פוליטיים של הקמת הרשימה המשותפת. בהרצאה אציג את הפרמטרים שבחנתי ואצביע על השינויים שזיהיתי בפרמטרים אלו. כמו כן אתייחס לכך שמול עינינו מתפתח סוג אחר של מנהיגות פוליטית ערבית שאינו הולם את הגדרות המנהיגות הפוליטית הערבית בישראל כפי שהוגרה על ידי רוב החוקרים בעבר. אסיים בטענה הבאה: לעת עתה הרשימה המשותפת, שרבים ציפו שתתפרק אחרי הבחירות, מתפקדת כמסגרת פוליטית יציבה, חילוקי הדעות שקיימים בה אינם יוצאי דופן יחסית לכל מפלגה דמוקרטית אחרת בגודלה. אם אומנם הרשימה תשרוד גם את מערכת הבחירות הבאה, היא עשויה לגרום לשינוי עמוק בפוליטיקה הערבית, ואולי גם במערכת הפוליטית הישראלית.

אמיר פאח'ורי: מחאה המכוננת זהות או זהות שמכתיבה מחאה: על משמעות הזהות הפלסטינית

אגב מאורעות אום אל חיראן, אנסה לענות על השאלה: האם הזהות הפלסטינית מכתבה ומנבאת את הבחירה למחות על מדיניות ממשלתית או שדרך המחאה מתעצבת שוב ושוב המשמעות של להיות פלסטיני בישראל?

פוליטיקה של פיתוח באפריקה: עבר והווה (103)

יו"ר: לין שלר

איתמר דובינסקי: Political Influences on Ghanaian Football Academies

This paper focuses on the influences of the political sphere in Ghana on two football academies, Mandela Soccer Academy (MSA) and Kumasi Sports Academy (KUSA). The paper examines the perceptions of various local actors in each academy to the development these institutions provide, considering the political climate in the country and its effects on each academy. The first part of the paper focuses on the MSA and its founder, Lebanese-Ghanaian entrepreneur Mohammed Issa. Mohammed's transnational movements, a result of the political climate in Ghana after 1966, have deeply shaped the ideas, values, and lessons that he transmits to the children at the academy. The paper's second part deals with KUSA, based in Ghana's second largest city, Kumasi. As the city is known for its longtime support for the New Patriotic Party, which had been in the This panel will investigate the impact of local and international politics on the planning, implementation and success of development schemes in Africa. Each of the papers will consider how political agendas and institutions play a pivotal role in determining the outcome and sustainability of development initiatives in the past and present.

אורנית אבידר: Institutional Evolution and Change in Kenya's Water Governance

Thirty-seven percent (37%) or 16M people do not have access to clean water in Kenya. These numbers are representative of Sub-Saharan Africa as a whole. The Global Water Partnership (GWP) of the UN and the World Bank, and water conferences claimed that the crisis of governance is the main cause for the water crisis. The most substantial legislation, which formulated the structure of many water institutions in Kenya was the water act 2002. It was written with the intention to resolve Kenya's dire water situation, to institute a new working water structure and to meet the water and sanitation MDG for 2015, by increasing the number of people with access to improved water. In spite of the 2002 Act's comprehensiveness, it was criticized as having many weaknesses and not being able to achieve its goals. This article will

discuss these weaknesses and analyze the evolution of institutions in Kenya's Water Governance over time. The analysis considers three main dilemmas in Kenya's water sector: dilemmas of state provision vs. privatization, challenges of devolved structures, and challenges for rural communities and urban poor.

אביבה שמש : The Impact of Savings and Credit Cooperative Organizations on Poverty Reduction in Tanzania

On January 2016, the 2030 Agenda for Sustainable Development decreed by the UN, officially entered into force. The first out of the 17 goals making up the agenda, aspires to 'end poverty in all its forms everywhere', recognizing that poverty has detrimental impact on the lives of many in the world. This paper examines the impact of the Savings and Credit Cooperative Organizations (SACCOs) in Tanzania on the living conditions of their members and their surrounding community, as per their definition of impact. More specifically, it will investigate their ability to reduce poverty while offering an alternative pathway to development and adopt a universal approach for advancing social good.

לין שלר : The Long Shadow of a Failed Idea: A History of Israeli Development Schemes in Zambia, 1964-1974

In 1966, President Kenneth Kaunda invited Israeli planners to establish a series of cooperative settlements based on the Israeli moshav in the Copperbelt Region of Zambia. Soon after the agreement was signed, Israeli agricultural experts arrived to the Kafuba and Kafulafuta settlements, where they divided settlers into clearly demarcated plots. Farmers built their houses and planted vegetable gardens, and Israeli experts taught new techniques in poultry farming and dairy production. Within three years, these cooperative farms became the main suppliers of eggs and dairy to the expanding urban populations of the Copperbelt. President Kaunda was immensely pleased with the success of the initiative, as previous efforts to establish cooperatives in Zambia had failed. The moshav model was declared the key to his vision for democratic socialism known as "humanism," and plans were made for expansion. But before this could be realised, Kaunda abruptly severed ties with Israel in the wake of the October 1973 War. The Israelis were expelled from Zambia, and the moshav program abruptly collapsed. This paper will examine the evolution of ties between Israel and Zambia through the history of Israeli aid schemes in Zambia. We will examine the political and ideological currents that gave rise to the cooperation between the two countries, the complex and varied circumstances that lead to its demise, and the long term implications for relations between the two countries.

משפט ופוליטיקה - אתגרים חדשים (213)

המחקר הנע בין עולם המשפט לפוליטיקה מבקש להסביר כיצד המערכת הפוליטית וזו המשפטית משפיעות האחת על השנייה, בהתייחס לנסיבות ההשפעה ההדדית, תהליך ההשפעה עצמו ולבסוף לתוצאות התהליך. אחד ההיבטים המרתקים של תהליך זה הוא קבלת ההחלטות השיפוטית והדרך בה היא מושפעת הן ממאפייני המערכת הפוליטית והן ממאפייני המערכת המשפטית עצמה. בתוך זה יכולים להשפיע על שיקול הדעת השיפוטי נושאי המדיניות ועמדתם כלפי נושאים אלה, מאפייני השופטים מבחינת זהות ומבחינת רקע שיפוטי, כמו גם הדרך בה החברה הישראלית ודעת הקהל תופסים את שיקול הדעת השיפוטי. במושג עצמו ננסה לעסוק באינטראקציה זו ובממדיה השונים אך לא רק, נבקש גם לעסוק בהיבטים שונים של המשפט והפוליטיקה, בהשפעה על הציבוריות הישראלית, על עיצוב ומדיניות ציבורית כמו גם על ויישומה.

יו"ר: גדי ברזילי

מעוז רוזנטל, גדי ברזילי, ואסף מידני: אקטיביזם שיפוטי בבתי משפט חוקתיים: בית המשפט העליון הישראלי בשבתו כבג"ץ 1995 – 2016

Judges nominated to constitutional courts under one political coalition would hold a view reflecting that coalition's median position. When cabinet instability is system characteristic then judges nominated to the constitutional court would be nominated bringing in different policy preferences to court and judicial review, increasing the fragmentation in court.

Assuming appeals against the government try to repeal a status-quo a fragmented court would overall would not be able to accept appeals, accepted appeals would coincide with basic issues which would coincide with the lowest common denominator in court. We observe the Israeli case revealing activist judicial review based on judges' individual preferences within Israel's high court of justice functioning between the years 1995-2015. Judges usually reject appeals against the government. The appeals they accept coincide with the Israeli median voter's preferences, where acceptance raises dissent within the court.

מנחם הופנונג: קביעת מדיניות באמצעות הימנעות מהחלטות מחייבות: הסדרת מעמד "מאוימים" פלסטינים בהליכי בג"ץ

פילי ורובין ממחישים במחקרם (1998) כיצד בתי משפט קובעים מדיניות באמצעות החלטות תקדימיות, בתחומים בהם המחוקק הראשי נמנע מלעשות כן. באמצעות שימוש במסגרת התיאורטית של פילי ורובין אשאל במחקר זה האם בתי המשפט יכולים לפעול כקובעי מדיניות לא רק באמצעות פסקי דין יוצרי תקדים, אלא גם באמצעות יצירת הנחיות והתוויות קני מידה משפטיים הנוצרים בדיוני בג"ץ המסתיימים בפשרות ואף בדחיית העתירות?

מאגר המידע עליו נשען מחקר זה הוא כ-640 עתירות שהגישו פלסטינים ביקשו מקלט בישראל בטענה שהם מאוימים על רקע של שיתוף פעולה עם ישראל. מדובר בחלק מתופעה רחבה יותר של קליטת סייענים ומאוימים בישראל (סה"כ עתירות סייענים ומאוימים כ-900).

על אף הסיכוי האפסי כמעט לזכות בעתירה, מספר העתירות נמצא בעליה קבועה לאורך השנים. אטען במחקר כי המספר הגדול יחסית של עתירות באותו נושא מאפשר לבית המשפט להפוך למעצב מדיניות אפקטיבי באמצעות עיצוב וחזרה על כללים באמצעותם מפרט בית המשפט מדוע במקרה אחד אומצה פשרה בעוד במקרה אחר התייתרה העתירה (נדחתה) משפעלה הרשות על פי מתווה שהוצע במהלך ההתדיינות. הדרך הזהירה בה פועל בית המשפט בטיפול בעתירות המאוימים מונעת מצידה התנגשות עם הרשויות הפוליטיות הנבחרות.

קרו וינשל: Judging Judicial Workloads: Measuring Judicial Workloads and its Consequences

Judiciaries worldwide are coping with increasing workloads and limited resources. The burden on the judiciary is discussed in contexts of trial lengths and delayed justice, welfare of judges, quality of judgments, public trust in the courts, and more. Various legal and administrative reforms are planned and put into action in order to lessen this burden. Yet, the concept of judicial burden has often remained obscure. Different measures based on the number of cases filed, pending or resolved fail to account for the diversity of legal cases and do not provide comparable measures between courts or across time. The case weight measurement is an objective tool which enables quantification of the judiciary burden based on the average judicial time invested in different case types. This paper describes the initial creation of a case weights measure within the Israeli judiciary, with special emphasis on the methodologies used to obtain a higher and more refined resolution of case weights than is common in other judicial systems. The Israeli case weights measure the exact number of minutes required, on average, for resolving all 101 case types in the Israeli Magistrate, District and Labor courts, ranging from three minutes to search and entry warrant cases, to about 90 hours for severe criminal offense cases. We modeled case weights for each case type based upon the interaction between the average frequency of all the events comprising the processing of a case in the courts and the average complexity of those events. We describe the four individual research designs that were utilized in order to obtain data for average event frequency and average event time, including qualitative research to assess judicial time by groups of judges and quantitative analyses of computerized data. We conclude the paper by testing the legal consequences of high versus low judicial workloads. Utilizing the case weight measurement, we are able to demonstrate how judicial burden effects case outcomes, mediation rates and more. Finally, we recommend building "normative case weights" which will reflect the optimal combination between efficiency and justice in the judiciary.

תקשורת פוליטיקה ומרחב ציבורי בעת החדשה (102)

יו"ר: נועה לביא

אלון זויזנר: **Inside Their Minds: How Politicians' Attitudes and Goals Moderate Political Agenda-Setting**

The media's role in shaping the priorities of politicians, known as political agenda-setting, is usually examined at the institutional level. However, individual politicians' goals and attitudes are also expected to shape their level of responsiveness to the media. This study is the first to explore how individual politicians' goals and motivations moderate their real-life level of responsiveness to the media in three countries (Belgium, Canada, and Israel). We find that politicians who view themselves as a conduit of the public (delegates) are more responsive to the media than those acting on their own judgement (trustees). Politicians involved in many issues (generalists) are also more responsive than specialists. Finally, no association is found between politicians' negativity bias and their media responsiveness.

מוזנה עוייד-בשארה ודליה גבריאל-נורי: **Promoting an "Ecological discourse": A critical approach in EFL teaching**

This paper presents the social-constructivist role of English as a foreign language (EFL) in shaping the ideological positions of those involved in teaching, learning, and planning English in Israel. The English curriculum is uniform to all learning populations in Israel (i.e. Jewish Israelis and Palestinian Arabs). Our major claim is that English as a Foreign Language (EFL) discourse shapes and is shaped by ideological agendas that serve the best interests of dominant groups in Israel. The ideological role of EFL seems to exceed its pedagogical and educational makeup. Instead of facilitating learning processes about the Other and enabling the growth of a truly positive multicultural learning community, EFL seems to serve ideologies of dominance, Anglo-centric superiority, and Western hegemony (Awayed-Bishara, 2015). English textbooks, just like other Israeli textbooks, are also used as active tools in the struggle over Israeli identity (Gavriely-Nuri, 2016), and in the marginalization of the Palestinian Arab minority and its culture. Promoting an "ecological discourse" (Gavriely-Nuri, 2016) in English teaching prioritizes narratives emphasizing universal values, human rights, respect, and acceptance of the Other, rather than narratives of Self superiority, cultural distinctions, and disregard of the Other. Such pedagogy enables learners to critically consider cultural differences the source – rather than the problem – for the teaching of English as a global or international language.

יואב אדלר ושרון חליבה אמיר: **#JeSuisCharlie ועד #יותר_מבוכריס: סלקטיביזם ככלי מחאה אקטיביסטי**

חדירת האקטיביזם הפוליטי למרחב המקוון, מעוררת ויכוח אודות מידת האפקטיביות של שימוש ברשת ככלי לקידום האג'נדה המיוחלת של האקטיביסט. האקטיביזם המקוון המכונה גם סלקטיביזם (מונח הטומן בחובו קונוטציה שלילית ונובע מן המאמץ המינימלי ומהיעדר המודעות הפוליטית של הסלקטיביסטים) נתפס כחסר אפקטיביות. הספרות המחקרית ברובה גורסת כי הסלקטיביזם אינו מעלה את מידת הפעילות של המשתמשים ואו את מידת מעורבותם הציבורית ואף מביא לירידה במידת מעורבותם הפוליטית. אנו טוענים כי המודלים הקיימים בוחנים את תופעת הסלקטיביזם מנקודות מבט שונות (פסיכולוגיות, חברתיות ושיווקיות) המייחסות חשיבות למידת המודעות של הסלקטיביסט לנשוא הפעולה האקטיביסטית המקוונת תוך התעלמות מן הפרספקטיבה האקטיביסטית. ברצוננו להציע מודל חלופי לתפיסת הסלקטיביזם על פיו מדובר בכלי אפקטיבי ולגיטימי בארגון הכלים האקטיביסטי כחלק מקמפיין כולל:

אקטיביזם שואף להגביר את מידת המעורבות הציבורית בנושאים ספציפיים בכדי לקבל את התייחסותם של קובעי המדיניות לבעיה פוליטית מסוימת במטרה להוביל לשינוי מדיניות. כלומר האקטיביסט מוביל פעילות קולקטיבית במטרה לגרום למוביליזציה פוליטית, שמצידה תוליך לשינוי פוליטי, חברתי או אידיאולוגי. קרי, קהל המטרה הוא קובעי המדיניות (הם אלו המוסמכים לשנות או להתייחס לבעיה) בעוד הציבור כמכלול הוא האמצעי. ע"פ מודל זה, אשר יומחש באמצעות מקרי בוחן, ההשתתפות המאסיבית של הסלקטיביסטים יוצרת "רעש" (Buzz) ברשת, זולגת אל העולם האמיתי (לרוב ע"י המדיה המסורתית כגורם מתווך) ומגבירה את המודעות אל הקמפיין ועקב כך גם את הצורך של קובעי המדיניות להתייחס לאג'נדה של האקטיביסט. אותו "רעש" הוא הגורם החשוב ללא קשר לרמת הפעילות של הסלקטיביסט וסיבותיה. מאחר ומטרת האקטיביסט היא שינוי מדיניות, שאלות הנוגעות להפנמת המסר על ידי הסלקטיביסט, המניע לפעולתו המקוונת והמשך פעילותו בעולם האמיתי, שהן שהתו את המחקר עד כה כלל אינן רלבנטיות לתוצאה.

כלילה מגן ואסתר כהן-רינסקי: תקשורת משברית ומגדר בראי הפוליטיקה בישראל

בעשורים האחרונים אנו עדים לעניין הולך וגובר בעולם לתחום המתפתח של תקשורת משברית, אשר מתייחסת למכלול ניהול המסרים התקשורתיים של גורם במשבר בעל תהודה ציבורית. חרף הנסיקה המשמעותית בספרות המחקר על אודות מגדר ופוליטיקה, מתוך סקירת הספרות עולה בבירור היעדרו של מחקר אינטרדיסציפלינרי אשר עוסק במשולש של מגדר, פוליטיקה ותקשורת משברית. זהו חידושו המרכזי של מחקר זה המבקש לבחון האם גברים ונשים בפוליטיקה, אשר נקלעים למצבי משבר מתמודדים איתם באופן זהה או שונה.

המחקר מתבסס על ניתוח תוכן איכותני של שמונה מקרי בוחן, אשר נבנו כארבעה צמדים במצבי משבר בעלי אופי דומה. לשם דיוק הניתוח הצמדים היו פוליטיקאיות ופוליטיקאים במעמד פוליטי דומה. בנוסף, ההשוואה בין המשברים הייתה על בסיס פרק זמן של עד חמש שנים, כדי להגדיל את תקפות המחקר, וקיימת הבחנה בין משבר אתי, פלילי ומקצועי. המחקר כולל מעל ארבע מאות פריטים עיתונאיים, כתבות בעיתונות הכתובה והמקוונת, שפורסמו בשבוע שחלף מרגע הופעת המשברים בתקשורת. לשם שילוש בעיתונות (triangulation) התבצעו ראיונות עם דוברי שרים ושרות, דוברי מפלגות, חברי וחברות כנסת ושרים. קידוד החומרים התבסס על שישה משתנים מרכזיים שמופיעים תדיר במחקרים העוסקים בתקשורת משברית. מתוך המחקר עולה כי קיים שוני באופן שבו גברים ונשים בפוליטיקה מנהלים משבר תקשורתי, על אף שמדובר בפוליטיקאים בעלי מעמד זהה המתמודדים עם משבר בעל מאפיינים זהים. לרוב, נשים בפוליטיקה יפנו לגישה תגובתית, מהירה ובולטת, יציגו נגישות תקשורתית ופתיחות גבוהה ויבחרו באסטרטגיה מתקיפה. מנגד, גברים בפוליטיקה ינמיכו חשיפה בזמן משבר וימתינו שהוא יחלוף, יציגו זמינות נמוכה ויבחרו להכחיש את המיוחס להם או להעביר אחריות לגורם אחר.

אורי מלכין, תיקי בלס ויריב בן אליעזר: The Lady in the Frame: The Representation of Prime Ministers' Wives in the Israeli Media

This research will focus on the manner of representing wives of Israeli prime ministers, as expressed in media outlets. The study will review media publications referring to four wives of Israeli PM'S from different periods of time: Paula-Ben-Gurion, Shulamit-Shamir, Leah-Rabin and Sara-Netanyahu. The research questions will try to review the prominent media frames through which prime ministers' wives are presented in printed press. In this research we used the grounded theory, aimed to present and understand the changes in Israeli media and framing over 68 years, since Israel's independence to nowadays. Two persons coded more than 8,00 journalistic texts, published in 'Yedioth-Ahronoth'. The model offers four possibilities for depicting the wives: the Caretaker, the Hostess, the Advisor and the Spokeswoman. These are four central functional duties, which were found to be dominant during our initial study. In addition, there are two possibilities in which the wives were presented by the media: as an independent figure or as a secondary figure (relies on her husband's position). The prime ministers' wives create media and public interest, as they are considered part of society's elite (Galtung and Ruge, 1965). They are often covered by mass media in order to fulfill human curiosity about the personal lives of the state leaders (Katz, Blumler and Gurevitch, 1974). Data we have gathered show the increasing interest and growth in the amount of articles concerning the wives throughout the years. This prosperity can be explained due to changes in democratic societies and in the media (Scheufele and Tewksbury, 2007). This is the first attempt to build a model to describe media frames referring to the Prime Ministers' wives. We can assume that this model could be adopted universally. Our research will combine theories from disciplines of media research and political science.

דת ואזרחות (104)

יו"ר: גיא בן פורת

רגב בן דוד: מעבר למפגשי דתיים-חילונים

תופעת ההתחדשות היהודית בישראל בעשורים האחרונים מקיפה מגוון ביטויים של עיסוק מחודש במורשת היהודית – חידוש עצם העיסוק ביהדות בקרב ציבורים דתיים. תופעה זו היא חלק מתהליכי זהות דינמיים המתרחשים בישראל והקוראים תיגר על החלוקות המסורתיות למגזרים, ובפרט על ההבחנה הדיכוטומית "דתי/חילוני". חלק מהתגובות לתחושת הקיטוב החברתי החל משנות השמונים והתשעים היה הקמת קהילות מעורבות לדתיים וחילונים, בתי ספר מעורבים ובתי מדרש מעורבים. רבות מהמסגרות הללו מאששות את הדיכוטומיה בכך שהמוטיבציה של המשתתפים בהן היא "להיפגש עם האחר"; מנגד, מסתמנים ניצנים של מרחב זהותי היברידי (=משלב) שאינו מאשש את הדיכוטומיה אלא חותר תחתיה בכך שחבריו אינם רואים את עצמם כמשתייכים לקבוצות שונות. ביטוי זהותי היברידי נחקרו בשנים האחרונות ביחס למסורתניים, לדת"שים, לחילונים ולדתיים הלאומיים. הרצאה זו, המבוססת על עבודת תזה מ"א איכותנית (בהצטיינות), בוחנת היווצרות של מרחב זהותי היברידי במרחב המשלב דתיים, חילונים, מסורתניים ודת"שים. מוצגות ארבע פרשנויות אלטרנטיביות להתרחשות הזוהותית באוכלוסיית המחקר ולמיקומה מול זהויות יהודיות קיימות: כמרחב פוסט-מגזרי של זהות לימנילית ולא-מוגדרת ("הרצף"); כנקודת מפגש בין בעלי זהויות דתיות, חילוניות ומסורתיות ברורות ("המפגש"); כהיווצרות של זהות חדשה, אחידה וברורה ("הזרם"); וכקבוצת השתייכות סוציולוגית על אף הגיוון הפנימי באורחות החיים היהודיים ("המגזר המגוון"). ממצאי המחקר שופכים אור חדש על שיח המגזריות בחברה הישראלית, ומוסיפה נדבך חשוב לערעור על השיח הדיכוטומי "דתיות/חילוניות".

תהילה קלעג'י: חרדים אקדמאים במשק הישראלי: סקירה והמלצות למדיניות

לאחר השגת היעד הראשוני של כניסת חרדים לתעסוקה, נדמה כי העשור הבא יאופיין בתעסוקה איכותית וברכישת השכלה לתארים מתקדמים, לצד שדרוג מהלך השתלבותם של חרדים אקדמאים במשק הישראלי. התהליך הדיאלקטי של יציאת חרדים מגבולות 'המובלעת' וכניסתם לעולם התעסוקה בחוץ מלווה בהתמודדויות הן בהיבט המעשי והן בהיבט הרגשי. הדילוג בין חברה שמרנית וסגורה בעלת נורמות חברתיות דתיות לבין חברה ליברלית שאינה דתית מזמנת אתגרים מורכבים למשתלב החרדי ועשויה להציבו במצבי קונפליקט באופן רציף במקום עבודתו. מטרת המחקר המרכזית התאפיינה בניסיון לעמוד על אופן השתלבותם של החרדים האקדמאים במרחב התעסוקתי ובחינת המשמעויות השונות הנלוות לתהליך. מבחינה מתודולוגית, הבחירה לעמוד על אופן השתלבותם של חרדים אקדמאים במשק הישראלי נעשתה באמצעות מחקר משולב (mixed methods), שכלל איסופים וניתוחם של נתונים כמותיים ואיכותניים. מושאי המחקר הנוכחי הינם 745 חרדים אקדמאיים הנמנים על מגוון מוסדות ההשכלה בארץ, שהשיבו על שאלון אינטרנטי המורכב מהיבטים שונים הבוחנים את הסוגיה הנחקרת. כמו כן, כונסו 4 קבוצות מיקוד (2 לגברים ו-2 לנשים) במטרה לאפשר למשתלבים מן החברה החרדית להשמיע את קולם אודות הסוגיה המרכזית. ממצאי המחקר נדמה, כי צומח מודל חרדי עובד המאמץ את אסטרטגיית ההשתלבות לצד פרקטיקות מתבדלות הנפרשות על סקאלה מגוונת. כלומר, ישנה השתלבות ורצון להיות שותפים במשק הישראלי, אך ישנו קו תיחום רגשי ומעשי בין המשתלבים לבין המרחב שב'חוץ', ובמקרה דגן מול המעסיקים וחבריהם למקום העבודה. על כן, הומלץ על מדיניות שתגע במספר מישורים בתהליך זה: פיתוח תכנית רחבה שתעניק מענה לאתגרים ולקונפליקטים שניצבים בפני המשתלבים החרדים במהלך הלימודים הגבוהים לקראת השתלבות בתעסוקה; עידוד רכישת תארים מתקדמים; המשך פיתוח תכניות הכשרה תעסוקתית לבוגרים אקדמאים, ועיצוב שתי פלטפורמות שונות להשתלבות תעסוקתית.

איל לוי: מדינת ישראל בצבת מאבק הדתות האזרחיות

הוויכוח הפוליטי הנטוש בעם מפלג אותו בין שני קטבים, אשר מכונים לעתים "ימין" ו"שמאל" ומבטאים על פי רוב תפיסות רפובליקניות מול תפיסות ליברליות. אלא שראייה סוציולוגית מעמיקה מלמדת שאין כאן מחלוקת פוליטית, אלא מפגש טקטוני בין שתי דתות אזרחיות, שכל אחת מהן מקדשת מערכת ערכים אחרת לחלוטין. החברה הישראלית קרועה במאבק שניטש בין דת אזרחית וותיקה מול דת אזרחית חדשה.

מושג הדת האזרחית נולד בעידן ההשכלה. לדת בשר ודם, המעמידה במקום האל את הקולקטיב, קרא ז'אן ז'ק רוסו "הדת האזרחית". במהלך המאה העשרים בלטו בפעילותן דתות אזרחיות חדשות, המחליפות את הכוח העליון המטאפיסי בכוח עליון חברתי - הקומוניזם, ואחר כך הנאציזם. בארה"ב הדמוקרטית התפתחה דת אזרחית פורחת, כפי ששרטט זאת רוברט בלה, אחד החוקרים המובילים

בתקופתנו. בחברה הישראלית, על פי אליעזר דון יחיא וצ'ארלס ליבמן, שלטה במשך עשרות שנים דת אזרחית מבית מדרשם של אבות מפא"י, הלא היא הממלכתיות. מחקרנו, המעמיק בשורה של מקורות ראשוניים בתרבות הישראלית בת זמננו, חושף כיצד הדת האזרחית בישראל מאותגרת, בעשורים האחרונים, על ידי דת אזרחית חדשה, המקדשת עולם מושגים ליברלי. הדת האזרחית החדשה, האחרת, מקורה עוד בציונות ההרצליאנית, אולם תהליכים חברתיים שהחלו בחברה הישראלית בשנות השמונים גרמו לכך שרצח יצחק רבין העלה את הדת האזרחית החדשה והעמידה במרכז הבמה. מחקר זה עוקב אחר שינוי תהומי בחברה הישראלית: מעבר מדת אזרחית שהלאום במרכז לדת אזרחית חדשה בעלת דוקטרינה ליברלית. שינוי זה יכול להסביר כמה תופעות שמחקרים אחרים במדע המדינה מתקשים להבין, ובעיקר – הפער הנשמר בין אלקטורט פופולרי הזוכה בבחירות ובין אליטות השומרות על דומיננטיות על אף שתוצאות הבחירות אינן מחמיאות להן.

זיכרון קולקטיבי וההבניה של זהות משותפת-לאומית (204)

יו"ר: בקי קוק

בקי קוק: ניתוח פרפורמטיבי של 'זיכרון בסלון'? 'איפה אתם עושים את יום השואה'

זיכרון השואה ואופני ההנצחה של השואה מעסיקים את החברה הישראלית מאז הקמתה. עם חלוף הזמן, עושה רושם שזיכרון זה, והעיסוק בזיכרון השואה, רק הולך ומתגבר - למרות (ואולי דווקא בגלל) היעלמותם של אחרוני הניצולים. בעשורים הראשונים ביטויי ההנצחה המרכזיים נוצחו בקפידה על ידי המפלגות הפוליטיים ומוסדות המדינה, והיו אמצעי מרכזי של מימוש וגיבוש הזהות הקולקטיבית-לאומית. בשנים האחרונות אנחנו עדים ליותר ויותר ביטויים של פעולות הנצחה וזיכרון פרטיים, ואף אלטרנטיביים. אחד מהביטויים הבולטים בשנים האחרונות הוא אירוע זיכרון בשם "זיכרון בסלון". "זיכרון בסלון" החל בשנת 2010 על ידי קבוצה קטנה של אנשים צעירים מאזור המרכז שהתקבצו בבית פרטי, שמעו עדות מניצול, וקיימו שיחה. באירוע ההוא נכחו כשלושים איש. ב-2016 ההערכה היא שהשתתפו באירועי "זיכרון בסלון" כחצי מיליון איש. מיפגשים התקיימו בכל חלקי הארץ וגם בחו"ל: בניירובי, פריז, ברלין, ריאו דג'נרו, ניו יורק, מלבורן ועוד ערים רבים. בבאר שבע לבד התקיימו כעשרים מיפגשים כאלה. "מיפגשים" גם שודרו דרך האינטרנט באתרים של mako-yonet. הטענה המרכזית של המחקר שלי היא ש"זיכרון בסלון" הוא ביטוי לסוג חדש של זיכרון; זיכרון נאו ליברלי, שמהווה לא עוד אמצעי של מימוש קולקטיבי אלא אמצעי של מימוש עצמי. הזיכרון עצמו – כמו הרבה מאד מהביטויים של זיכרון קולקטיבי קוסמופוליטי – חוצה גבולות; בין המדיני והפרטי, המקומי והגלובלי, הדיגיטלי והחומרי. הניתוח שלי מתבסס על מתודולוגיה פרפורמטיבית ועל תאוריות של זיכרון קוסמופוליטי ונאו ליברלי.

גל אריאלי: השפעת יום הזיכרון על זהות לאומית: עדויות ממחקר פאנל

חוקרים רבים הדגישו את התפקיד של ימים לאומיים כדוגמת ימי זיכרון על עיצוב הזהות הלאומית. עם זאת, ההשפעה בפועל של ימים לאומיים על הציבור הרחב לא זכתה לתשומת לב מחקרית. מטרת המחקר המוצע היא לבחון את ההשפעה בפועל של החשיפה ליום הזיכרון על הזהות הלאומית ועל העמדות כלפי מבקשי מקלט וכלפי הסכסוך. לצורך כך, נערך מחקר פאנל בשלושה גלים: חודשיים לפני יום הזיכרון, ביום הזיכרון עצמו, וכן חודשיים לאחר יום הזיכרון. הממצאים מלמדים כי לא חל שינוי מובהק במידת ההזדהות הלאומית, בעמדות כלפי מבקשי מקלט או כלפי הקונפליקט. עם זאת, חלה עלייה בשוביניזם הלאומי. כמו כן, נמצא כי ביום הזיכרון עצמו, ורק ביום הזיכרון, ישנו מתאם שלילי בין הזהות הלאומית ועמדות מדירות כלפי מבקשי מקלט. ממצאים אלו מאפשרים לבחון את ההנחה כי ימים לאומיים משפיעים על זהות לאומית.

לירז יפה: מי הוא גיבור? מי היא גיבורה? גבורת האימהות בשיח השואה בעשורים הראשונים למדינת ישראל

במחקרי אבקש לחשוף את קיומו של שיח האימהות בשואה בשנות ה-50 וה-60 במדינת ישראל, זאת באמצעות ניתוח של כתבי עיתונות שם נזכרו פעולותיהן של האימהות בשואה. כיום נהוג לראות בשיח האימהות כשיח של גבורה, אך ההבנה היא כי בעשורים הראשונים במדינת ישראל התקיים שיח אחד על השואה, שיח הגבורה האקטיבית שכלל בתוכו אלמנטים של התנגדות ומרד מזויין בלבד. בתקופה שלאחר משפט אייכמן, ובעיקר בשנות השבעים, החל שיח ביקורתי שביקש להתנגד לשיח הגבורה האקטיבית באמצעות קידום של שיח נוסף שאליו יש להתייחס, שיח הקורבן שאליו השתייכו גם פעולותיהן של האימהות. מטרתי בעבודה זו היא להתנגד להסתכלות זו, לפיה שיח האימהות השתייך לשיח הקורבן ולא לשיח הגבורה, זאת באמצעות הצגת האלמנטים שתיארו את פעולות האימהות כאלמנטים של גבורה כבר בעשור הראשון לקיום מדינת ישראל. מטרת המחקר היא להוכיח כי שיח הגבורה של שנות ה-50-60

בישראל היה רחב ומורכב יותר ממה שאנו נוהגים לראות בו. בניגוד לדעה הרווחת, לפיה זיכרון השואה בשנים אלו היווה תפיסת גבורה אקטיבית של התנגדות, אבקש לחשוף שיח מקביל של גבורה ששירטט תפיסת גבורה המבוססת על פעולות של אימהות. היום במחקר נהוג לתפוס את זיכרון השואה בשנות ה-50 וה-60 כזיכרון צר, אשר מדבר על הגבורה כאקטיבית וכאקט של התנגדות בלבד, בעבודה זו אבקש לצייר תמונה שונה ומורכבת יותר באמצעות חשיפת שיח האימהות בשואה שהתקיים בתקופה זו לצד שיח הגבורה ואף בתוכו, כמו גם להסביר את תרומתו של שיח אימהות זה לתפקידים הלאומיים של גברים ונשים באותה תקופה.

מתן סנדלר: הלוחם היהודי: נרטיבים לאומיים בעידן קוסמופוליטי

בשנים האחרונות ישנה מודעות גוברת לבעייתיות הקיימת בגישות מחקר הלוקות בלאומיות מתודולוגית. שדה המחקר של הזיכרון הקולקטיבי לא היה חף מלקות זו שכן פעמים רבות זיכרונות לאומיים נתפסו כמוצר תרבותי המהתהווה בתוך השדה הסגור של האומה. המחקר שלי שואף לבחון התהוות של נרטיב לאומי כתוצאה של מפגש בין גורמים שונים, חלקם מחוץ למדינת הלאום ולא דרך מפגש של קבוצות חברתיות פנימיות במדינת הלאום. מקרה הבוחן שלי הוא הנרטיב הלאומי החדש שהתהווה כתוצאה מההגירה הגדולה שהגיעה מבריה"מ לשעבר. יהודים אשר היגרו ממזרח אירופה חשו זרים לנרטיב הציוני בנוגע למלחמת העולם השנייה אשר מדגיש את השואה משום שנשאו עמם את הנרטיב הסובייטי שמדגיש את הניצחון במלחמת הפטריוטית הגדולה. כיום מדינת ישראל ביצעה קו-אופטציה לנרטיב הסובייטי המהגר, בצעה בו התאמות וכך נולד נרטיב ציוני חדש: הלוחם היהודי במלחמת העולם השנייה. נרטיב זה מהווה נקודת מפגש בין המהגרים ממזרח אירופה, מדינת ישראל ומגמות בינלאומיות של הנצחת מלחמת העולם השנייה במערב ובמזרח אירופה. במסגרת המחקר נבחנו האלמנטים הציוניים השותפים למטה נרטיב הציוני, אלמנטים שנותרו מהנרטיב הסובייטי המקורי ואלמנטים שהתווספו כתוצאה משיקולים על לאומיים שמושפעים מנורמות הנצחה שנקדמו במקומות אחרים בעולם.

17:10-18:40: מושבים מקבילים

ביטחון לאומי בעידן פוסט-גלובליזציה (אודיטוריום פומנטו)

אחד האתגרים החשובים ביותר לביטחון הלאומי בעידן הפוסט-גלובלי הוא התמודדות עם אתגרים חדשניים ובלתי צפויים בסביבה משתנה. השינויים החברתיים, הטכנולוגיים והכלכליים שהתווספו לאתגרי הביטחון בעידן הגלובליזציה הביאו להתיישנותן של תפיסות מסורתיות של ביטחון לאומי ולהוספת נושאים חדשים לזירה זאת: הגירה וביטחון גבולות, דעת הקהל, המשפט הבינלאומי, מרחב הסייבר ועליית השפעתם של ארגונים תת מדינתיים. שינויים אלה מרחיבים את תחומי האחריות המסורתית של המדינה בהבטחת ביטחונם של אזרחיה, ואת הצורך בדיון אקדמי ויישומי בהתרחבות הגדרת הביטחון הלאומי. בעוד מחסור במשאבים, התנגשות בין ערכים, וחוסר הודאות בנוגע לסבירות התממשות האיומים הם תמיד מנת חלקם של העוסקים בביטחון לאומי, השינויים שמכתיב העידן הפוסט-גלובלי מחדדים אתגרים אלו ואת הקושי בהערכת השפעתם העתידית. הפאנל יעסוק בהיבטים שונים של האתגרים הללו. הדוברים יציגו נקודות מבט חדשות לבחינת הסיכונים הכרוכים בביטחון לאומי והשלכותיהם ויבחנו את הסיכונים בזירות הבאות: מרחב הסייבר, הזירה המשפטית הבינלאומית, הגירה ופליטות, שינויים חברתיים וזהותיים בחברה הפלסטינית, וההתמודדות עם עלייתם של ארגוני טרור גלובליים ומקומיים. בנוסף, הפאנל יציע מתודולוגיות לרתימת חכמת ההמון לצרכי זיהוי סיכונים במרחב הבינלאומי

יו"ר: יותם רוזנר

עדי קנטור ויותם רוזנר: חירויות הפרט וביטחון המדינה - הילכו שניהם יחדיו?

גל הפליטים המציף את אירופה טומן בחובו אתגר מהותי הנוגע לערכי הליבה של הקהילה האירופית. מצד אחד, ניצב הרצון לשמר את הערכים הליברליים וההומניסטיים שהתעצבו לאחר מלחמת העולם השנייה. מנגד, ניצב החשש ההולך וגובר שהפליטים, המגיעים בעיקר ממדינות צפון-אפריקה והמזרח התיכון, יאיימו הן על שמירת המרקם החילוני הפלורליסטי והן על הביטחון האישי של אזרחי היבשת. סוגיה זו מפלחת את החברה האירופית של ימינו ומביאה לעלייתם של כוחות פוליטיים וחברתיים מן השוליים אל מרכז הזירה. כוחות אלו מאיימים על האיזון הקיים בין חירויות האזרח לבין ביטחון המדינה, בין זכויות המיעוט לבין צביונה של חברת הרוב- היא החברה הקולטת. אתגרים אלו חולשים על מספר מדינות באירופה ובראשן: גרמניה, צרפת, בריטניה, בלגיה, אוסטריה ועוד.

כיצד מיוצג המתח שבין חירויות הפרט לבין השמירה על ביטחון המדינה בסיקור העיתונות הגרמנית את בחירות 2017? מחקר זה מנתח את מקרה הבוחן הגרמני מנקודת המבט התקשורתית (בדגש על העיתונות הכתובה) מכל גווני הקשת הפוליטית. במוקד הניתוח, יעמוד סיקור המתח שבין זכויות האדם וחופש הדת (האיסור על ברית המילה, איסור על שחיטת החלאל, זכויות נשים, איסור על נשיאת סממני לבוש דתיים,

אינטגרציה בחינוך וכו') לבין שמירה על ביטחון המדינה (הפיקוח על מסגדים ותנועות אסלאמיות, בדיקות ביטחוניות על בסיס גזע ועוד). המחקר יוצא מנקודת ההנחה ששנת 2017 תהה שנה מכרעת, בייחוד משום שמדובר בשנת בחירות, בהן יקבע לאיזה כיוון מועדות פניה של גרמניה, ובתוך כך פניו של האיחוד האירופי. היות וגרמניה היא שחקן מוביל בקהילייה האירופית- הסדר הפוליטי שיקבע בה עשוי לעצב את הסדר האירופי כולו.

ענבר צדוק: אתגרים בזירה המשפטית – הבינלאומית

החלטת מועצת הביטחון של האו"ם 2334 בעניין אי חוקיותן של ההתנחלויות שהתקבלה בדצמבר האחרון, במקביל לבדיקה המקדמית המתנהלת בבית הדין הפלילי הבינלאומי בהאג בנוגע לפעולותיו של הצבא הישראלי במבצע 'צוק איתן' וקיומן של ההתנחלויות בשטחי יו"ש, היא שיאה של מגמה שמתעצמת מזה תקופה ארוכה. מאז הקמתה, וביתר שאת לאחר מלחמת ששת הימים, מתמודדת מדינת ישראל עם ביקורת גוברת מצד הקהילה הבינלאומית, המנסה להשפיע על מדיניותה בנושא הסכסוך הישראלי-פלסטיני. תופעת הגלובליזציה, הכוללת את התפתחות הדין הבינלאומי וחיזוק הנורמות הבינלאומיות, העצימה את יכולתה של הקהילה הבינלאומית להתערב בסוגיות פנים מדינתיות של חברותיה. המחקר מציג את המוסדות והגופים שניסו להשפיע על מדיניותה של מדינת ישראל בשנים האחרונות ובהם: מועצת הביטחון של האו"ם, מועצת זכויות האדם של האו"ם, בית הדין הבינלאומי לצדק בהאג, בית הדין הפלילי הבינלאומי בהאגותנועת החרם הבינלאומי על ישראל. בנוסף, מציג המחקר את תפקידם של מוסדות אלה בהתפתחויות מהתקופה האחרונה, לרבות החלטת מועצת הביטחון 2334 וההליך המתנהל בבית הדין הפלילי הבינלאומי. המחקר יתמקד בטענות ובתהליכים המופנות נגד ישראל בזירה הבינלאומית ויבחן האם המגמה עליה הם מצביעים עתידה להמשיך, או שמא תהליכים פוליטיים, כגון חילופי השלטון בארה"ב או פרישתן לאחרונה של מדינות שונות מבית הדין הפלילי הבינלאומי, עשויים לשנותה?

עידו סיוון-סביליה: תעדוף סיכונים במרחב הדיגיטאלי

כיצד הקונגרס, הממשל, והרשויות הרגולטוריות בארה"ב בוחרים בין בטחון לפרטיות כשזה נוגע למרחב הסייבר? איך ניתן להסביר את השינוי המובהק אל עבר יותר בטחון ופחות פרטיות ב-20 השנה האחרונות בארה"ב? על מנת לענות על שאלות הללו, יצרתי מאגר מידע של חוקים והנחיות רגולטוריות (N=85) בהקשרי בטחון ופרטיות בארה"ב בין השנים 1967 ל-2016. כל מופע רגולטורי סווג בהתאם למידה בה הוא מחזק או מחליש בטחון ופרטיות. הממצאים מאתגרים את ההנחה הרווחת כי מדיניות המעקב של הממשל האמריקאי נובעת בעיקרה ממתקפות ה-11 בספטמבר. שינוי המדיניות ב-20 השנה האחרונות מוסבר דרך (1) שבירת ברית האינטרסים בין המגזר העסקי לחברה האזרחית בנושאי פרטיות, (2) מאזן כוח א-סימטרי בין הממשל לקונגרס, (3) התפתחות טכנולוגיות שאפשרו מעקב המוני על חשבון פרטיות האזרחים. דרך ניתוח הליכי המדיניות מאחורי מטרות מתנגשות אלו, מאמר זה שופך אור על ההבנה שלנו אודות האופן בו מדינות בוחרות לנהל סיכונים ולתעדף בין ערכים במרחב הדיגיטלי. הספרות הנוכחית עוסקת בוויכוחים תאורטיים אודות האיזון הרצון בין בטחון ופרטיות או מתמקדת בהסברים של כל אחד מהם בנפרד. מאמר זה לוקח בטחון ופרטיות במרחב הסייבר כמכלול ומנסה להבין כיצד ומדוע המדינה בוחרת לקדם או להחליש האחד על חשבון האחר.

לירן אופק: ישראל והרשות הפלסטינית: ניהול סיכונים בסכסוך מתמשך

בחירתו של מחמוד עבאס לעמוד בראש תנועת הפתח לחמש שנים נוספות לא התקבלה באהדה בחברה הפלסטינית. סקר של המרכז הפלסטיני למדיניות ולסקרים שהתפרסם לאחרונה הראה כי קרוב לשני-שלישים מהציבור תומכים בהתפטרותו של עבאס, שאינו נתפס כמנהיג שמסוגל לממש את היעדים הלאומיים ובראשם הקמת מדינה פלסטינית. היעדר הפופולאריות של עבאס מבטאת את תסכול הגובר מיכולתה של ההנהגה הנוכחית לגבש יעדים לאומיים ואסטרטגיה להשגתם, ומציבה את החברה הפלסטינית בצומת דרכים.

במטרה לתאר את האפשרויות העומדות בפני החברה הפלסטינית בעת הקרובה, המחקר בוחן סקרי דעת קהל של מספר גופים (המרכז הפלסטיני למדיניות ולסקרים, מרכז 'אווראד' לצמיחה ולפיתוח שברמאללה, מחלקת הסקרים של אוניברסיטת א-נג'אח שבשכם), שפורסמו בין השנים 2015-2016, ממצאי הסקרים מצביעים על מספר מגמות: א. ירידה משמעותית בתמיכה במוסדות הפוליטיים ובמיוחד בתנועות החמאס והפת"ח; ב. ירידה בתמיכה בפתרון שתי המדינות ואימוץ שיח זכויות במקומו; ג. תמיכה גוברת במוסדות אלטרנטיביים למוסדות הרש"פ; ד. עיסוק בבעיות כלכליות ברמת הפרט. מגמות אלו מצביעות על כיווני הכרעה אפשריים של החברה הפלסטינית בסוגיות, כגון אסטרטגיות ההתמודדות מול ישראל; מעמדה של התנועה הלאומית הפלסטינית; הגדרת המושגים 'מדינה פלסטינית' ו-'אזרחות פלסטינית' ועוד. הצורך של מקבלי ההחלטות בישראל לנהל את הסיכונים הכרוכים בסוגיה הפלסטינית

מחייב היערכות לתרחישי ייחוס שונים. המחקר הנוכחי מצביע על מגמות העומק בחברה הפלסטינית, ועל התפתחויות אפשריות העולות כתוצאה מכך.

אביעד מנדלבאום: הטרור הגלובאלי – סיכון בהתעצמות

עם כניסת מלחמת האזרחים בסוריה לשנתה השישית נראה כי האיום מצד תנועת הג'יהאד העולמי על היציבות הפוליטית במזרח התיכון ומחוצה לו עודנו משמעותי. הארגונים המשתייכים לזרם הג'יהאד העולמי, ובראשם 'המדינה האסלאמית' ו-'אל קאעדה', רותמים את המלחמה להפצת האידאולוגיה הג'יהאדית-סלאפית ורוכשים להם מאמינים וקבוצות בנות ברית. למרות הפסדיה הטריטוריאליים, ממשיכה 'המדינה האסלאמית' לבצע פיגועי תופת מידי יום, ולגייס לשורותיה פעילים ברחבי העולם. יריבתה, אל קאעדה, על אף אימוץ הדימוי 'המתון' מבין השניים, ממשיכה לבצע פיגועים רבים. התפשטות הג'יהאד התבטאה בשנה האחרונה גם בפיגועי טרור עקובים מדם המבוצעים באירופה. איום זה מתבטא לרוב בפיגועי השראה (Lone wolf attackers), המבוצעים על ידי פעילים שאינם נמצאים בקשר ישיר עם ארגוני טרור- דבר שמקשה על גילויים, כמו גם לוחמים זרים (Foreign fighters), פעילי ג'יהאד שצברו הכשרה קרבית השבים לארצות מוצאם, ותאי טרור רדומים הממתינים ליום פקודה. חוסר ההצלחה למגר את ארגוני הטרור על אף המאמצים הצבאיים המשמעותיים מצד מעצמות המערב, מצביעים על קושי מצד מעצמות אלו להתמודד עם הרעיונות אותם מפיצים ארגונים אלו ועם דרכי הפצתם. המלחמה המתחוללת בעיראק ובסוריה, משמשת קרקע פורייה לארגוני טרור לצמוח ולהתעצם ומקלט למפגעים בודדים ברחבי העולם המחפשים קהילה ומטרה משותפת להילחם עבורן. האיומים הנשקפים מאותם בודדים ומהתחזקותם של ארגוני טרור יהוו אתגר משמעותי ככל שהשנים יחלפו. איומים אלה מחייבים חשיבה מחודשת, פוליטית-חוקית-אזרחית, כיצד יש לפעול כדי לתת מענה רעיוני לאידאולוגיה הג'יהאדיסטית הקיצונית המשרתת את ארגוני הטרור במאבקם.

גישות דמוקרטיות ומעורבות פוליטית בישראל (213)

יו"ר: יצחק גלנור

מגיבים: נעמי חזן וגיייל טלשיר

איה שושן: Organizing Dissent in Israel: The Influence of Militarist Culture on Social Protests

This paper aims to show the penetration of military cultural codes in the sphere of social protests in Israel. Focusing on the 2011 tent protests, I argue that despite their apparent anti-militarist character, the protests manifested militarist visions of organization, structure and leadership. Based on observations and interviews, I show that when confronted with questions of organization, many Israeli activists resorted to familiar patterns they had encountered previously in the military sphere. This paper offers two important contributions. First, it improves our understanding of militarism in Israel and elsewhere by shedding light on its penetration into a sphere of human activity previously not analyzed in the literature. Second, it helps explain the peculiarity of the Israeli protests within the global wave of occupy movements, exposing some of the roots of the Israeli protests' more hierarchical character.

לירן הרסגור: (In)Security during formative years: Long-term cohort effects on political attitudes

What are the long-term effects of terrorism on political attitudes? This paper examines the effect of security conditions during the period in which people come of age on their political attitudes later in life. While short-term effects of exposure to terrorism on both attitudes and voting behavior have been studied extensively, the persistent effects of exposure to terrorism during the formative years on attitudes or votes, lasting years later, have been underexplored. The study argues that similarly to other contextual socio-economic and political conditions, the degree to which people are politically affected by terrorism depends on their age. Thus, people who are in their formative years (around adolescence) will be affected by current events to a greater degree than people belonging to other age-groups, and that this effect will last over their lifecycle. Consequently, the paper documents generational differences in political behavior, owing to security conditions prevailed during the formative years of each birth cohort. Utilizing public opinion surveys conducted among Israeli Jews between 1969 and

2015, I show that the higher the level of terrorism during the critical years, the more likely the person to identify as right wing and to express hawkish attitudes.

גינפר אשר : Low democratic expectations among young Israelis: Comparing democratic ideals and political behavior in Israel to 28 contemporary democracies

In the growing cross-national literature on citizenship norms and political participation, research often focuses on the country as a unit of comparison, with an apparent presumption that socio-cultural experiences within nations are of less import. This article breaks new ground by investigating the relationship between democratic norms and political behavior among diverse populations in Israel, in the context of a larger study that compares Israel to 28 other advanced democracies. To investigate citizens' democratic norms I use latent class analysis to analyze the European Social Survey's 2012 extensive battery of questions on citizens' conceptions of ideal democracies. The latent class analysis for all 29 countries identifies two groups of citizens with distinctive democratic conceptions in line with T.H. Marshall's classic study on citizenship rights: one group emphasizes the importance of political rights, while another group emphasizes the importance of social rights. Measurement equivalence tests show that these democratic norms are comparable across countries, including in Israel. Yet a closer analysis of the Israeli data show meaningful differences in the norms and behavior of subgroups of Israel society, with young Israeli citizens expressing unusually low democratic expectations in comparison to their counterparts in other countries in the study. At a time when various countries are facing challenges with the democratic engagement of diverse populations, this article concludes by discussing the implications of these findings for representative democracies in general, and for Israeli democracy in particular.

צבא, בטחון וחברה בישראל (102)

יו"ר: יורם פרי

יורם פרי: כיצד השפיעה מלחמת ששת הימים על יחסי חברה-צבא בישראל

תוצאות מלחמת ששת הימים הביאו סוציולוגים צבאיים לטעון, כי לכיבוש תהיה השפעה מזיקה ביותר על הצבא. זאת, מכיוון שהקמת מערכת של משטר צבאי בשטחים מוסיפה לצבא שתי פונקציות השונות ומנוגדות מהותית מן התפקידים הקלאסיים שיש לצבאות מקצועיים. ההיסטוריה גם מוכיחה שהפונקציות האלה עלולות לפגוע בו ולהזיק לו; בולט במיוחד המקרה של הצבא הצרפתי באלג'יריה, שניסה לחולל הפיכה צבאית, כאשר הנשיא דה גול החליט להיפרד מאלג'יריה. הדילמה שבפניה ניצב צבא כיבוש מחריפה עוד יותר כשמדובר בצבא-עם (citizens army) ואין קונצנזוס בחברה האזרחית כלפי השטח הכבוש.

אכן, זו הייתה הבעיה העיקרית של צה"ל תקופה קצרה לאחר יוני 1967: האם יצליח לשמור על מעמדו הכלל-לאומי והלא-פוליטי, וכן על ייחודו כמייצג את כל חלקי החברה? האם לא ייפגע כשיעמיק מה שחוקרי יחסי חברה-צבא מכנים "הפער"? קרי השוני החברתי, התרבותי והנורמטיבי, בין החברה האזרחית לבין כוחותיה המזויינים? וכתוצאה מכך תכורסם לגיטימיות הצבא, תיחלש יכולת הדרג המדיני לפקח עליו, תיפגע אפקטיביות הפעולה שלו, ובסופו של דבר יוצר משבר ביחסיו עם החברה האזרחית? בהרצאה יוצגו ארבעה המכניזמים בהם השתמש הצבא בהצלחה ומנע הידרדרות זו. מאידך יתוארו גם תמורות המתחוללות בחברה הישראלית, אשר כן הביאו להעמקה ממשית של הפער בשני העשורים האחרונים, עימם מתקשה הצבא להתמודד. אם יימשכו תהליכים אלה, שמקורם בחברה האזרחית, הם עלולים להביא לקריסת המודל המיוחד שפיתח הצבא, מאז מלחמת ששת הימים. פרשת החייל אזריה, שבה בא לידי ביטוי המאבק על המשך קיומו של מודל זה, מעידה כי בעשור השישי לכיבוש, הפער המעמיק בין חלקים בחברה האזרחית לבין הצבא, מקרב את ישראל לחציית סף הלגיטימציה של עצם כללי המשחק הדמוקרטיים..

אלי פרידמן וזליה גבריאלי-נורי : The Dialectics of Occupation Normalization and Estrangement: The Current Israeli West Bank Political Discourse

How can irregular political situations, which impact the daily lives of millions, become normalized? More specifically, within the context of the Israeli-Palestinian conflict, how can 50 years of Israeli control over the territories become accepted within Israeli society as a

normal, possibly even banal phenomenon? Conversely, how can such a political situation be estranged from daily reality, in an attempt to hide it from daily life, in denial of any relation to who "we" are? Following Feige's (2002) conceptualization of right wing discourses appropriating the territories and left wing discourses estranging them, this study explores these questions through the lens of two central discourses that dominate the Israeli debate regarding the future of the Occupied Territories: 1) Occupation Normalization Discourse, which attempts to portray Israeli control of the territories as a "normal" part of life; 2) Occupation Estrangement Discourse, which attempts to portray this situation as a phenomenon distant from Israeli reality. The authors develop a new methodological tool for the analysis of conflict-based discourse, Dialectic Discourse Analysis, which examines discourse as a process of perpetual positing and synthesis of oppositions through the discursive construction, differentiation and mediation of self and other. The study utilizes as a case study the Israeli political discourse about the West Bank in 2014-15, during the period of the general elections. Using on-line search, based on keywords in Google NEWS from the day the elections were called until one week after the elections, the corpus of this study includes approximately 3,000 articles from a range of news sources. This lecture illustrates that normalization strategies attempt to break down dichotomies between Israel and the territories, but without taking into account Palestinian claims or even Palestinian existence. Conversely, estrangement strategies both distance the occupation from Israel as well as disconnecting the occupation from the conflict itself.

הדס כהן: בוגדים ישראלים - זהות לאומית במבחן

כאשר אזרחים השייכים לקולקטיב הלאומי או ל"עם" חוצים את הקווים ובוגדים במולדת, הם מסמנים ומנכיחים את הגבולות והטאבוים אותם אסור לחצות, המגדירים נורמות וציפיות של התנהגות מקובלת ונאמנות. במובן זה הגבול הנוצר איננו חוצה טריטוריות ומגדיר את המדינה מבחוץ, אלא הינו קו מתחם הנוצר באופן ספונטני בתוך החברה דרך תגובה רגשית המתבטאת בסיקור התקשורת של מקרי הבגידה ותגובה פורמאלית הבאה לידי ביטוי בענישה לה זוכים הבוגדים. מרכיבי זהותם של הבוגדים, מעמדם והפריפריאליות הגיאוגרפית והחברתית ממנה הם מגיעים משפיעים גם הם על הדרך בה נתפסים מעשיהם ומוגדרים בין כחתרנות ובין כבגידה. על מנת להראות כיצד נעשית הנכחת התיחומים והגבולות הללו, המאמר סוקר ארבעה מקרים של בוגדים ישראלים: אודי אדיב, מרדכי וענונו, טלי פחימה וענת קס. שתי נשים ושני גברים, שני מזרחיים ושני אשכנזים, אשר כל אחד מהם בגד בזמן אחר וביצע אקט שונה של בגידה, אולם כולם הועמדו לדין בגין בגידה במולדת או ריגול, וכל אחד מהם ישב בכלא. זהותם, מגדרם והפריפריאליות שלהם השפיעו לא רק על הדרך בה נתפסו מעשיהם, אלא גם על היכולת שלהם עצמם לחזור להיות חלק מן הקולקטיב הישראלי אשר בערכיו ובאידיאולוגיה שלו בגדו, כל אחת ואחד בדרכם שלהם. לסיום, אני אראה כיצד בניגוד למצופה, מערכת היחסים בין הבוגדים למדינה הינה דיאלקטית ולא חד כיוונית בה המדינה מענישה את הבוגדים, אלא לבוגדים ישנו הכח להביא לשיח ולהנכיח את אותם גבולות וטאבוים אותם מנסה החברה להשתיק או להתעלם.

שי טגנר: How did we get here? Israel's asylum regime from a historical perspective

This paper stems from two main questions: how did the Israeli asylum regime evolve to its current state? And what were the central factors to determine its evolution? Asylum regime, like any other complex political, legal or social institution is not created in a single moment within a void. It evolves over time within a pre-existing specific context. Thus, from an analytical point of view, in order to comprehend the creation of Israel's asylum regime in recent years, one must go back and explore the historical course from which it stems. Israel, the Jewish nation-state, was founded by a people that represented in the West the prototype of an unassimilated ethnic, religious and cultural minority. In the aftermath of the Holocaust and within the perpetual Arab-Israeli conflict, Israel's status as a haven for all Jews emerged as a pivotal force in the state's national identity. Contrarily, the acceptance of significant numbers of non-Jewish refugees and asylum seekers has been defined by Israeli governments and in the public discourse as an existential national threat. The various competing agendas regarding asylum and unauthorised migration in Israel emanate from profoundly different worldviews regarding Israel's definition as a Jewish and democratic state. The constant tension and potential opposition between these two essential characteristics determine the political, legal and social space in which the Israeli asylum regime has evolved. This paper will provide an in-depth analysis of the foundations of Israel's asylum regime, from independence to the

ratification of the Refugee Convention in 1954. It will seek to show how the current ongoing struggle on asylum policies stems from the original tension between the national and the liberal-democratic definitions of the Jewish nation-state.

סוגיות בפוליטיקה ישראלית (104) יו"ר: אפרת קנולר

אבי שילון: מדוע המעיט בן-גוריון בחשיבותם של הגבולות

ההרצאה, המבוססת על מאמר שפורסם בכתב העת "ציון" ("על תפיסת הגבולות של בן-גוריון", "ציון", פ-ג), בוחנת את תפיסתו של האב המייסד של ישראל, דוד בן-גוריון, באשר לסוגיית הגבולות, מאז החל בפעילותו הציונית ועד ערוב ימיו. המאמר מצביע על שלושה שלבים שונים בהתפתחות יחסו לגבולות: בשלב הראשון הוא תבע את ארץ ישראל בגרסתה המקסימליסטית, משני עברי הירדן, ואף עד גבול נהר הליטני בצפון ואל-עריש בדרום. בשלב השני, אותו ניתן לסמן ב-1937 ואילך, המסקנות שהסיק באשר לעומק הסכסוך לנוכח המרד הערבי הגדול, חרדתו מעתיד העם היהודי באירופה ופרסום מסקנות ועדת פיל, הביאו אותו להבנה כי את העימות הציוני-ערבי ניתן לפתור רק באמצעות פשרה טריטוריאלית, ומאז נכון היה לחלוקת הארץ. בשלב השלישי, מאז תום מלחמת ששת הימים, קרא להיפרד מרוב השטחים שכבשה ישראל תמורת הסכם "שלום אמת", אך במקביל דרש לספח את ירושלים, חברון ורמת הגולן. בן-גוריון נימק את המפות השונות בהתאם להערכות שנגזרו מהשינויים הפוליטיים וההיסטוריים, אך המפתח העקרוני להבנת התמורות בעמדתו נעוץ בראייתו את שאלת הטריטוריה כמשנית לצרכים אחרים, ובהם: רוב דמוגרפי יהודי, פיזור האוכלוסיה, יכולת הקליטה של עלייה פוטנציאלית, ושיקולי ביטחון, שמרכיב מרכזי בהם היה קיום בשלום עם המדינות השכנות. הגמישות שאפיינה את יחסו לשטחים נומקה על ידו גם בהערכתו ההיסטורית כי העולם מתקדם ממילא לעידן פדרטיבי שבו מדינות יתקיימו תחת מסגרות מדיניות משותפת שימעיטו בחשיבות הגבול. ציר נוסף שהשפיע על השינויים בתוואי הגבולות שהציע נעוץ בהשקפתו הפילוסופית על ההיסטוריה ככזו שממילא טומנת בחובה שינויים תדירים, שמיתרים את הצורך בקידוש גבול זה או אחר.

אלירן זרד: *Deus ex Machina: The Metaphors Underlying Ze'ev Jabotinsky's Conception of the Jewish Nation*

This paper is based upon a chapter of my PhD dissertation (in progress) that examines diverse views of the concept of the "nation" via an analysis of the metaphors employed to define it. Taking the Zionist movement as a case study, the thought of several writers is discussed using the Conceptual Metaphor Analysis (CMA) approach developed by George Lakoff and others. Hereby, I seek to develop Benedict Anderson's well-known notion of the "imagined community" by asking how—i.e., through which metaphors—it is imagined. One of the primary figures analyzed is Ze'ev Jabotinsky (1880–1940), the founding father of the Revisionist Movement and the Zionist right and a leading Zionist thinker in the generation after Herzl. Jabotinsky's political identity and thought are complex and controversial, some scholars regarding him as a radically individualistic liberal nationalist and democrat, others as an integral nationalist whose ideology was informed by militarist and racial aspects. Jabotinsky's concept of the "nation" rests upon three principal metaphorical fields: the national organization as a machine, nationhood as stemming from nature and race, and national consciousness as a form of religious faith. I suggest that the different character of each reflects Jabotinsky's deep ambivalence towards the idea of the nation and its essence. At the same time, however, they also reflect his wish to establish the concept of the 'nation' on solid, objective grounds—a need deriving, in my opinion, from his alienation from the Jewish world and Jewish culture.

יעל שמריהו-ישורון: מדיניות ההתיישבות בפריפריה: גנטריפיקציה אדיאולוגית ממשלתית

עידוד הגירה של אוכלוסיות המוגדרות "חזקות" ליישובים המוגדרים "חלשים" הפכה בשנים האחרונות למדיניות מוצהרת, שנועדה לחזק את מעמדם של יישובים אלה. המדינה, באמצעות משרדי הממשלה השונים, תומכת במהלך זה, ומשקיעה משאבים במטרה לעודד ולסייע להתיישבות גרעיני צעירים בערי פריפריה, מתוך תפיסה הרואה בקבוצות אוכלוסייה הבאה מבחוץ, המתוארת כצעירה, משכילה, בעלת יוזמה ו"אידיאליסטית", ככוח העשוי לתרום לצמיחת אותן ערים. מנייה וביה מתוארת אותן ערים כ"חלשות" וזקוקות לעזרה מבחוץ. המחקר הנוכחי מתמקד בתופעת ההתיישבות של חברי גרעיני עמותות

איילים בערי הפריפריה דימונה וירוחם. בהתאם להתפתחות הספרות המחקרית על גנטריפיקציה והרחבת השימוש במונח בהקשרים מגוונים יותר, (Smith, 2002) המחקר הנוכחי מציע מניע התיישבות חדש שטרם נחקר בתופעת הגנטריפיקציה, מניע אידיאולוגי. המחקר טוען כי תהליכי גנטריפיקציה מתרחשים גם במקרה של התיישבות ממניעים אידיאולוגיים של קבוצות אוכלוסייה חזקות בערי הפריפריה. התיישבות זו משמשת כאסטרטגיה מדינית של הנדסה דמוגרפית ולפיכך מקבלת תמריצים ועידוד של השלטון המקומי והמרכזי. המחקר עוקב אחר מערכת היחסים שנוצרה בערים בין "מקומיים" ו"מהגרים", ובוחר את תרומתם והערכת הישגיהם של גרעינים אלו. המחקר מציג תמות המתארות את המפגש בין הקבוצות, מפגש שנוצר מהחיבור בין גנטריפיקציה אידיאולוגית והנדסה דמוגרפית. התמות כוללות סוגיות של פערים בין חברי הגרעינים, קובעי המדיניות והתושבים המקומיים, בתפיסת הגדרת הבעיה בערים ופתרונה, מאבק על הזכות להיקרא "ציוני" ועל סטאטוס החלוציות, תחושת זרות עמוקה נוכח פערים פריפריאליים-עדתיים בין האוכלוסיות ולבסוף, תחושות אמביוולנטיות כלפי ההתיישבות.

מרכזי לוי: השלכות פוליטיות לחשיבה חברתית חדשה: תוצר הלוואי של הפרטת הקיבוצים

בשנות ה-80 נקלעו הקיבוצים למשבר כלכלי ודמוגרפי חמור, שסיכן את המשך קיומם כקהילות שיתופיות. חוסר היכולת של התנועות הקיבוציות לזהות את המשבר או לפתור אותו באמצעות הידע החברתי הקיים, הניע אותן לאמץ צעדי התייעלות, שנלקחו מתוך רעיונות השוק החופשי. מעבר להתייעלות הכלכלית, לארגון הקהילה תחת הכללים החדשים נלוותה גם השפעה פוליטית, כפי שניתן לראות בשינוי בדפוסי ההצבעה של חברי הקיבוצים לכנסת. עבודה זו מתמקדת בשינוי הזהות הפוליטית של חברי הקיבוצים בשנים האחרונות. הטענה המרכזית היא, שארגון החברה הקיבוצית תחת הכללים החדשים הכניס אל תוך הקיבוץ שיח חברתי חדש ששינה לגמרי את האופן שבו היחיד מגדיר את עצמו מבחינה חברתית ופוליטית. הייצוגים החברתיים הישנים של הקיבוץ השיתופי, שהיו המקור לזהות הייחודית נחלשו והחלו לפנות את מקומם לעולם ערכים חדש בו היחיד נמצא במרכז. תוצר הלוואי הפוליטי היה, שאותן מפלגות השמאל שבעבר שימשו פרוטוטיפ לזהות הסוציאליסטית, נתפסו כלא רלוונטיות עבור הזהות החברתית החדשה, לטובת תמיכה הולכת וגוברת במפלגות המרכז. בכדי להתחקות אחר השינוי בזהות הפוליטית, בחרנו לבחון מקרוב שלושה קיבוצים הנמצאים בשלבים שונים של תהליכי שינוי: קיבוץ דגניה א', קיבוץ מזרע וקיבוץ עין דור. כל חבר קיבוץ קיבל לידי שאלון, בו הוא נדרש לצרף את הבנתו לסדרה של שאלות פתוחות. המטרה הייתה לא רק לזהות איזו קבוצה בקיבוץ שינתה את הזהות הפוליטית שלה, אלא בעיקר לבדוק כיצד חזירת הידע החברתי החדש תרמה לכך. הבסיס התיאורטי שעומד בבסיס מחקר זה הוא תיאוריית "הייצוגים החברתיים" (Moscovici, 1984), שנותנת דגש על מערך הידע החברתי, כמקור להתנהגות האדם. החידוש במחקר זה הוא ביכולת להסביר את החשיבה החברתית שעומדת מאחורי הזהות הפוליטית, ומכאן מאחורי ההעדפה המפלגתית של הבחור. מיפוי הממצאים אכן חשף פער גדול בתפיסת המציאות בעיקר בין שתי קבוצות גיל בתוך הקיבוץ. בשונה מהמבוגרים, הדור הצעיר השתמש בייצוגים חברתיים ניאוליברליים בכדי להגדיר את עצמו, את הקהילה ואת המערכת הפוליטית. מפלגות השמאל בדומה לקיבוץ הישן, נתפסו ישנות, לא יעילות, ולכן גם לא רלוונטיות מבחינתו בהצבעה לכנסת.

הנרייט דהאן כלב: שיח שואה מסדר שני

מפעלי ההנצחה הרשמיים כרכו את תקומת ישראל ואת השואה יחדיו למפעל שנתפס בתודעה הציבורית כאתוס "משואה לתקומה". במאמר זה אני בוחנת את שיח השואה על פי סדר שיח שהתארגן סביב היררכיות כוח שמארגנים את מה שיתקבע בתודעה הציבורית. המאמר מדבב ומעייין בקולות המושתקים. אני עומדת על תכני הדברים שאינם נאמרים ועל המשמעות התרבותית והפוליטית של שתיקות אלה. אני מצביעה על השתקתו של שיח מסדר שני שמתחולל בשוליים לצד השיח הרשמי ועל ידו. טענת היסוד של המאמר היא שהשיח מהסדר השני, על אף שהוא מושתק, אינו ניתן להעלמה ויותר מכך מתנה את עצם קיומו של הראשון. בהמשך אני עומדת על אופני שיח אחרים בהם מאמץ של מזרחים להצטרף לאתוס השואה בבחינת "גם אנחנו ניצולים", ולבסוף, מדגימה את התנאים בהם יכול שיח של מזרחים להיכלל בפנתאון השואה והגבורה, מעבר לזכויותיהם לפיצויים. הניתוח עוקב אחרי דינאמיקה שחלה בעמידה המתמדת על המשמר של שיח ההנצחה, השיח מסדר ראשון, אל מול התמורות המתאגרות והמבקשות להתחרות בבכורה ובבלעדיות ששיח זה מבקש לעצמו, בישראל ובעולם.

רשימת משתתפים לפי סדר אלפבתי

שם משפחה	שם פרטי	כתובת אימייל
אביגור-אשל	אמית	amit.avigur@mail.huji.ac.il
אבידר	אורנית	ornit@water-ws.com
אדלר	יואב	yoav.adler@gmail.com
אופק	דגנית	dganitof@mta.ac.il
אופק	לירן	liranoinss@gmail.com
אושר	גינפר	oser@post.harvard.edu
אריאלי	גל	galariel@bgu.ac.il
בונה	מוטי	motybo@gmail.com
בלס	תיקי	tikibalas@gmail.com
בן-דוד	רגב	regevbd@gmail.com
בן-פורת	גיא	gbp@som.bgu.ac.il
ברזילי	גדי	gbarzilai@univ.haifa.ac.il
ברזילי	רועי	roibarzilay@hotmail.com
ברק	איתן	eitanbarak@mscc.huji.ac.il
גבריאלי-נורי	דליה	gavriely1@gmail.com
גולן	אהוד	udigolan@inter.net.il
גלעדי	רותם	rgiladi@umich.edu
גל-נור	יצחק	itzhakg@vanleer.org.il
גימאל	אמל	ajamal1962@gmail.com
גרוניק	אריה	ariege@openu.ac.il
גרין	טובי	toby.greene@mail.huji.ac.il
דהאן-כלב	הנרייט	henms@bgu.ac.il
דובינסקי	איתמר	itamardubinsky@gmail.com
דינגוט-אלקופר	טל	msding@mail.huji.ac.il
הופמן	אדם	adam.hoffm@gmail.com
הופנונג	מנחם	msmh@mail.huji.ac.il
הורקין	אמיר	roibarzilay@hotmail.com
הרסגור	לירן	liran.harsgor@mail.huji.ac.il
השמשוני-יפה	נורית	nurithas@mta.ac.il
וולינסקי	יניב	yaniv172@gmail.com
וינרסקי פרץ	חדווה	hedvav@yvc.ac.il
וינשל	קרן	keren.weinshall@mail.huji.ac.il
ורטמן	בקה	becca@wertman.ca
זרד	אלירן	zered.biu@gmail.com
חזיזה	מרדכי	motih1308@gmail.com
חזן	נעמי	nchazan@mta.ac.il

שם משפחה	שם פרטי	כתובת אימייל
ח'לאילה	מוחמד	kh.mohammed23@gmail.com
חלבה-עמיר	שרון	sharoni.haleva.amir@gmail.com
טגנר	שי	stagner4@gmail.com
טל-שיר	אלדד	eldadtalshir@gmail.com
טלשיר	גייל	msgayl@mscc.huji.ac.il
יובל	פני	fanyuval@som.bgu.ac.il
יפה	לירז	lirazy@post.bgu.ac.il
כהן	אלעד	edcn239@gmail.com
כהן	הדס	coheh887@newschool.edu
כהן-רינסקי	אסתר	ester.cohen.rinski@gmail.com
כוורי	אמנון	cavari@idc.ac.il
לביא	נועה	lavie@mta.ac.il
להט	ליהיא	lahat_1@mail.sapir.ac.il
לוי	מרדכי	mottyl@yvc.ac.il
לויך	איל	lewin1212@gmail.com
לונדין	יוסי	yosylo@gmail.com
לנטו	טל	tal.sinay@mail.huji.ac.il
מגן	כלילה	clilamagen@gmail.com
מדם-פרידמן	עפר	ofermedem@gmail.com
מור	שני	shany@brown.edu
מידני	אסף	assafmei@mta.ac.il
מינץ	אלכס	mintz.alex@idc.ac.il
מלאך	אסף	malachas1@gmail.com
מלכין	אורי	tikshoretbiu@gmail.com
מנגר	מיכל	manger@zahav.net.il
מנדלבאום	אביעד	aviadCounterterror@gmail.com
מנדלקרן	רון	ronen.mandelkern@mail.huji.ac.il
מנוסביץ	עידית	manosevitch@gmail.com
נבות	דורון	doronnavot@013.net
ניב	ירדן	yarden.niv@mail.huji.ac.il
סבן	אילן	isaban@research.haifa.ac.il
סויד	סאמר	samerswaid@gmail.com
סופרין	אמנון	Amnonsof@013.net
סיוון-סביליה	עידו	sivan018@umn.edu
סנדלר	מתן	sandlermatan@gmail.com
עברון	יורם	yevron@research.haifa.ac.il
עוייד-בשארה	מוזנה	muznabishara@gmail.com
עירית	שמואל	iritsh@hadassah.ac.il
ערקובי	ניסים	eti65@012.net.il

שם משפחה	שם פרטי	כתובת אימייל
פאחורי	אמיר	ameer.fakhoury.adv@gmail.com
פינגר-דסברג	רעות	reutfingher@gmail.com
פינס פז	אופיר	pazophir@gmail.comniraco1@gmail.com
פרי	יורם	yperi@umd.edu
פרידמן	אלי	eliefri@netvision.net.il
פרידמן	גיא	freedmanguy@gmail.com
פרידמן	מיכאל	freedman4@gmail.com
פריש אבירם	נעמי	neomi.frisch82@gmail.com
צדוק	ענבר	inbarz@inss.org.il
צויזנר	אלון	alon.zoizner@mail.huji.ac.il
קדרון	אביב	avivb@yvc.ac.il
קוסטי	ניר	Nir.Kosti@mail.huji.ac.il
קוק	בקי (רבקה)	bkook@bgu.ac.il
קלעגיי	תהילה	ktehila@gmail.com
קנולר	אפרת	eknoler@012.net.il
קנטור	עדי	adik@inss.org.il
קניג	עופר	ofer.kenig@gmail.com
קראוט-אדלר	עדי	adik198@gmail.com
קרמפף	אריה	arie.krampf@gmail.com
רוזנטל	מעוז	maoz.ro1@gmail.com
רוזנר	יותם	rosner.yotam@gmail.com
רטיג	עילי	elairettig@gmail.com
רינקר	רן	ran.rinker@gmail.com
שדמי	תומר	tomer_shadmy@yahoo.com
שוורץ	דוד	dvd99@015.net.il
שונקר	דניאלה	daniella.schonker@beitberl.ac.il
שוקר	פנינה	perach84@walla.com
שושן	איה	aya.shoshan@gmail.com
שטיינברג	גיראלד	gerald.steinberg@biu.ac.il
שי	שאול	sc.shaulshay@gmail.com
שילון	אבי	shilon.avi@gmail.com
שלם	דניאל	dnlsalem@gmail.com
שלר	לין	lynnschler@me.com
שמיר	עמרי	shamiro1@Zahav.net.il
שמריהו-ישורון	יעל	yael7718@gmail.com
שמש	אביבה	avivashe@post.bgu.ac.il